

MATIYU AOGI KAMANA KAEMARANTIYE

*Wasana aboraurite kanauguna Isu aborantiye
(Aruku 3:23-38)*

¹ Wasana ai'aru ai'aru aboraurite kanauguna, Isu Karaisiti aeba Abara'amuke, ae aga'nu Tebitike, isige tupisa aborantiye.

² Pigoya, Abara'amu aepisa Aisaki aboraogana, Aisaki aepisa Yekobu aboraogana, Yekobu aepisa Yutabe to a'natabarabe aborantawe.

³ Pigoya, Yuta aepisa Peresebe Sarabe aborantase. Piya, Tema yakari puwaisitantiye. Pigoya, Perese aepisa Esoroni aboraogana, Esoroni aepisa Aramu aboraogana, ⁴ Aramu aepisa Aminatapu aboraogana, Aminatapu aepisa Nasoni aboraogana, Nasoni aepisa Saramani aboraogana, ⁵ Saramani aepisa Powasi aborantiye. Piya, Areyabu yakari potantiye. Pigoya, Powasi aepisa Obeti aborantiye. Piya, Aruti yakari potantiye. Pigoya, Obeti aepisa Yesi aboraogana, ⁶ Yesi aepisa wa'ega Tebiti aborantiye.

Pigoya Tebiti aepisa Soromoni aborantiye. Piya, Yuraya nkanarimpa yakari potantiye.

⁷ Pigoya, Soromoni aepisa Ariyabomu aboraogana, Ariyabomu aepisa Abaisa aboraogana, Abaisa aepisa Esa aboraogana,

⁸ Esa aepisa Yiyosapati aboraogana, Yiyosapati aepisa Yoramumu aboraogana, Yoramumu aepisa Asaya

aboraogana, ⁹ Asaya aepisa Yotamu aboraogana, Yotamu aepisa Eyasi aboraogana, Eyasi aepisa Esekaya aboraogana, ¹⁰ Esekaya aepisa Manasa aboraogana, Manasa aepisa Emosi aboraogana, Emosi aepisa Yosaya aboraogana, ¹¹ Yosaya aepisa Yekonayabe a'natabarabe aborantawe. Piya puguni, Yuta kinapa Pebironi mari iraku'ma ibabute wanta, pi kanabi aborantawe.

¹² Pigoya, igeba Pebironi umintuguna, pi'na aka'i Yekonaya aepisa Siyatiyeri aborantiye. Pigoya Siyatiyeri aepisa Serababeri aboraogana, ¹³ Serababeri aepisa Abayati aboraogana, Abayati aepisa Erayakimu aboraogana, Erayakimu aepisa Eso aboraogana, ¹⁴ Eso aepisa Seroki aboraogana, Seroki aepisa Ekimu aboraogana, Ekimu aepisa Eriyati aboraogana, ¹⁵ Eriyati aepisa Eriyesa aboraogana, Eriyesa aepisa Matani aboraogana, Matani aepisa Yekobu aboraogana, ¹⁶ Yekobu aepisa Yosepe aborantiye. Aeba Mariya awaentana puntiye. Aibogana, Mariyaba Isu yakari potaogini, ae ageba: Karaisiti, Koti utaratanta yagarawe, untawe.

¹⁷ Aborantapa pipa mayamawe: Abara'amu aepisa agobima aborata kanauguna Tebiti aboranti, pi a'waipa 14 puntiye. Piya, Tebiti aepisa aboraurite kanauguna Yuta kina Pebironi mari ibabute wanta, pi a'waipa pabiyama 14 puntiye. Piya, pi kanabisa aboraurite kanauguna Karaisiti aboranti, pi a'waipa pabiyama 14 puntiye.

*Mariyaba Isu yakari potantiye
(Aruku 2:1-7)*

¹⁸ Isu Karaisiti aboranti, pi agowapa mayama waintiye: Mariyaba Yosepeka maekiyema utatauguna, kampa atokaema isiyota isiyota puma mintusuguna, Aota Awamusa'ama Mariyati tumima ao'maeyogana yagara aga'e pogini agantawe. ¹⁹ Piya pogana, kana utatanta yagara Yosepeba arupu yagara miyomeka mayama napintiye: Naeba kamana'wa pagusama otakana ani pusanaga uwa kakamagi kaikuwema, napintiye. ²⁰ Piyama napima mintogana, Wa'egawamatisa enisore ka'waina amonta tumpa patama maya omintiye: Yosepe, kaeba Tebiti ntagaramaga, wayaka Mariya maekenagaba karuba a-po. Yagara aga'e pemipa, pipa Aota Awamusa'ama esegi potama aboramiye. ²¹ Pigoya, masinto yakari potakanaba, ae ageba: Isuwe, pipa kamanatepisa Tau'ikena yagarawe, omo. Piya, aeba aokina'wapa aguntaenawaipisa i'ima aogi puwaitakiye.

²²⁻²³ Pigoya a'ya'waemaena aborantikana, paipa poropete ka'waina Wa'egawama nkawamutasa maya kamana untiye: Abiyo. Age'aragawae ka'waina aga'e pumagina, masinto yakari pekiripa, agewapa Imanuweriwe ukibewe. Pipa kamanatepisa: Kotiba taege mintiye ukibewe, untiye. Poropete piya kamana unti, pi au'wa aborantiye.

²⁴ Pigoya, Yosepeba awaibintisa aogamagina, enisorewama kamana omome pi wasimagina, anarimpa kayone potama ababuntiye. ²⁵ Pigoya, waya'waenaba kampa puma mintusuguna yagaraba aborantiye. Piya pogana, Yosepeba ae

ageba: Isuwe, omintiye.

2

To marisa abinta kina'mi ampa Isu agantawe

¹ Pigoya, Eroti pi mparasa wa'ega yagara mintogana, Isu aeba Petariyamu kumata Yutiya mara aborantiye. Pigoya pi kanabipa, pa nkirosa'mitisa to marisa nori aisuma aganta kina'mi Yerusaremi kumata ampa irosa'ma, ibigama maya untawe: ² Yuta kina tige aoso Wa'ega ae kumata aboraye. Taeba maroti maretisa yakari potanti noriwa agategi, ampa ae agisabi parokaema ta'mu potakena kanaune, untawe. ³ Piya yuguna, wa'ega yagara Eroti abima pami pogini, a'ya'ma Yerusaremi kuma ago kina igebe pami puguna, ⁴ Eroti aeba a'ya'ma tabe mono kiye kinape mono tisa kinape igega'e yogini aki puguna: Karaisiti yagaraba, ae kumata aborakiyema untanema, ibigaogini, ⁵ maya omintawe: Yutiya mari Petariyamu kumatane. Pika Kotitisa kamana abima uwaimikena poropete ka'waina mayama kaemarantiye:

⁶ Petariyamu kuma Yuta mari, kaeba Yuta kuma ai'ne tuminta kumapa kampaye, iye.

Kaetisa kiya yagara ka aborama, Isureyo naokina kabiwaitakiyema, kaemarantiye untawe.

⁷ Piya yuguna abite, Erotiba nori aisunta kina ibira igega'e umagina, pi nori aborantika pasema ibigaogini omuguna: ⁸ Petariyamu kumati waiyema, uwaitama maya untiye: Tigeba wama esegima uma aguyosa'ma,

kana yagaranto aboratate kanama unamigi, pabiyama naeba wama na'mu potamagi agisabi parokaekuwe, untiye. ⁹ Kana wa'ega yagarama piya uwaimogini abite wantawe. Ke'i wantini maroti mawaitisa nori aganta, pipa pabiyama to kake aboraogini agaurite wauguna, kana yagaranto mintome ntamankama abobora esegima waintantiye. ¹⁰ Piya pogini, igeba nori agate tabera i'muntanaba puntawe. ¹¹ Piya pumagini, namapinti ima yagarantobe anowampa Mariyape isigama, irakabima ae ageba asaga'yuma, kotawaipisa i'muntanaba maema aisa potamagini, kori yabape, aogi agunta kagupe, tusa masawaepe amintawe.

¹² Piya puguna, Wa'egawama amonta paitama akayuwaitaogini, igeba Erotiti kampa a'wae puma wanta, to ki'i wama mawaiti wantawe.

Yosepege Mariyage Isu ababute Isipi mari wantase

¹³ Pigoya igeba a'wae puma wauguna, Wa'egawamatisa enisore ka'waina Yosepe amonta patama, kamana maya untiye: Kaeba asima, yagarantobe anope isibabute Isipi mari tiyegaka wama, nae kamanaka agawa puma miyiyo. Abo. Eroti aeba yagaraga aguyosa'ma aegukena piya, ababute wagaso, omintiye. ¹⁴ Piya omogana, Yosepeba asima yagarantoke anoke isibabute aseka Isipi mari pai'ma wamagini, ¹⁵ pita'i umintuguna Eroti purintiye. Piya, poropete ka'waina Wa'egawama nkawamupisa kamana maya untiye: Yagaranepa Isipi mari

mintaka, kega'e yekana pita'isa kanakiye. Pi kamana'ama esegi puntiye.

Eroti uwaitaogini inamu ntagara iyeguntawe

¹⁶ Pigoya, nori aisunta kina igeba Eroti ik-abitate wauguna, agowa abite agobipa tabera puntiye. Piya pumagina irebu kina uwaitaogini, igeba wama Petariyamu kumatasabe awamori kuma'antontorasabe, masi yagara kabowaipa tara kampa punta yagara, igepa a'ya'ma iye-guntawe. Pipa nori aisunta kina ige iwamupisa kana yumesa puma, pabi kana yagara iye-guntawe. ¹⁷ Pigoya, pika poropete Yeremaya kamana maya unti, pi'na esegi puntiye:

¹⁸ Arama kumatasaka kamana abogini, tabera intara'ena puma kube'ena puguni abewe, iye.

Areseriba araga yagarawa aegugasumeka iguyosakate tabera kube'ena pekini, aurikena pugagate atakibewe, piya unti'na esegi puntiye.

Yosepebe waya yagarawampabe a'wae puma kanantawe

¹⁹ Pigoya, Eroti pu'waogana, Yosepe Isipi mari miyogana, Wa'egawamatisa enisore ka'waina amonta patama maya omintiye: ²⁰ Yagara aegukena punta kinapa ago pu'wawe. Kaeba asima, yagarantobe anope isibabute Isureyo mari waiyoma, omintiye. ²¹ Piyama omogana, Yosepeba asima yagarantoke anoke isibabute Isureyo mari wantawe.

²² Pigoya, Akereyasi aeba abawampa Eroti mparupa maema Yutiya mara kabinti, pi

kamanapa Yosepe abitegina, pita'i wama umikenagaba karu puntiye. Piya pogana, Wa'egawama amonta ki'isa kamana uma aboramogana, pimpa atate Karariya mari wama, ²³ ka kumapa, agewapa Nasareti, pita'i wama umintantiye. Piya, Karaisitika poropete kina'mi: Ae agewapa Nasareti yagarawe ikibewe, unta, pi'na esegi puntiye.

3

Yoniba mono yugawa agobintiye

(Maka 1:2-8; Aruku 3:1-18; Yoni 1:19-28)

¹ Pigoya pi kanabipa, Yoni wani pai'itanti ntagara, Yutiya mari aborama ka'me mpari umima, mono maya untiye: ² Koti kabiratakenaena agarosaya, aguntaenaripa kaite tigu a'wae piyo, untiye. ³ Pigoya, pi ntagaraga poropete Aisaya maya unti, pipa aborantiye:

Awaga kamana ikena yagara ka'me mpari mima, kega'e uma mayama aboraye:

Wa'egawamanta ke i'ma arupu puma amuyena piyo, piya untiye.

⁴ Pigoya, Yoniba kaiwapa kamoro yaga ayatasa pumaranta, pi ami u'magina, arirasa kante puma abamu kimagina, nanintawapa iroke tuke nama mintantiye. ⁵ Pigoya, Yerusaremi kumatisabe Yutiya marisabe Yontani waninkama maroteri materiyume kinape, a'ya'ma aeti wawaentawe. ⁶ Piya pumagini, aguntaena pume kamana'waipa uma aborauguna, Yontani anompapi pai'itantiye.

⁷ Pigoya, uwoma Parasi kina'mibe Sarusi kina'mibe mono wanika irosauguna, Yoni igate

maya uwaimintiye: Tigeba kuya awarorawe. Kotitisa amo'ena aborarimekiri kakagaisanaga kebaya urimegiri mata'i kanawe. ⁸ Tigeba aguntaenaripa kaitegiri tigu a'wae pigina, mono a'wapa aboraigiriba, wani kanara maekibewe. ⁹ Pigoya, ti maete ikenaba a-puma: Taeba Abara'amu nkaga'nuraga aogima mikunemagiripa, a-siyo. Pabigo urimekiri abiyo: Kotiba ma ntabatasa Abara'amu nkaoso aga'nugi iba pikenaba agantiye. ¹⁰ Piya, ya agaiyukena tupa ya agobi atantiye. Pi ntawama a kampa aogima aeyakanapa agaiyuma yakupi kaekiye, Yoniba meto kamana piya untiye.

¹¹ Piya untana to maya untiye: Naeba tigu a'wae piyoma wanitasa paititauwa, naka'i kanakibi ntagara, agewapa asunagasima waintika, naeba mayamanaba agisa anapa kampa arakae potakuwe. Pi ae Aota Awamusatasabe yakutasabe paititakiye. ¹² Aeba aka maete kanama, witi naninta ampa aigaga pumagina, anonkapa namapi atantana, ariwapa tayaba yakupi kaegaikiye, piya untiye.

*Yoniba Isu wani pai'atantiye
(Maka 1:9-11; Aruku 3:21-22)*

¹³ Aibogana, Isu aeba Karariya marisa Yontani waniti kanama, Yoniti aborama: Mono wani pai'natanema, omintiye. ¹⁴ Pigoya, Yoniba abitegina kunta puma maya untiye: Ayamabaya kaeba naeti ampa piyama yene. Kaeba nae pai'natagana kanara pikiye, untiye. ¹⁵ Piya yogana, Isuba kamana mayama a'wae puma omintiye: A'a-o, ibaba pai'natao. Piya pekara,

tasigeba Koti kamana aogima wasikuse, untiye. Piya yogana Yoniba abitegina pai'atantiye. ¹⁶ Pigoya, Isupa pai'ataogana aeba Yontani wanipintisa iyogana, manta kabi a'waiyogana, agaomepa Koti Nkawamusa'ama pupunta kanta purite aeti tumpintiye. ¹⁷ Tumpintogana, mantabintisa kamana ka maya untiye: Mepa nabugai ntagaranene. Tabera na'mu potauwe, untiye.

4

Kewama Isu amiyo puntiye (Maka 1:12-13; Aruku 4:1-13)

¹ Pigoya, Awamusa'ama Isu ka'me mpari ababute wama, kewama amiyo potakenaga ababute wantiye. ² Pigoya, Isuba pita'i nanintaga a'a-o uma, 40 yaga uwa miyogana aga'ena abuntiye. ³ Piya pogana, amiyo pikena agowama aeti aborama maya omintiye: Kaeba Koti Ntagara mintanapa, yegana ma ntabankama paretiyena pekana nao, untiye. ⁴ Piya yogana, Isuba antota maya untiye: Mono isa'ama maya iye: Wasanama nanintarasa kampa a'ya'ma esegiyenawapa maekiye. Koti nkawamupisa mono pi abima esegiyenaba maekiye iye, untiye.

⁵ Piya yogana, kewamaba Isu Yerusaremi kumati ababute ima, tabe mono nama nkagari mesutama, ⁶ maya omintiye: Kaeba Koti Ntagara mintanapa, pa'yo puma tumo. Piya, mono isa'ama maya iye: Koti aeba enisore kina'wa uwaitakini kabigatakibewe, iye. Piya, kaegukena

pikibipa, iyatasa kababute tumigina, yabankamaba kagisaba kampa airisakiye iye, untiye. ⁷ Piya yogana Isu maya omintiye: Pigoya, mono isa'ama to ka maya iye: Wa'ega Kotigapa amiyo puma agakenaenaba a-po iye, untiye.

⁸ Piya yogana, kewama to ababuma e'ero nkamuti ima mesutamagina, a'ya'ma mampabisa kumape igaenabe ayakimagina, ⁹ maya omintiye: Nae nagisabi ampa parokaema nageba asagayuyegapa, a'ya'waema waintintanaba kamiwaekuwe, untiye. ¹⁰ Piya yogana Isu mayama omintiye: Satani, kaeba natate wagaso. Mono isa'ama maya iye: Wa'ega Kotigapa, ae age asagayuma, ae abiwa kayokaya'ena potao iyema, omintiye.

¹¹ Piya omogana kewama atate waogini, enisore kina igeba irosa'ma aogima kabitantawe.

*Isu Karariya mari wama mono yuga agobintiye
(Maka 1:14-15; Aruku 4:14-15)*

¹² Pigoya, Yoni araku'ma iga'na namapi atauguna mintogana, Isuba pi awaga kamana abitegina, pimpa atate Karariya mari wantiye. ¹³ Wamagina Nasareti kumapa agaite Kapaniyamu kumati umintantiye. Pi kana kumapa kotu awamori, Seburonige Napitaraige isiga'nu mpara umintantiye. ¹⁴ Piya pogana, pintanaga poropete Aisaya maya unti, pipa au'wa aborantiye:

¹⁵ Seburonige Napitaraige isige mari, kotu awamori, Yontani waninkama maroteri waintipa,

To marisa kina'mi ampinta mpa, Karariyawa,

¹⁶ Pita minta kina'miba tununtanabi miye'nagiba tabe e'wasaena agawe, iye.

Piya, purikena puma miye kina'miti e'wasa aboraye, piya untiye.

¹⁷ Pigoya, pi ntagaba Isuba agobima mono untana, maya uwaimintiye. Koti kabiratakanaenaba agarosaya, aguntaenaripa kaite tigu a'wae piyo, piya uwaimintiye.

Tarawa tarawaki kina igega'e yogini aegarantawe
(Maka 1:16-20)

¹⁸ Pigoya, Isu aeba Karariya kotu awamori wama nasi nasi puntana, tara yagarara isigaomewa, kapa Saimoni to agiwapa Pitabe, a'nantowampa Enturube, isigeba inoyanta aebusume ntagararaginis, kotupinti kuko aibarekima wanipinti motausuguna, uma isigantiye. ¹⁹ Piya uma isigate maya uwaisimintiye: Naegaraiso. Inoyanta aeyamesa puma wasana iba pikenaena tisiyakikuwe, uwaisimintiye. ²⁰ Piya uwaisimoginisi, pabigo kuko'waisipa atate aegarantase.

²¹ Aubusuguna, Isu to nasi nasi puma to tara yagarara isigaomewa, Sepeti ntagara Yemisige a'nantowampa Yonige, isibawaisimpa Sepetige wanipisa karebi mima, kuko aogi puma mintuguna, ampa isigantiye. Pigoya, Isuba isigega'e yoginisi, ²² isibawaisimpa pabi wanipisa karebi atate, Isu aegarantase.

Isu uwoma kina'miti yoga puntiye
(Aruku 6:17-19)

²³ Pigoya, Isuba Karariya mari ainkima nasi nasi puma, ini namankaipinti ima mono kamana umagina, Koti kabiratakena kamanapa uwaimagina, yoni kinape i'ama kampa aogi punta kinape kaba itantana puwaentiye. ²⁴ Piya pogana, awaga kamana'ama Siriya mari abae purite wagana pogini abite, yoni kinape, iki nakiyena ibome kinape, ke kina intabaipinti minta kinape, aonanta puma ware'naowa pume kinape, kebo kinape, aeti a'ya'ma ibabute wauguna aogima kaba itawaentiye. ²⁵ Piya pogini, Karariya marisabe, Tekaporisi kumatisabe, Yerusaremi kumatisabe, Yutiya marisabe, Yontani maroteri materisa tabe uwoma kina aki puma aka'i wantawe.

5

Isu amuti mono uwaimintiye (Au'wa 5-7) (Aruku 6:20-23)

¹ Pigoya, Isuba uwoma kina igate, amuti ima asu mintogini, abagi kina'wa agora wauguna, ² mono maya uma uwaimintiye:

³ Igu'amaka abegana kusi miye kina, igepa Koti kabiwaitakini i'muntanabi mikibewe.

⁴ Intara'enabi miye kina, igeba aintiba mantarasaena intawama asoyaena pekini, i'muntanabi mikibewe.

⁵ Agoya puwaita kina, igeba aintiba aogi kumapa maema mimagini, i'muntanabi mikibewe.

⁶ Iga'ena ibemi kina, igeba naninta wanika ibemisa puma Koti nkarupuyena ibemi kina, igeba aintiba iga'e pakini i'muntanabi mikibewe.

⁷ To kina'mika intara pe kina, igepa aintiba Koti antara puwaitama iyo'maeyakini, i'muntanabi mikibewe.

⁸ Aguntaena kampa napiye kina, igeba aintiba Kotipa agamagini i'muntanabi mikibewe.

⁹ I'ima paru puwaita kina, igeka Kotiba: Yagara araganene uwaimekini, i'muntanabi mikibewe.

¹⁰ Arupuyenaraka karana puwaitagini miye kina, igepa Koti kabiwaitakini i'muntanabi mikibewe.

¹¹ Pigoya, naeka wasanami kamparaga kamana uritama, karana puritama, agunta kamana uma kumpari uritagiripa, aintiba ti'muntanabi mikibewe. ¹² Piya, tigebe aintiba aogi ikan-tanaripa mantariba taberaka'yane. Pika ti'mu puma tinta asoya puma miyiyo. Paipa wasanami poropete mintanta kinapa pabiyama karana puwaitantawe, piya untiye.

Wasanaba kayoge kaneké waiyemisa puma miyeno

(Maka 9:50; Aruku 14:34-35)

¹³ Tigebe wasana ikapi mimagiri, kayo kanta puma mintawe. Pigoya, kayo i'nisama kasigabekapa, aya pekana to kake asabama iga pikiye. Pipa kampaye. Piyaena pikenaba kampa waintiye. Uwa asunu kaegasagini, wasanami pita'i nasi nasi puma aeyese pewe.

¹⁴ Pigoya, tigebe wasana ikapi kane kanta puma mintawe. Piya, kuma ka amuta abora waintakanaba, asekapa e'wasanawapa a'ya'ma wasanamiba agakibewe. ¹⁵ Pigoya, ka'waina kane igi'magina kampa kankabe maema airari kaetantana, marunkata igi'ma atakana, nama

nkantabaipinti e'wasaba a'ya'ma kina puwait-akiye. ¹⁶ Tigeba etimpaba pabiyama wasana e'wasa puwaitano. Igeba aogima mikenanari agaigina aogi pekini, mantari tibarimpa nkage asaga'yuyewo, piya untiye.

Paisa mono kaikenaba kampa aborauwe, Isu untiye

¹⁷ We, paisa ago kamanape poropete kina'mi kamanape kaikena aborantiyeba, naekaba a-siyo. Naeba kaikenaba kampa aboramagi, naeba to wasima abae pikenaba aborauwe. ¹⁸ Naeba taga urimekiri abiyo: Mage mantage waiyemisa puma, Koti nkago kamanapa uwa waikiye. Ka awa'enaba kampa kakawakibikana, uwa waikiye. ¹⁹ Pigoya, wasana ka'waina Koti unti kamana ago uwaenanto ka kasimagina to kinakaba: Piyama kasiyema uwaimikibi'naba, ae ageba uwaenanto Koti kabiratakibi ntagaba waikiye. Piya, ka'waina aeba a'ya'ma wasimagina to kinakaba: Piyama poma uwaimikibi'naba, aeba pabiyama Koti kabiratakibi ntagaba tabe yagara ima mikiye. ²⁰ Pika urimekiri abiyo: Arupuyenarimpa kampagina mono tisa kina'mige Parasi kina'mige arupuyenawaimpapa igaikibipa, aintiba tigeba Koti kabiratakenaenabipa kampa uma pasikibewe, piya untiye.

*Igobi pikena kamanane
(Aruku 12:57-59)*

²¹ Pigoya, tayabamagi kamana maya uwaimintiye: Kaeba wasanaba a-nkaeguma kaiyo. Ka'waina wasana aeguyekiripa, kamana abikena kina'miti ababute wama metaiyo, paisa

kamanapa piyamagiri abewe. ²² Piya, naeba to urimekiri abiyo: Ka yagaramaba ao'yagaraga agobi potakanaba, pika kamana abikena kina'miti ababute wama kamana otakiye. Pipa kanarane. To waina aeba ao'yagaraga kamparaga kamana uma: Kani po omekiniba, ababute kanisore kina'mi akiyenabi metakibewe. Piya, to ka'waina aeba ao'yagaraga: Aibo yagaragawe omikibi'naba, a'abibintisa yakupi wao, omikiye. Pipa kanarane, piye untiye.

²³ Pigoya, kaeba ka'muntana tabe mono namapinti maete ikena puntanapa: Nao'yagaramage kamanatesi waintiye, piyama napintanapa, ²⁴ pabigo ka'muntanaba arata agora atate tumima, wama kao'yagaramage kamanatisipa uma aogi pugaite, a'wae puma ima ka'muntanaba Kotiti aratarapa mesutagana aogi peno.

²⁵ Pigoya, tigetisa ka'waina kamana ugatakanapa, kamana abikena kina'miti kampa uma irosanta ke'i wantirisi, pi ntagaramage kamanatisipa uma aogi piso. Piya kampa pikibempepa, ugatakibi ntagaramaba karu'ena abikena kina'miti wama agoga yekana, abikena yagarama irebu kina'wa uwaitakini, iga'na namapi katakibewe. ²⁶ Naeba taga ugamukuwa, abo. Kaeba pi nkiga'na namapi mintanapa, uwaba kampa irosa wakibene. Aintiba iretaba amima a'ya kaite, wakibene, piya untiye.

To wae kuntana paibikena kamanane

²⁷ Pigoya, kamana paipa maya uwaimintine: Kumiyenaba a-po. Pi kamanapa abintawe.

28 Pigoya naeba urimukuwa, abiyo. Ka yagarama to wae ka'waina agama agabakibipa, ae aumawama Koti nkaobi ago ata puma kumiyenaba potaye. 29 Pigoya, ka kaowama aguntaena pikena pekanapa, pi'ma maebugaso. Tarayaga kao waintakanapa kaeba a'abibinti tumisanaga, aogima kabiyo. 30 Kayatakantisa aguntaena pikena pekanapa, arisa'ma maebugaso. Aogi kiyenayaga waima kaeba a'abibinti tumisanaga, aogima kabiyo, piya untiye.

Waya kaikena kamanane

(Matiyu 19:9; Maka 10:11-12; Aruku 16:18)

31 Pigoya, paipa to kamanapa mayama uwaimintine: Ka'waina waya'wa kaikena puntanaba, kaikena awa'ena amimagina otano, untiye. 32 Pigoya, naeba urimukuwa, abiyo. Ka'waina waya'wampaba kupiyonaba kampa puntakana uwa kaikibipa, aeba ata potakana, karu'ena kumiyenaba pikiye. Piya, to ka yagarama kainta wae maekibipa, aebe kumiyenaba pikiye, piya untiye.

Koti nkaobi uma esegi pukena kamanane

33 Pigoya, tayabamagi to ka maya uwaimintine: Kaeba Koti nkaobi atamaba kumpari kamanapa uma esegiba a-po. Piya, ae aobi uma esegi pumaba wasiyegana, au'wa aborano, untine. Pi paisa kamanapa piyamagiri abewe. 34 Naeba pika urimukuwa, abiyo. Koti nkaobi uma esegi pentanaba ataiyo. Piya, mantara uma esegiba pipa a-piyo. Mantaba pipa Koti nkaemu yabaewe. 35 Piya, mara uma esegiba pentanaba pipa a-piyo. Maba Koti nkagisa aema miyemi

mpawe. Piya, Yerusaremi kumata uma esegiba a-piyo. Yerusaremiba tabe Wa'ega Yagarama kumane. ³⁶ Piya, ti'no nkabiyata uma esegiba a-piyo. Tigeba antugu ti'nu nkabiyema ka omigina, tunu pikibera, to ka omigina wae'wae pikiyo. Pipa kampaye. ³⁷ Pigoya, pika kamanatipa tagaka owe uma, pabiyama aegaraiyo. A'a uma, pabiyama aegaraiyo. To nara uma esegi pukibepa, pi kamanapa ke kinapisa aboraye, piya untiye.

*Antota'enaba kampa pikena kamanane
(Aruku 6:29-30)*

³⁸ Pigoya, paipa kamana maya untine: Ka'waina kaoga airikakanapa, antota airikao, iye. Piya, kawa aibarara pekanapa, antota aepa pabiyama aibarara po, untine. Piya kamana abintawa, ³⁹ pika to kapa naeba urimukuwa, abiyo. Tiyeguma karana titakena pigiripa, antotapa a-nkataenaba puwaitaiyo. Pika ka'waina katamara kaeguyekanapa, to ka auka'i a'wae puma amo. ⁴⁰ Piyamaba, to ka'waina kae kamana ugatamagina siyotiga maeyakanapa, mu'mu siyotigapa kaga amo. ⁴¹ Piyamaba, ka kiye yagara agaro ki'i nababute waoma ugamekanapa, kaeba e'ero ki'i ababute wama ao'maeyo. ⁴² Piyamaba, to ka'waina ka'enaga esugatakanapa, amo. Piya, a'yo ukatakena yekanapa, owe otao, piya untiye.

*Kama kina agu kao'ena pikena kamanane
(Aruku 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Paisa kamana ka mayama waintiye: Kaeba kaokina agu kao'ena potantana, kama kinakaba kagobi potao, untiye. Pi kamanapa abintawe.

44 Pika naeba urimukuwa, abiyo: Kama kinatipa agu kao'ena puwaitantiri, karana purita kina igeka napima nunamu yiyo. 45 Piya puntiripa, mantarisa tibarimpa ntagaraena puma mikibewe. Piya, Koti aeba yegina, pankamaba agunta kinape aogi kinape kaga e'wasa puwaitaye. Pabiyama yegina, kaba arupu kinape antage kinape kaga kanara tiyeye. 46 Tigeba agu kao'ena purita kina, ige'amana agu kao'ena puwaitaiginaba, aintiba aya iretaripa Kotiba timikiye. Pipa kampaye. We, takisi maenta ku kina'miba piyaba puwaitawe. 47 Piya, to marisa kina'miba iyokina aogi puwaitawe. Tigeba pabiyama tiyokinapa aogi puwaitantiripa, ayama igaikibewe. Pipa kampaye. 48 Abiyo. Tigeba mantarisa tibarimpa aota miyemisa puma, pabi nkawameta miyiyo, Isu piya untiye.

6

Wasana iyo'maekena kamana untiye

1 Tigeba aogima kabiyiyo. Aogiyena puntiripa, tipa wasanami nkiyobipa a-mpaete iyiyo. Piya pukibepa, mantarisa tibarimpatisa ka ikan-tanaba kampa maekibewe. 2 Tigeba wasana kao'ena puma awagaena puwaitantiripa: Ka'isa kina'mi tagama i'mu purataiyemaba, taberasaba a-kega'e yiyo. Piya, kumpari mono kina igeba ini namapipe uwa ke'ibe: Tage maete ima i'mu puratayema, wasana kao'ena puwaitawe. Naeba tagaka urimuwe. Piya kina'miba wasana i'mu puwaita nkikantanawaipa ago maerekana,

aintiba toba kampaye. Ige pesa puma a-piyo. ³ Pigoya, kusi kina kao'ena puwait-aganaba, ka kaentisa kina'ma pukibintanaba to kaentisa kina'miba a-nkabiyo. ⁴ Piya peganaba, kao'enagampaba kakama waigatagina, kabagampa a'ya'maena kakama waintintana agamagina, antotapa kamikiye, piya untiye.

*Nunamu ukena kamanane
(Aruku 11:2-4)*

⁵ Pigoya, tigeba nunamu ukena puntiripa, kumpari kina'mi yesa pumaba a-siyo. Pi kina igeba ini namapipe ke'ibe nunamu yepa, pipa: Wasanami tagama i'mu purataiyema, piyaba pewe. We, naeba tagaka urimuwe: Piya kina'miba au'wapa ago maentaka, toba kampa maekibewe. ⁶ Piya, kaeba nunamu ukena puntanapa, namakapinti ima kabe kitama kabagampa kakama miyemi'na aeti nunamu yo. Piya pegana, kabagampa kakama agamagina, antotapa kamikiye.

⁷ Pigoya, tigeba nunamuba uwa tiwamutasa urite wagana pumaba a-siyo. Pipa to marisa kina'mintanawe. Pi kina igeba uwoma kamana aisurite wagana pekana: Koti abiramikiyema, yewe. We, pipa kampaye. ⁸ Tibarimpapa kampa esotantagana, aeba agoripa ago abiwaeyagiri, tigeba ige yesa puma a-siyo. ⁹ Pigoya, tigeba maya uma nunamuba yiyo:

Taba, mantabinti mintane. Kae kage aota waiyeno.

¹⁰ Kae kabiratakenaenagapa aborawaeyano.

Mantari kae kawamu aega'ma wasikenaena waintemisa puma, pabiyama mabi taeti aborano.

¹¹ Ibaba kaeba nanintarepa tae awameta tamo.

¹² Tao'mi kaintanawai nkatupa mae igasompe nkawameta kaintanare nkatupa maeragasao.

¹³ Tamiyo pusanagaba aogima kabiratao.

Kewama nkayapisa taba puratao, piya nunamu yiyo, untiye.

¹⁴ Piya, tigeba wasanami nkaibo'enawaipa kasiginaba, mantarisa tibarimpaba pabiyama tige'enaba maerigaikiye. ¹⁵ Piya, tigeba wasanami nkaibo'enawaipa kampa igasiginaba, tibarimpaba aibo'enaripa pabiyama kaga kampa maerigaikiye, piya untiye.

Naninta a'a-o uma mikenan kamanane

¹⁶ Pigoya, tigeba monoka naninta a'a-o uma mintiripa, tiyowa muruse puma ampisiyo. Piya, kumpari mono kina'mi ige piya pegana, wasanamiba ige naninta a'a-o uma miyentanawai igabebe piyema, iyowawamaba ataena pegini miyewe. Pigoya, ige pesa a-piyo. Naeba tagaka urimuwe: Igeba ikantanawaipa ago maentane. ¹⁷ Piya, kaeba naninta a'a-o uma mintanapa, ka'noti masawae pai'ma kaowaena po. ¹⁸ Piya pegini, wasanamiba naninta a'a-o uma miyempentanama nkagogapa kampa agabebe pegana, kabagampa kakama miyemi, ae abintowa abeno. Piya pegana, kabagampa kakama agamagina antotapa kamikiye, piya untiye.

*Aogiyena maema aki pikena kamanane
(Aruku 12:33-34)*

¹⁹ Pigoya, tigeba mampabi a'ya'maena aogiyenaba a-mpaema aki piyo. Kampaye. Mampabipa umuwama narigagina kasipama ataena pegina, ku kina'mi agasaba'ma kuntana pewe. ²⁰ Piya, tige'ena aogiyenaripa mantari aki piyo. Pita'iba umuwamaba kampa narigakanaba kasi-pama ataenaba kampa pekini, ku kina'miba agasaba'ma kantanaba kampa pikibewe. ²¹ Piya, aogiyenaripa waintemi, pi kumakaba asi nasi napiyewe, piya untiye.

*Au'ama nke'wasaenama kamanane
(Aruku 11:34-36)*

²² Pigoya, kau'ama kane'wapa kaowe. Kaogapa aogima waintanaba, kau'amapa kanara e'wasa potakiye. ²³ Kaoga tikaeyakanaba, kau'amaba pabiyama tunusu wakiye. We, kagu'ama kane'wa tu'ma wakanapa, tabera tununtanaba abor-agamekana kaorika'ena puma mikibene, piya untiye.

*Ka'wainaba tarara kayokaya'ena kanara
kampa pikiye
(Aruku 16:13)*

²⁴ Pigoya, ka yagarama tabe yagararamisi kayokaya'enaba kampa kanara pikiye. Aeba ka'wainapa kayone potantana to ka'wainapa agama aekita potakiye. Piya pumagina, aeba ka'wainati uma atokaentana to ka'wainapa akabitakiye. We, tigeba pabiyama Koti ntugabe mone kutankama ntugabe ka awameta kanara kampa maekibewe, piya untiye.

*Arirasaenaga taberapa a-ntapi napi piyo
(Aruku 12:22-31)*

²⁵ Pigoya, naeba urimekiri abiyo: Tigeba mikenanarikaba: Nana nanintabe wanipe maema nakune. Tau'amakaba: Nana tautasaena maema purukunema, uwoma tigiba a-ntapiyiyo. Piya, naninta wanane. Mikenanarimpa au'wantaga'enawe. Titasaena wanane. Ti'ama au'wantaga'enawe. ²⁶ Piya, tigeba inatisa kabara agaiyo. Igeba aintanaba kampa puma nanintaba kampa kubu'ma namankaipi kampa aki pewe. Kampaye. Mantarisa tibarimpa nanintaba uwa aborama imiye. We, tigeba kabarapa kampaye. Ae aobipa tigeba wasanarawe. ²⁷ Pigoya, tigeba napiyenari waintakiripa mampara to kake amato puma to ka'isa yaga mirite wakibewa, a. Pipa kampaye.

²⁸ Piya pikenaena kampa waintegiripa, nana piyema kaigaba uma uwoma tigiba napiyewe, a. We, yaobisa ya aosa pamika agoba abiyo. Aeba aotasaenawampa ntugaba kampa piye. ²⁹ Pika urimukuwa, abiyo: Paipa tabe yagara Soromoni aeba konariyenawantaga yagaramaba aogiyenaba purintomepa ya aosawamapa kampa againtiye. Kampaye. ³⁰ Piya, yaobintisa a'no ibanto pabiyama aogima mparamagina, aiba pabigo paribekini yakupi maema kaekibepa, pipa Koti yegina a'nopa aogiyena maraye. We, tigeba kampa agama napiyegana timatiti'enaba uwaenantowe. Piya, Kotiba titasaenarikaba kabiritaye. ³¹ Pigoya, tigeba uwoma tigi a-ntapimagiri: Nana nanintabe wanipe maema nakune. Nana maema amirikuneba,

taberapa a-siyo. ³² We, to marisa kina'miba a'ya'maena yontanaga napi napi pewe. Piya, mantarisa tibarimpa pi a'ya'waemaenarikaba abintegiri, uwoma tigi a-ntapi piyo. ³³ Pigoya, tigeba Koti kabiratakena mono'ama nkau'wape arupuyenawape aborasanaga tigupa paitama ataigina waiyeno. Piya pigina, aeba mampara a'ya'maenaripa kaga aborarimikiye. ³⁴ Tigeba aisaenagaba uwoma tigiba a-ntapiyiyo. Aisa yagaba nana kuntuyenabaya aborakibi, pipa kampa abintawe. A'ya'ma yagaba kuntaenaba toma toma aboraurite wayema, pabinkanto uwa napiyegana waiyeno, Isu piya untiye.

7

Antota kamanapa a-so (Aruku 6:37-38, 41-42)

¹ Tigeba to wasanama aupi pima kamana a-nkuwaitaiyo. Kampa uwaitakibepa, tigeba pabiyama antota kamanapa kampa uritakiye. ² Piya, tigeba wasana antota kamana uwaitakibe, pabi nkawameta Kotiba tigeba uritakiye. Piya, wasana pabi aborawaimikibe nkawameta Kotiba a'wae puma timikiye. ³ Pigoya, kao'yagarama nkaobipa i'nintana waintakanapa, ayama agantana, kaeka kaobi ya atu waintakanapa, nanaga ae aogi potakenaga napiyene. ⁴ We, kaeka kaobi ya atu waintemipa, kaeba ayama kao'yagaragaba mayaba omegana aogi pikiye: Nao'yagara, kaeba abintaga, kaobi i'ni waintika maegagasanoma, aogi pikiye. ⁵ We, kumpari kina, kaeka kaobi ya

atu waintemi, pipa maru maegaite aogima agantana, kao'yagarama nkaobisa i'ni maegasagana aogi pikiye. ⁶ Pigoya, tigeba monotasaenaba kara kanta kinapa a-nkimiyo. Piya, aogi mono kutatipa yaga kanta kinapa a-nkimiyo. Igeba pintanaba uwa igisarasa aewarigaitegini pabigo a'wae puma tige tiba nasanaga, piyaba a-piyo, piya untiye.

Wasanama esegi puma nunamu ukena kamanane

(Aruku 11:9-13)

⁷ Pigoya, tigeba Koti abigaiginaba timikiye. Aguyosagaiginaba au'wapa maema tige ti geti aborakiye. Kabera aiwakarusinginaba Kotiba aititakiye. ⁸ Piya, Kotiti esota kina'miba maeyawe. Aguyosaga kina'miba agawe. Kabera aiwakaruse kina'mitiba Kotiba ai'taye. ⁹ We, tige tisa ae ntagarama yagarawampa nanintaga yekanaba antotapa yabapa amikiye, a. ¹⁰ Inoyantaga yekanaba kuyaba amikiye, a. Pipa kampaye. ¹¹ We, tigeba antage kina'mitaba yagara aragaripa aogiyena imewe. Piya, mantarisa tibarimpa aeba asugasima esota kina tige pa aogiyenaba tabera timikiye. ¹² Pigoya, tige ba wasanami purataiyema tibikibintanaba, pabi nkawameta igepa puwaitaiyo. Piya puwaitamagiri, tige ba Moseseke poropete kina'mike kamana'ama nkagoba aborakibewe, piya untiye.

Kabewama kamanane
(Aruku 13:24)

¹³ Pigoya, tigeba uwaena kabintori mantari ima uma pasiyo. Ataena pikena kuma'ama kabewapa pipa tabewe. Piya ke'wapa pabiyama tabe waiyegini, pita'iba uwoma kina'miba pasewe. ¹⁴ Piya, miyaba kuma'ama kabewapa uwaenanto waiyegina, ke'wapa wakenaba esegi puntiye. Pita'iba uwaena kina'antomi pasewe, piya untiye.

*Kumpari poropete kinaka aogima kabiyiyo
(Aruku 6:43-44; 13:25-27)*

¹⁵ Tigeba kumpari poropete kina'mika aogima kabiyiyo. Igeba i'amaba sipisipi kanta purite tigeti paebuma kanakibewe. We, intabaipintiba igeba kabu kara kanta puma tige tiba nakena kanakibewe. Pika aogima kabima miyiyo. ¹⁶ Pigoya, mono au'waipa agamagiri agowaipa aogimaagakibewe. Piya, wasanami waini a'wapa akenanaenabintisa kampa asikewe. Piki yawamapa asigi'ma nakenaba agaenabintisa kampa asikewe. Kampaye. ¹⁷ Piya, aogi yawamaba aogi yamanka aeyagiri asikewe. We, ata yawamaba ata yamanka aeye. ¹⁸ Piya, aogi yawama ata yamanka aekenaenaba kampa waintegina, ata yawama aogi yamanka aekenaenaba pabiyama kampa waintiye. ¹⁹ Pigoya, a'ya'ma yawama aogi yamanka kampa aeyaginiba aga'yuma yakupi maebugasawe. ²⁰ Pika naeba maya yuwe: Pi kina'mi mono au'waimpa igama agowaika aogima abikibewe. ²¹ Pigoya: Wa'egane, Wa'egane, sumagini nagise kina igeba a'ya'maginiba Koti kabiratak-ena mantariba kampa ikibewe. Kampaye. Mantarisa nabanempa nkawamu wasiye kina ige-

mana ikibewe. ²² Piya, pi kanabipa uwoma kina'mi maya unamikibewe: We, Wa'egare, Wa'egare, taeba kae kawamutapa wasanaba monopa uwaiminta, ke kinapa kae kawamutapa agaruba igainta, kae kawamutapa tabena aboranema puntompene. Kampa tagantano, ukibewe. ²³ Piya unamigipa, naeba maya uwaimukuwe: Naeba ayantaga tigabebe puntone, a. Aguntaena pe kina tigeba ae'wama wawaegasiyo, piya uwaimukuwema, untiye.

*Esegima aema mikenka kamanane
(Aruku 6:47-49)*

²⁴ Pigoya, wasana ka'waina ma kamana'ne abima wasikibipa, aeba napi napi yagara ae awametane. Pi ntagara aeba namankapa u takaitasa nama kintiye. ²⁵ Kimaraogana waintogana, tabe ka aema wani pa'ma iguguya pumagina akasabakena pugagate ataogana waintantiye. Piya, esegi yarasa kimaraomeka tonkiya puma waintantiye. ²⁶ Pigoya, wasana ka'waina ma kamana'ne abima kampa wasikibi, aeba aibo yagara ae awametane. Piya, aibo yagara ka'waina aeba namanka amunta yarasa kintiye. ²⁷ Kimaraogana, tabe ka aema wani pa'ma iguguya pumagina kana namapa akasakasu pa'wantiye, piya untiye.

²⁸ Pigoya, Isu ma kamana uma a'ya ataogini abimagini pami puntawe. ²⁹ Piya, aeba mono tisa kina'mi yesa kamana nane. Aeba kiye kina'mi yesa puma uwaimintiyema, untawe.

8

Isu karu yagara ka kaba atantiye
(Maka 1:40-44; Aruku 5:12-14)

¹ Pigoya, Isuba amutisa tumogini uwoma kina'miba aegarantawe. ² Piya puguna, ka karu yagara aeti kanama ampa parokaema maya uma omintiye: Kae kabemika kaba nayakena puntanapa aogi punatao, untiye. ³ Piya yogana, Isu aya parosuma auta u'ma maya untiye: Piyae-naga nabiye. Pabigo kata wakana aogima miyo, untiye. Piya yogana, pabi ntaga kana karuye-nawapa ata wantiye. ⁴ Ata waogana Isu maya omintiye: Uwa kinapa a-nkuwaimima, kaeba marupa wama kaupa mono kiya yagara uma ayakegana agano. Piya, kaeba wama Mosese uramintintanaba Kotiti amegini, wasanamiba kagate: Aoso yagara miyema, napikibewe, piya omintiye.

Isu irebu yagarama kayokaya yagara kaba atantiye
(Aruku 7:1-10)

⁵ Pigoya, Isuba piya potategina Kapeniyamu kumati a'wae puma wantiye. A'wae puma waogana, Aroma kina'mi irebu kiye yagara ka'waina aeti irosa'ma maya omintiye: ⁶ Wa'ega yagara, kayokaya yagarane yonintana abegina agisa ayapa ago pu'waewamagina tabera aukegina mintiye, omintiye. ⁷ Omogana, Isu abite: Naene ima kaba atakuwe, omintiye.

⁸ Piyama omogana, irebu kiye yagara aeba maya untiye: Wa'ega, naeba tumima minta kina

mintogana, nana pegina namantepintiba ubasik-ibene. Kaeba pita'i uma mima kamana yegana kayokaya yagaranepa kabareno. ⁹ Piya, naeba ima minta kina'mi nkiwamu wasimagi, to ka'isa tumima minta irebu kina'nepa kabiyuwe. Piya, igetisa ka'wainapa: Wao, omekanaba wakiye. To kapa: Kanao, omekanaba kanakiye. Kayokaya yagarane: Pi ntuga po, yekanaba pikiye. Piya, kiya kina'mi yosa kamana yeganaba ata wano, untiye. ¹⁰ Piya yogana, Isu pi kamana abima napi napi puntana, aega'ma kanaume kina maya uwaimintiye: Taga urimekiri abiyo: Isureyo kina, tigetiba ma ntagarama nkamatiti'ena piya awametapa kampa agauwe. ¹¹ Pika amato puma yekiri abiyo: Pankao irosamitisabe tupasemiti-sabe wasanaba uwoma namu'isa kina irosa'ma, Abara'amu, Aisaki, Yekobu, igege mantarisa kumati aki puma naninta kaga nama i'mu pikibewe. ¹² Piya pigiri: Taeba Yuta kina, mono ago kina mintune, ye kina'mitaba, tigeba tununtanabi tumima tiwara upaba puma kube'ena puma mik-ibewe, untiye.

¹³ Isu piya ute, irebu kina'mi kiye yagara maya omintiye: Kaeba wao. Kamatiti'enagampa au'wapa aboragamikiyema, omintiye. Pigoya, kana kayokaya yagarawapa pabi ntaga kaba'ma aogi puntiye.

*Isu Pita aentawa yoninka kaba atantiye
(Maka 1:29-31; Aruku 4:38-39)*

¹⁴ Pigoya, Isu Pita ntamapi iyomepa aentawampa nkau yaku taogana awaita mintogana agantiye. ¹⁵ Agate ayata urogana

yoninkapa pabigo ata wantiye. Ata waogana, kana wae'maba asima naninta maema Isu amogana nantiye.

Isu uwoma kina kaba itantiye
(Maka 1:32-34; Aruku 4:40-41)

¹⁶ Aibogini, asenamaita ke kina intabaipinti minta kinapa uwoma ibabute kanagana puntawe. Piya puguna, Suba ke kina'waipa kamana'watasa igarubantana, a'ya'ma kina'mi nkinuntanawaipa kaba itantiye. ¹⁷ Piya pogana, poropete Aisaya kamana mayama kaemaranti, pi'na esegi puntiye: Aeba anuntanarepa taparintana yonintanarepa aesagabintiye, piyama kaentiye.

Isu aegarakena kamana untiye
(Aruku 9:57-60)

¹⁸ Pigoya, uwoma kina'miba aeti kanama ampa ainkiyuguna igate abagi kina'wa: Kotu maroteri wakunema, uwaimintiye. ¹⁹ Uwaimogini wakena puguna, mono tisa yagara ka'waina agora wama maya omintiye: Tisa, kaeba pita'i mata'i wakena yegapa naeba kaegarkuwe, untiye. ²⁰ Piya yogana Isu maya a'wae pomintiye: Kabu kara igeba age'waintaga waintiye. Piya, inatisa kabara igeba ina'waintaga waintiye. We, Wasanama Ntagara naeba nawaikena maruntepa kampa waintiye, omintiye. ²¹ Piya omogini, abagi kina igetisa to ka'waina mayama omintiye: Wa'ega abintaga, marupa wama nabanempapa pu'waka uma kaitate kaegarano, untiye. ²² Piya yogana Suba maya omintiye: Monota pu'wasu puma miye

kina'miba igeba purikibe kinapa kanara kaiwait-akibewe. Kae'enagaka ampa naegaraoma, omintiye.

Pontawama Isu nkawamu wasintiye
(Maka 4:36-41; Aruku 8:22-25)

²³ Isu piya ute wanipisa karebi iyogini, abagi kina'wa iyuguni wantawe. ²⁴ Wauguna, pabigo pontaba tabera puma kotupa aiga'yo'ya puma ataena puritegina wanipisa kare antabaipinti tumintiye. Aibogana, Isu aeba awaitamintantiye. ²⁵ Piya pogini, igeba wama abage pumagini: Wa'ega, naisikena pune, untawe. ²⁶ Piya yuguna maya uwaimintiye: Nanaga tiyekuruba pewe. Timatiti'endaripa uwaenantowa, a, untiye. Piya uwaimimagina, aeba asima pontabe wanipe tabe kamana uwaisimoginisi uwasuwa puntase. ²⁷ Aibogini, pi kina'miba agate uwoma nkigi napima maya untawe: Aeba nana yagara-gana, pontawamake waninkamakeba awamupa wasiyese, untawe.

Isu tara kina'misi ke kina igarubantiye
(Maka 5:1-17; Aruku 8:26-37)

²⁸ Pigoya, Suba kotupa ta'ema maroti Katara kina'mi mpari wama uma irosantiye. Uma irosaoginisi tara yagarara ke kina'waisintaga kanama ampa abatantase. Isigeba wasana irubintisa kanamaginisi agasiya pusuguni iyekuru puma pita'iba wasanaba kampa nasi nasi puntawe. ²⁹ Isigeba Isu agateginisi kega'e uma maya untase: Kaeba Koti Ntagaragawa, nana purasitakena kanane. Kanapa kampa

agarosantegina kaeba ata purasitakenaga iyenoma, untase.

³⁰ Pigoya, pagasari uwoma ntaga naninta namagini mintantawe. ³¹ Mintuguni, kana ke kina igeba Isuka maya uma esotantawe: Tagarubakena puntanapa, urataga pi ntagami nkintabaipinti tumpa paseno, untawe. ³² Piya yuguna Isu aeba: Karu'ena ae'waiyo, uwaimintiye. Piyama uwaimogini, kana yagara taramisi isintabaipintisa irosa'magini, yaga intabaipinti uma pasintawe. Pasuguni, kana yagami karu'ena kotu waintometa ausari tumima wanipinti naisuwae-wantawe.

³³ Piya puguni, igate kana yaga kiye kina igeba iyegaka kumati ima, pi a'ya'ma kamanape ke'waisintaga yagara taramisi kamanape kaga wasana a'ya'ma uwaimiwaentawe. ³⁴ Uwaimuguni, wabe wayape a'ya'magini kumatisa tumimagini Isuti tumpa irosantawe. Aeti tumpa irosa'magini: Marepa atate to mari waomagini, esegima omintawe.

9

*Isu agisa aya pu'wanta yagara kaba atantiye
(Maka 2:1-12; Aruku 5:17-26)*

¹ Pigoya, Isuba wanipisa karebi ima kotupa to kake ta'ema kanama kuma'wati to kakema irosantiye. ² Irosaogini, agisa aya pu'wanta yagara ka wasara wasirite kanatawe. Piya puguna, Isuba imatiti'enawaimpa nkagoba igate agisa aya pu'wanta yagara maya omintiye: Yagarane, kaekuruba a-po. Naeba aguntaenagapa maegagasuwema, omintiye. ³ Piyama omogana,

mono tisa kina ka'isamiba intabaipinti mayama napintawe: Ae'wa nkau maete ima Kotika akaya-sotayema, napintawe. ⁴ Piyama napiyuguna, Isuba napiyenawai igate maya uwaimintiye: Tigebipa nanaga agunta kamanapa napiyewe. ⁵ Piya, aguntaenawa mpaegasuwe, yopa, au'wapa kampa agawe. Asima wao ukubopa, kaba atama kasa au aborakenaenagaba tiyobi kunta piye. ⁶ Pigoya, Wasanama Ntagara naepa mabi aguntaena asu'a pikena esegiyenaba naminti, pi'na nkagoba aogima agabebema agaiyo, piya ute, agisa aya pu'wanta yagaragaba maya omintiye: Asima wasagapa aesagabite wa'egati waoma, omintiye. ⁷ Piyama omogana, asima wa'ewati wantiye. ⁸ Piya pogini, a'ya'ma kina'miba agate iyekuru pumagini, Koti pi nkesegiyena wasana imomeka i'mu puntawe.

*Isu Matiyuka kega'e untiye
(Maka 2:13-17; Aruku 5:27-32)*

⁹ Pigoya, Isu aeba pitasa wama takisi maey-ome ntagara ka agewapa Matiyu, aeba yogaeba pome ntamankapi mintogana uma abatama omima maya untiye: Kaeba kanama ampa naegaraoma, omogana, pabigo asima aegarantiye. ¹⁰ Pigoya, Isu namankapinti naninta nanema agega'e yogana iyogini, takisi maeyume kinape to ka'isa aguntaena pume kinape uwoma iroauguni, Isube abagi kinape kaga nanintaba nantawe. ¹¹ Piya puguni igate, Parasi kina igeba abagi kina'wa maya uwaimintawe: Tisaripa takisi maeya kina aguntaena pe kina'mikeba nana pikena kaga mima nanintaba nayema,

ibigantawe. ¹² Pi kamana Isuba abite maya uwaimintiye: Tusa yagara aeba aogi kina'mitiba kampa yogaba piye. Yoni kina'miti mana piye. ¹³ Pigoya, tigeba wama paisa kamana mayama waintemi, pi nkagoba abibebe piyo: Naeba kaema agunta abasakenaenagaba kampa nabiye. Agu kao'enaga nabiye, iye. Piya, naeba: Aogi kinatawe, ye kinapa aogi puwaitakenaba kampa tumintone. Naeba agunta kina igu a'wae pik-ibeka tumone, piya uwaimintiye.

*Isu aoganta'enawampa paisaenaba agarubaye
(Maka 2:18-22; Aruku 5:33-39)*

¹⁴ Pigoya, pi ntaga Yoni nkabagi kina igeba Isuti ampa irosa'ma maya uma abigantawe: Taebe Parasi kinape ka'isa yagaba monotaka nan-intaba a'a-o uma uwa miyuna, pi kae kabagi kina'miba nana piyema nanintaba a'yuguba nawe, untawe. ¹⁵ Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Wasanami iba'ena pigina iba wae'ma nkawaeba uwa mintakiniba, ayama aokina'miba intara'ena puma nanintaba a'a-o uma mikibewe, a. Pipa kampaye. Ainti iba'wae'ma nkawae ampa arakurite ababute to mari wagasiginiba, aokina'miba intara puma kampa naninta nanta uwa mima aeka napikibewe. ¹⁶ Piya, ae ntagama paisa kai atugekanaba aoso kairasaba pugunikiye, a. Pipa kampaye. Aoso kaiwama paisa kai tabera paibekana atu'ma atيسانaga piyaba a-po. ¹⁷ Piya, ke kasa wainiba paisa meme aribipa ari'atakiye, a. Kampaye. Kasa wainiwama paisa meme ariba atu'ma wainibe meme aribe ataena pusanaga piyaba a-po. Piya, kasa waini to kasa

meme aribi ari'ataiginaba, isigeba kaga aogima waikibese, piya untiye.

*Isu Yairasi nkaraga purintapisa kaba atantiye
(Maka 5:22-43; Aruku 8:41-56)*

¹⁸ Isu aeba pi kamana uwaimima mintogini, monota paitama miyome ntagara ka'waina aeti kanama agora ampa parokaema maya untiye: Aragane ibanto puriya, kaeba kanama auta ampa aukaya pegana aoganoma, omintiye. ¹⁹ Piyama omite waogini, Isu aeba asima abagi kina'wake aega'ma wantawe. ²⁰ Wauguna, waya ka iye-gari tumiyaba mima miyogana kaboba nagisarisa tara tumpaema a'ya punti, aeba Isu kai atunkata aukaya puntiye. ²¹ Piya puntana, antabaipintiba mayama napintiye: Kai manankata aukaya pumagi kabarikuwe, untiye. ²² Piya ute, aukaya pogana Suba a'wae puma kana wae'mati ao agama maya untiye: Araganepa, kantawamaba paru peno. Kaeba kamatiti punatampeka aogi kabiyema, omintiye. Omogana, pabigo kana waepa kaba'ma atawantiye.

²³ Pigoya, Suba wama kiya yagarama ntamapi ima ini kubegabe kamana'waipa abite maya uwaimintiye: ²⁴ Tigeba irosa'ma tumiwaegasiyu. Ma nkaraga aeba kampa purintiya, aeba uwa awaita mintiye, piya uwaimogini, kamana'wa abugunaba uwa anagi kamana kanta piyema napintawe. ²⁵ Aibuguna uwaitaogini, abe'i irosa'ma tumiwaegasuguna, kana wasana wasa waintometi uma pai'ma kana agama nkayata urogana, aogama asintiye. ²⁶ Piya pogana, pi

kamana'ama pi mpariba pabigo abae purite wagana puwaentiye.

Isu isiyorika yagararage aibo yagarage aogi puwaitantiye

²⁷ Pigoya, Isuba pi mpaba atate waogini, isiyorika yagara taramisi aega'ma wantinisi kega'e uma maya untase: Kaeba Tebiti ntagaragawa, tasigeke kantara po, untase. ²⁸ Piya yusuguna abite wama kumata uma irosaoginisi agora wausuguna isibigama maya untiye: Tisiyo aogi puritakena esegiyenaba wainatantiya, pipa abibebe pesoma, isibigantiye. Piyama isibigaoginisi isigeba maya untase: Pipa taga abibebe puse, untase. ²⁹ Piya yusuguna isiyora aukaya puntana maya untiye: Tisimatiti'enarisimpa au'wapa aborarisimikiye, untiye. ³⁰ Piya yogana, pabigo isiyo apina'ma agantase. Aibusuguna, Isuba esegi kamana uma maya uwaisimintiye: Abiso. Tisigeba ma kamanapa wasana ankuwaimisigini abiyo, uwaimintiye. ³¹ Piyama uwaisimoginisi, pigo isigeba wamaginisi mareu me-u pusuguna pi mpariba kana kamana'ama abae purite wagana puntiye.

³² Pigoya, isigeba wausuguni, igeba karu'ena ka yagara Isuti ababute kanantawe. Aeba ke kina ka'waina aigaraogana aibo'ena puma mintantiye. ³³ Piya pome ntagara ke kina agaruba agasogana aeba kamana untiye. Piya pogini, uwoma kina mintume kina'miba i'mu pumagini maya untawe: Maretapa paipa piyaenaba kapa kampa aboragi agama miyompene, untawe. ³⁴ Piya yuguni, Parasi kina igeba Isuka

maya untawe: Ke kina'mi asu igasima minti ntagarama ao'maeyagina, ke kinapa agaruba igasaye, untawe.

Isu aeba a'ya'ma kinaka antara kamana untiye

³⁵ Pigoya, Isu aeba pabiyamagina a'ya'ma mari nasi nasi pumagina, tabe kumatibe uwaena kumantontoribe Koti kabiratakena kamana mono namapinti uwaimintana, yonintana iki nakiyena ibome kinapa kaba'ma paru puwaita waentiye.

³⁶ Pigoya, uwoma kina igantana igeka antara puntiye. Igeba sipisipi kiye kampa kabiyegana ataenabi mpiyesa puma miyuguna, ³⁷ pika antara puma abagi kina maya uwaimintiye: Yogaba tabe waintegina, piya naninta a'na pukena kinapa tarantowe. ³⁸ Pika tigeba yoga agowamaka esotaigina naninta a'na pukena kinapa aboraigiri yogawatapa waiyo, piya uwaimintiye.

10

Isu nkabagi kina'mi nkigewe

(Maka 3:13-19; Aruku 6:12-16)

¹ Isu aeba abagi kina nagisarisa tara tumpaema kina'wa igega'e yogini ampa iroauguna, ke kina igaruba igaikenabe yonintana iki nakiyena ibome kina kaba itakibeka esegiyena imintiye.

² Pigoya, aposoro nagisarisa tara tumpaema kina'mi nkigebe mayamawe: Marusa yagara Saimoni aoso agiwapa Pitawa, ae a'nanto Enturuwa, Sepeti ntagara Yemisiwa, ae a'nanto Yoniwa, ³ Piripiwa, Patoromayowa, Tomasiwa, takisi maeyome ntagara Matiyuwa, Aopayesi ntagara Yemisiwa, Tariyesiwa, ⁴ namu'isa kiya kina

igarubakaikena abugai ntagara Saimoniwa, ainti Isu minaga'ena punti ntagara Yutasi Isikeriy-otiwa sumagini, abagi puntawe.

*Isu abagi kina'wa yoga kamana uwaimintiye
(Maka 6:7-13; Aruku 9:1-5)*

⁵ Pigoya, Isu abagi kina nagisarisa tara tumpaema kina'wa ige uwaitama igarubantana maya untiye: Tigeba to marisa kina'mitiba a-nkwaiyo. Sameriya kina'mi kumatiba a-nkubasiyo. ⁶ Isureyo tu, sipisipi kabuba wantasa puma miye kina, igeti mana waiyo. ⁷ Wasanamiti uma irosantiripa maya uwaimiyo: Koti kabiratakena yagaba agarosaye, uwaimiyo. ⁸ Piya, tigeba yoni kina kaba itaiyo. Pu'wanta kinapa asiwaitaiyo. Karu kinapa aogi kaba itaiyo. Ke kinapa igaruba igasiyo. Piya, maeyantanaba ikantanarasa wanane. Uwa maeyasa puma tigeba ikantanaba a-mpaentiri uwa iyo'maema aogi puwaitaiyo. ⁹ Monebe tabebe uwaenantobe kapa a-nkira'ma maete waiyo. ¹⁰ Kopa a-nkarakae piyo. Piya, tara kaibe tigisa anape pusu'ma ke'i nasikena wantape a-mpaete waiyo. Uwa tika nasiyo. Piya, yoga kinapa yogawaitasa nanintawaipa imegini maeyasa puma timigiri maeyiyo.

¹¹ Pigoya, kuma pita'i mata'i uma irosantiripa wasana ago igaiyo. Ka'waina kayone puritama kao'ena puritakiripa, pabi ae namapi ima pabipi mima waimarate waiyo. ¹² Namankaipinti uma pasintiripa: Mono tigeti waiyema, uwaimiyo. ¹³ Piya, kana namapisa kina aogima arupu puma miyiginaba, tigu paruyenamaba igeti wano. Piya,

kampa aogima miyiginaba, pi paruyenaba tigetiti a'wae puma kanano. ¹⁴ Piya, ka yagarama namankapinti kampa tibabute wama kamanati kamana abekiripa, wakibe ntagaba tigarisa i'ni aiwaka potate waiyo. ¹⁵ Naeba taga urimukuwa, abiyo: Aintisa kanabipa Sotomu Komora kina tumimaena puwaitantana, maya kumatasa kinapa tabe kuntuyena aborawaimikiye.

Aintiba toma toma kuntuyena aborakiye

¹⁶ Abiyo. Sipisipi kabukarawama ige abakapintiba kampa uwaitakenaena naeba pi tigepe uritauwa, pika tigebe miyarinkama pemisa puma pasema aogimagiri napima nasiyo. Piya pupuntama pemisa puma aogima napima kamparagaena a-piyo. ¹⁷ Tigebe wasanamika aogima kiya puma nasiyo. Igeba kamana uritakena namankaipinti tibabute wamagini, mono namankaipinti eru kasutasa tiyegukibewe. ¹⁸ Pipa nanagawane. Tigebe nabagi kina mintaka uma tabe kiye kinatibe wa'ega kina igetibe tibaisusu purite wama kamana uritakibewe. Piya, tigebe ige iyobipe to marisa kina'mi nkiyobipe esegima mono uma araiyo. ¹⁹ Piya, igeba kamana uritakibepa: Aya kamana ukunemaba abima, tara taraba a-piyo. Pi ntagaba kamana ukena kamanapa Aota Awamusa'ama napi napiyenaripi ataritakiye. ²⁰ Piya puritakiri, kamana yiginaba tige kamana kantaba kampa pikiye. Tibarimpatisa Aota Awamusa'ama tigupi mikibi, ae kamana'ena pikiye.

²¹ Pigoya, pi ntagaba aganto ka'wainaba a'nantopa minaga pekini aegukibewe. Aba

ka'wainaba yagarawapa pabiyama minaga pekini aegukibewe. Piya, yagara aragawaimpiba inogi ibagipa kamana uwaitama minaga pigini iyegukibewe. ²² Pigoya, nae nawaga kamanataka wasanamiba tigeke abima kama puritakibewe. Pigoya, ka'wainaba kampa natakibikana esegima mimagina kana'wa a'ya pekanaba, aintiba Koti ababikiye. ²³ Pigoya, ka kumata uma irosa'ma mintigini tiyeguma tigarubaigiripa, to kumati pai'ma tiyegaka waiyo. Piya, naeba ubebema urimukuwa, abiyo: A'ya'ma Isureyo kumati yoga wairite wanti, pipa igiga puma mintigi, Wasanama Ntagara naeba tumpa irosakuwe.

²⁴ Pigoya, abikena namapisa yagara ka'waina tisawampa asu agaikenaenaba pipa kampa waintiye. Piya, kayokaya yagara ka'waina pabiyama tabe yagarawa asu agaikenaenaba pipa kampa waintiye. ²⁵ Piya, abikena namapisa yagara aeba tisawampa ae awameta pekanaba kanarasakiye. Kayokaya yagara aeba tabe yagarawampa ae awameta maema aborakanaba pabiyama aogi pikiye. Pigoya, tibatipa Piyesiburu, pipa ke kina'mi tabewaimpawe unamekini, naokina tigepe pabiyamagini tabera kamparaga kamana uritakibewe, piya untiye.

*Wasanamaba Kotika aekuru peno
(Aruku 12:2-7)*

²⁶ Pigoya, tigebe wasanamika a-tiyekuru piyo. Kakama waintintanaba pipa agorapa kampa kakama waikiye. Pipa aintiba aborakiye. Piya, airarikaegainta'ena waintipa, pipa agorapa kampa kakawakiye. Pabiyama aintiba apira

puma aborakibewe. ²⁷ Pigoya, tununtanabinti urimo kamanapa tigeba ara uwaimiyo. Piya, obina kamana abepa tigeba nama nkagari asu mimagiri kega'e uma uwaimiyo. ²⁸ Pigoya, ariri'ama aeguntini tigu ti'ama aegukena aguyosagakibe kina igekaba a-tiyekuruba piyo. Piya, tigutipe ariripe kaga isibanakinisi agagabinti tumikena esegiyenawantaga yagara Koti, aeka tiyekuru piyo.

²⁹ Pigoya, kisabentonto uwaena monentorasa ika pewe. Piya tibarimpaba kampa owe untakanaba ayamagina mabipa tumikiye. Pipa kampaye. ³⁰ Piya, wasana tige ti'no nkabiyapa pipa a'ya'magina aisuma abiwaeye. ³¹ Pika tigeba tiyekuruyenabipa a-mpiyiyo. Tigeba kisabepa kampaye. Tigeba wasanarawe.

*Isu nkage uma aborakena kamanane
(Aruku 12:8-9)*

³² Pigoya, ka'waina aebe nae nagine wasanami nkiyobi uma aborakapa, naeba pabiyamagi mantarisa nabanempa ae aobi uma aborakuwe. ³³ To ka'waina aebe wasanami nkiyobi kakanatakapa, aepe naeba pabiyamagi mantarisa nabanempa ae aobi kakatakuwe.

*Isuba ma'ena pikena aborantiye
(Aruku 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Pigoya, tigeba naekaba: Aebe paruyena maema aborakena tumintiyeba, a-siyo. Naeba paruyena wanane. Ma'ena pikena kasontentaga tumintone. ³⁵ Piya, naeba wasana atatara puwaitakena tumintone. Pika abage yagarawampage isigebe atatara pisigina,

anoge aragawampage isigeba atatara pisigina, aentawampage anatuge isigeba pabiyama atatara pikibese. ³⁶ Pigoya, ka'waina aeba aokina igetisa yagarama kama potasanaga aborantone. ³⁷ Piya, ka'waina aeba abake anoke agu kao'ena tabera puwaisitantana naepa uwaenanto punatakibi, aeba nae nao'yagaraba kampa mikiye. Piya, ka'waina aeba yagara aragawa agu kao'ena tabera puwaitantana naepa uwaenanto punatakibi, aeba pabiyama nae nao'yagaraba kampa mikiye. ³⁸ Eya, ka'waina aeba maripowa, pipa wasanami igobi punatantana kampa aesagabinta naegarakibi'naba, aeba pabiyama nae nao'yagaraba kampa mikiye. ³⁹ Piya, ka'waina aeba mikenawaka owe yekanaba, a'yugu potakiye. Piya, naeka napima mikenawaka a'a-o yekanaba, aboramikiye, piya untiye.

*Isuka kayone pe kina aogi ikantana maekibewe
(Maka 9:41)*

⁴⁰ Pigoya, wasana ka'waina aeba aogi puritai'naba pipa nae aogi punataye. Piya, nae aogi punatai'naba Koti aogi potaye. We, ae unataoga naeba kanantokanane. ⁴¹ Pigoya, ka'waina poropete yagaraga: Koti nkao'yagarawe, otama aogi potakibi'naba, aeba poropete kina'mi ige awameta ikantanaba maekiye. Piya, ka'waina Koti aega'ma tagantana pe kina to ka'wainaka: Koti nkao'yagarawe, otama aogi potakibi'naba aeba tagantana pe kina'mi ige awameta ikantanaba maekiye. ⁴² Ae abagi kinane, uwaitamagina,

aogaso wani iru'ma imikibi'na ikantanawapa aintiba kampa kaikiye, Isu piya untiye.

11

Yoni aeba ka'isa abagi kina uwaitaogini Isuti wantawe
(*Aruku 7:18-35*)

¹ Suba nagisarisa tara tumpaema abagi kina'wa kamana piya uwaimiwaetate atate, to kumati mono uwaimirite wantiye. ² Piya pogana, Yoni wani pai'itanti ntagara aeba iga'na namapi mintana, Karaisiti yoga pome pi awaga kamana abite abagi kina'wa uwaitaogini igeba wamagini, ³ Isu maya uma abigantawe: Kaeba utaratanti ntagara Karaisiti kanakiye, untapa, kaebera to ka yagaraga agawa puma misunema, abigantawe.

⁴ Piyama abigauguna, Suba maya uwaimintiye: Tigeba a'wae puma wamagiri, agama abentanama kamana uma Yonipa omiyo. Pipa mayaenawe: ⁵ Iyorika kina'miba iyo agawema, igisa iya pu'wanta kina igeba ke'i nasi nasi pewema, karu kina'mi nki'amaba aogi piyema, purinta kina'mi iyo agawema, kusi kina'miba aogi kamana abewemagiri uma omintiri, to kapa mayama amato puma omiyo: ⁶ Ka'waina aeba naeka abima aekita kampa pikibi'naba aeba a'mu pikiye, iyema omiyo, untiye.

⁷ Piya uwaimogini, Yoni nkabagi kina igeba a'wae puma wauguna, Isu aeba wasana mintume kina Yonika maya uwaimintiye: Tigeba ka'me mpariba Yoniti wama, ayaena agakena wantawe. Misa ka ponta wama maete wate kanate pemisa pogiri agakena wantawa, a. Pipa kampaye.

⁸ Wasana kawaina kaiwapa aogi awa'ena purin-togiri agakena wantawa, a. Pipa kampaye. We, wasana aogi kai pure kina'miba tabe kina'mi ntamapi mintini iwaiba waintini pewe. ⁹ Piya, poropete ka agakena wantawa, a. We, nae naeba urimukuwa, abiyo: Tigeba pi agama miye ntagara aeba poropete kaisa kina ige awametapa kampaye. Aeba to awametane. ¹⁰ Piya, aeka mono isapisa kamana ka mayama waintiye:

Abo. Kamana'ne maenta yagara agarubakana paitama kaori wama, kekapa aogi pikiyema, Koti untiye, iye.

¹¹ Pika naeba ubebema urimukuwa, abiyo: Waya'mapisa aboranta ka'wainaba Yoni wani pai'itanti ntagara aepa kampa againtikana, pigo Koti kabiratakena yaga aborakiniba nagora tumima miye kina'nempiba Yonipa asugaikibewe.

¹² Pigoya, Yoni wani pai'itanti ntagara, ae yoga agobinti ntagaba Koti kabiratakenaenaba agobima agasiya puma aboranti'naba aboraye. Pika esegi pe kina'mi ige Koti kabiratakena kumapa maekena pewe. ¹³ Piya, a'ya'ma poropete kina'mi kamanape Mosese ominti ago kamanape ke nasompentanaga kaeta kanantagana, Yoni aborao-gana kamana'waimpa au'wa aborakena kanapa aborantiye. ¹⁴ Pigoya: Iraiya a'wae puma kanakiyema unta, pipa tigeba Yonika: Iraiyaweyiyo. ¹⁵ Pigoya, ageyaga kina'maba ma kamanapa abibebe peno.

¹⁶ Pigoya, mampabisa ae kina'mita awame puritasuwe, a. Tigeba yagara araga ige awametane. Igeba kumati mima iyo kina maya uwaimewe:

17 Ini yokiripa, nanaga wa'enaba kampa pewe. Tantara ena pokiripa, nanaga kube'enaba kampa pewe, piya yewe. 18 Piya omesa puma Yoniba yogawa agobintanaba monoka ka'isa nanintabe waini wanipe kampa nama a'a-o uma miyogini agantiniba maya untawe: Aeba aibo'ena piye, untawe. 19 We, Wasanama Ntagara naeba tumima wanipe nanintabe naogiri, nagantiripa maya yewe: Aeba uwoma ntanintabe waini wanipe nayaba yagarawe. Aeba takisi maeya kinape aguntaena pe kinape ige iyo'yagarawema, naeka yewe. We, mono agowapa igu'ama kintarama miye kina'mi, ige aogima aegaragiri agawe, Isu piya untiye.

Ka'isa marisa kina'miba atama mintanta kamanane

(Aruku 10:13-15)

20 Pigoya, Karariya ka'isa kumati Isuba uwoma ntuga puma esegiyenawampa ago maema aboraogini agantiniba igupa kampa a'wae puguna, ige'ma kamana maya uwaimima untiye: 21 We Korasini, nantarane. We Petisaita, nantarane. Mebi, Tigeti kukantana tabera aboranti, pipa Taya Saironi kumata aborantisinta igeba intara puma karu'ena auga'magini igu a'wae puntasine. 22 Pika urimukuwa abiyo: Aintisa kanabipa Taya Saironi kina tumimaena puwaitantana, maya kumatasa kinapa tabe kuntuyena aborawaikiye. 23 We, Kapaniyamu kina, tigepa mantari tibabute ikibewa, a. Kampaye. Aintiba agagabinti tumikibewe. Piya, kukantana tige kumati aborantemisa puma Sotomu kumata aborantemisinta, ibabe aintibe Sotomuba uwa waiyesine. 24 Pika

urimekiri abiyo: Aintisa kanabipa Sotomu kumatasa kina tumimaena puwaitantana, maya kumatasa kinapa tabe kuntuyena aborawaikiye, Isu piya untiye.

*Tigeba naeti kanamagiri migaraiyo, Isu untiye
(Aruku 10:21-22)*

²⁵ Pigoya, pi ntagaba Isuba abawampa a'mu potamagina maya untiye: We naba, kaeba mantage mage tabe agowe. Abikenaenawaika abegana tabe pe kinapa kaka waigasane. Piya, igu'amaka abegana inamu kanta pe kina'mipa iyakima imene, pika naeba na'mu pugataopa, ²⁶ kaeba piyama aboraurite wagana penema, pipa uma esegi puntampene. ²⁷ Pigoya, a'ya'maena wainatantipa nabanempa nayapi atawaentine. Pika wasana ka'waina yagarawa naeka agoneka kampa abibebe piye. Nabanempa abiwa abibebe piye. Piya, nabanempa ae agowaka pabiyama wasana ka'waina kampa abibebe piye. Yagarawa nae nabinto abibebe puwe. Piya, yagarawa naeba wasana ka'waina nabanempa nkago uma aboramekanaba aege abibebe pikiye, Isu piya untiye.

²⁸ Piya ute to maya untiye: Pigoya, kuntaena aesaga'ma tintara'enabi mpiye kina tigeba a'ya'ma naeti kanawaeyigi migarakenaena timekana paruribeno. ²⁹ Piya, naeba nanta nagu paruyenanentaga mintoka, kanamagiri miminte tibota atama agonepa ampa abibebe piyo. Piya pigina tigu timankamaba migarano. ³⁰ Pi kuntuyenaba tibota aesagatitaopa pipa

aogiyenawe. Piya, pi timontana aesagabikibepa kuntaba kampa tibikiye, Isu piya untiye.

12

Sabatiwama kamanane (Maka 2:23-28; Aruku 6:1-5)

¹ Pigoya, pi ntagaba Isuba abagi kina'wapa paita itaogini sabatira witi yugabinti wantawe. Wantini abagi kina igeba iga'ena ibogini witiba akima nantawe. ² Piya puguni, Parasi kina'miba igate Isu omima maya untawe: Abo. Kabagi kina'miba sabatira akumparanta'ena peganaba ataena piye, untawe. ³ Piya omuguna maya uwaimintiye: Tebitibe aokina'mibe iga'ena ibogini punta, pi kamanapa tigeba kampa aisuma abewa, a. We, tige abintawe. ⁴ Igeba tabe mono namapinti iyogana pareti Koti nkamume pipa amigini maema nantane. Pipa aebe aokina'mibe a'yuguba kampa nakibewema, mono kiye kina'mi mana nakenawema, akumparantane. ⁵ Pigoya, a'muntana kaekena mono kina igeba yoga pumentanawaika Moseseba kamana kaenti, pipa aisuma kampa abewa, a. Pipa ago abintawe. Igeba sabatira yoga pumagini sabati ataena peweba asuwaitaiyo. ⁶ Piya, naeba pika urimekiri abiyo: Tiyora asima minti, aeba tabe mono namapa asugasima mintiye. ⁷ Pigoya kamana awa'ena ka mayama waintipa, pi kapa tigeba abisanawa, kampa abewo. We, naeba kaema agunta abasakenaenagaba kampa nabiye. Kao'ena waintaga misanaga nabiye, Koti untiye. Tigeba pi kamana abima yesinta, kaintanawai kampa wainta kinapa ma uwa kamanapa kampa

uwaitasine. ⁸ Pigoya, Wasanama Ntagara naeba pi sabatirapa kabima miyuwe, Isu piya untiye.

*Isu sabatira ka yagara kaba atantiye
(Maka 3:1-6; Aruku 6:6-11)*

⁹ Isu piya ute, pitasaba atate wama mono namankaipinti intiye. ¹⁰ Pigoya, pita'i ka yagara mintantiye. Aeba ayapa tagarakiwanta, mintogini wasanamiba Isu abigama maya untawe: Ma ntagaraba sabatirapa kanara kaba atakibepera kampaye, untawe. Piya, igeba uwaba kampa untawe. Kamana'wa abite kamana otakena napimagini untawe. ¹¹ Pigoya, Isu aeba iwamu aibatenama maya untiye: Tigetisa ka'waina yagawa kabinti, sabatira tumekanaba sabatiraka uma kasakana uwa mikiyo. Pipa kampaye. Aeba ao'maekiye. ¹² Yaga uwaena kinane. Wasana tigebe pi amantaga kinane. Pika sabatirapa wasana kanara aogi puwaitakune untiye. ¹³ Piya ute kana yagarapa: Kayapa parosoma, omintiye. Piyama omogana, ayankasa pogana aibarutama aogi puma to ka auka'isa ayankama waintomesa puntiye. ¹⁴ Piya pogini, Parasi kina igeba pintana agate wawaemagini Isu nkaegukenaenaga nikintawe.

Isu aeba taga Koti kayokaya yagarawane

¹⁵ Pigoya, Isuba pi kamana abite pimpa kumapa mintantipa atate tori wantiye. Waogini uwoma kina'mi aega'ma wauguna, yoni kinapa kaba'ma aogi puwaitantiye. ¹⁶ Pigoya, igeba to ka'isa kinapa: Nawaga kamana a-nkuwaimiyoma, tonkiya kamana esegima uwaimintiye. ¹⁷ Piya pogana, Koti nkawamupisa kamana poropete

Aisaya meto kamana kaemaranti, pi'na au'wantaga'ena mayama puntiye:

¹⁸ Mapa kayokaya yagarane. Nae utamarantone, iye.

Pigoya aewapa aogi yagaranene. Naeba aeka nabugaye, iye.

¹⁹ Naeba Aota Awamusa'ne aeta atakana ao'maeyakana kamana'ne a'ya'ma namu'isa kinapa uma aborawaima maema arupu pikiye, iye.

Piya, aeba kaba kampa ibi'ma, taberasa kampa uwaitakiye, iye.

Piya, tabe kamana'wapa ke'iba kampa aborakini abikibewe, iye.

²⁰ Pigoya, uwaena misankanto aka'yuwaintipa, a'ya'ma kampa aka'yuwaisa pumagina ataenaba kampa puratakiye, iye.

Piya ka'isa yagaba uwaena yakunkanto tamipa, kampa tu'ma waikana, magi magi kinapa kampa ataba puratakiye, iye.

Piya puma, esegima yoga pekana Koti kamana'amaba aborama arupu puma aogi purite wagana pikiye, iye.

²¹ Piya pekini, to marisa kina'miba aeka napinapima agawa pikibewe, Koti untiyema, Aisaya Isuka piya kaentiye.

Isuba ke kina agaruba agasogini kamana otantawe.

(Maka 3:20-30; Aruku 11:14-23; 12:10)

²² Pigoya pi ntagaba ka yagara kewama aigaramagina aorikaema aibo'ena puntiye. Aibogini, Isuti ababute wantawe. Piya puguna, Isu

kaba'ma aogi potaogana kamana uma ao agantiye. ²³ Piya pogini, a'ya'ma uwoma kina mintume kina'miba agate tabera pami pumagini maya untawe: Taeba napiyompepa Isuba Tebiti ntagara utaratanta Karaisiti kanta piye, untawe.

²⁴ Piya yuguni, Parasi kina igeba pi kamana abite maya untawe: Kumparine, ke kina'mi tabewai agewapa Piyesiburu, ae esegiyenawatasa ke kinapa agaruba igasaye, untawe.

²⁵ Piya yuguni Isuba napi napiyenawai igate maya uwaimintiye: Ka marasa aokina'mige kamaena pumagini kamparagaena pigina ka'me mpa aborakiye. Piya, to kumatisa kina'mibe to namapisa kina'mibe pabiyama aokina'mige ma'ena puma ataena pigini nama kuma'waipa akasaba'magina ataena puwakiye.

²⁶ Piya, Satani ke kinapa ayama agaruba'ma kama potama agarubakiye, a. Pipa kampaye. Piya pekana aege ma'ena puma ataraisigina a'ya'waemaenawampa kamparagaena pusanaga piyaba kampa pewe.

²⁷ Piya, naekaba mayawe yewe: Aeba Piyesiburu ao'maeyagina ke kinapa agaruba igasaye, yepa: Pigoya, ka'isa tiyokina'mi igeba ke kinapa agaruba igasawe. Pipa ke iyo'maema esegi puwaitagini pi ntugaba pewe, a. Pi ke kina Piyesiburu ae esegiyenarasaba kampaye. Piya, tiyokina'miba agaruba agoba agamagini, aintisagaba tigepa utaritakibewe.

²⁸ Pigoya, naeba Koti Nkawamusa'ama nao'maeyagi ke kinapa agaruba igasoka, Koti kabiratakenaenaba tigetiba aboraye.

²⁹ Pigoya, kewama esegi yagara kanta puma mintakanaba, ayamagina namankapintiba ima

kotapa aparikiye, a. Pipa kampaye. Marupa pi esegi yagara araku'ma agisa aya kirokaetama pabigo kotankapa aisagakiye.

³⁰ Pigoya, ka'waina aeba kayone kampa punatai'naba kama punataye. Piya, ka'waina aeba yagarunte kampa ibabuma aki pi'naba aeba igarubaye. ³¹ Pika urimukuwa abiyo: Aintiba kotiba a'ya'ma aguntaenabe a'ya'ma kamparaga kamana wasanami yepe kanara mae igaikiye. Pigoya, Aota Awamusa'ama akayasotakibi'na, ae kaintanawapa Kotiba kampa maegaikiye.

³² Wasanama Ntagara nae uma kamparaga punatakibi'na, aepa aguntaenawapa uma asu'a pogaikuwe. Piya to ka'waina aeba Aota Awamusa'ama uma kamparaga potakibi'na, ae kaintanaba mabipe mantaribe kampa uma asu'a pogaikuwe, Isu piya untiye.

*Ata yawamaba kamparaga yamanka aeye
(Aruku 6:43-45)*

³³ Isu piya untana to maya untiye: Pigoya tigebe ka yawama nka'wakaba: Aogiyenawe, untiri, kana yawaka kaga: Aogiyenawe, yewe. Piya, to ka yawama nka'wakaba: Kamparagawe, untiri, kana yawakaba kaga: Kamparaga yawe, yewe. Piya, yawama nkapa agamagiri, agowaka aogima napikibewe. ³⁴ We, kuyawama ntagara, tigebe agunta kina mintawa, aogi kamanapa kapa nanawe ukibewe, a. Pipa kampaye. Tigupi waintintanaba pabiyama tiwamupisa irosaye. ³⁵ Pigoya, aogi agu'yaga yagaramaba aogiyena aborakiye. Kamparaga agu'yaga yagaramaba pabiyama kamparagaena aborakiye. ³⁶ Naeba

urimukuwa abiyo: Kamparaga kamana toma toma se, pi kamanapa Koti a'ya'ma kina pako pikibi ntaga ibigakini, kamana yigina uritakiye. ³⁷ Piya, aintiba kaeka kamanataka kababikibe, pabi kaeka kamanatakabaya katakiye, Isu piya untiye.

Ka'isa kina'mi: Kukantana peka agakune, untawe

(Maka 8:12; Aruku 11:29-32)

³⁸ Piya uma uwaimogini, mono tisa kinape Parasi kaisa kina'mibe maya kamana a'wae pumagini omintawe: Tisa, kaeba kukantana ka pega agano, untawe. ³⁹ Piya yuguna maya uwaimintiye: Mono'wai kampa waima antage kina'mitaba, tigeba kukantanagaba yewo. Tigeba kukantanaba aoso'enaba kapa kampaye. Yonati aborantisa puma pabiyama aborakiri agakibewe. ⁴⁰ Yona aeba kakaga yaga tabe inoyantawama nkantabaipinti mintantisa pumagi, Wasanama Ntagara naeba pabiyamagi ma antabaipinti kakaga yaga mikuwe. ⁴¹ Ainti Koti a'ya'ma kina pako pikibi ntagaba Niniba kumatisa kina aborana mamparisa kina'mi kamparaga kamanati uma abora uritakibewe. Pipa uwaba kampaye. Niniba kumatasa kina igepa Yona aeba wasanaraka'yankama ige'ma kamana uwaimogini abima igu a'wae puntaka, piya ma minto naeba Yona ae awametapa kampaye. Pipa asugasima mintogiri, pabi ntaga tigeba kampa piyama a'wae pigina pi Niniba kina uritakibewe. ⁴² Piya, mare takaerisa tabe wae aeba pabiyamagina a'ya'ma kina pako pikena yagaba ma mpabisa kina'miti kamparaga kamanati abora uritakiye. Pigoya

pipa uwaba kampaye. Pi kana waepa aeba atuti wama Soromoni aetisa mono abintiye. Piya, ma minto naeba Soromoni ae awametapa kampaye, pipa asugasima mintuwe, Isu piya untiye.

*Ke kina to kake a'wae pumagina kanakiye
(Aruku 11:24-26)*

⁴³ Piya untana, Isu to maya untiye: Kewamaba wasanaba atate wama ka'me mpari umima, maru kumakaba aguyosagakiye. Aguyosakate maya ikiye: ⁴⁴ Namantepa atate kanantoka, pita'i to kake a'wae pumagi wakuwe. Piya ute a'wae pumagina agakibipa, kana namapa paga pumagini aogi pugaintane. ⁴⁵ Piyaena agate wama ke aokina tonaentisa tara umaema kina to kake kamaragaena pe kina ibabekini kanama pabi ntamapi ampikibewe. Aibigina pi ntagara aeba paipa kampa aogi yagara mintanti'naba aintiba tabera kampa aogimagina ata puwakiye. Mamparasa kamaraga kina tigetiba pabiyaena aborakiye, Isu piya untiye.

*Isu ano a'nanto ige kamanane
(Maka 3:31-35; Aruku 8:19-21)*

⁴⁶ Pigoya, Isu aeba wasana mono uwaimima mintogini, ika'i anobe a'natabarabe kamana omikena ampa agawa pumagini mintantawe. ⁴⁷ Piya puguna, ka'waina igate maya omintiye: Kanobe ka'natabarabe kamana ugamikena taka'i kagawa pumagini mintawe, piyama omintiye. ⁴⁸ Piyama omogana Isu maya omintiye: Nano na'natabaraga yewo, untiye. ⁴⁹ Piya ute abagi kina'wa mintumeti aya nkasa pumagina maya untiye: Igaiyo. Nano na'natabaragi maye,

untana: ⁵⁰ Mantarisa nabanempa nkawamu wasima aegara kina pi ige nano na'nanto na-mana'maba mintawe, Isu untiye.

13

Aintana asigikena kamanane (Maka 4:1-9; Aruku 8:4-8)

¹ Pigoya, pabi ntaga Isuba namapintisa irosa'ma wamagina kotu kepari umintantiye.

² Umintogini, wawaya uwoma kina'mi ampa irosa'magini aki puguna, igate to ka wanipisa karebi intiye. Imagina aeba wanipisa karebi mintogini uwoma kina igeba kepari mintantawe.

³ Piya puguna, meto kamana toma toma uwaimintana, kapa maya untiye: Abewo. Ka yagarama aintana pikenan wantiye.

⁴ Wama uma aibarase pogana aowa ka'isaba kepi tumpa waintantiye. Aibogana, kabarankama irosa'ma ampa nawaegaintiye.

⁵ Piya aowa ka'isaba yabankama nkabobori uwaena manto waintometa tunkwaima, karu'ena irantiye.

⁶ Piya pogana abu'wapa tumomepa inata ara'waiyogana pa taogana asama pari puma pu'wantiye.

⁷ Piya ka'isa aowapa kabubinti tunkwaima iraogana kabuwama aibarusa pogana asa wantiye.

⁸ Pigoya ka'isa aoba apa mabi tumpa waimagina anonkapa uwoma aborama aosa pama ka'isa 100-wa, to ka'isa 60-wa, to ka'isa 30-wa, suma aboraogana uwoma ntaninta waintantiye. ⁹ Piya, ageyaga kina'maba ma kamanapa abibebe peno, Isu piya untiye.

*Isu meto kamanaka uwaimintiye
(Maka 4:10-12; Aruku 8:9-10)*

¹⁰ Kamana piya umagina uwaimogini, abagi kina'wa igeba agora wamagini abigama maya untawe: Kaeba nanaga meto kamanapa uwaimene, untawe. ¹¹ Piya yuguna, aeba maya uwaimintiye: Kakamagina Koti kabiratakena kamana waintemipa, pipa tigemana abikibewema untine. Pigoya, ka'isa uwoma kina'miba kampagini abikibewe, untine.

¹² Pigoya ka'waina aeba mono aminta'ena maemagina miyekanaba aintiba Kotiba to kake amekana uwomantana aboramikiye. Piya, to ka'waina mono aminta'ena kampa aogima maema miyekanaba apa'urekana uwa mikiye.

¹³ Igeba iyo ma'maginiba kampagini agabebe pewe. Igerasa abintiniba kampa aogima abibebe pewe. Piya, agowapa kampa abeka ma kamana meto kamanatasa uwaimuwe. ¹⁴ Pigoya, igeka Aisaya meto kamana mayama kaenti, pi'na esegi piye:

Igerasa uwa abintiniba igutasaba kampa aogima abibebe pikibewe, iye.

Piya, iyorasaba agantiniba kampa aogimagini agabebe pikibewe, iye.

¹⁵ Ma mparasa kina igepa igu'ama esegi puwama igu'ama akumpagini, iyorika pewe, iye.

Pika iyowamaba kampa aogimagina agabebe pikiye, iye.

Igewamaba kampa aogima abibebe pikiye, iye.

Piya, igu'amaba kampa aogima napikiye, iye.

Piya pumagini igu'kampa a'wae pigipa ayamagi naeba aogima kaba itakuwe. Pipa kam-paye, Koti unti kamana Aisaya piyama kaentiye.

¹⁶ Pigoya tigeba tiyoyaga mintiri, tige-yaga mintawa, pika ti'muntanabi mpintawe. ¹⁷ Naeba ubebema urimukuwe: Poropete kina mono kina uwoma kina'mi igeba tige abima agantana pi agakenagaba ibugagate itaogini, uwa kampa agama abintane, Isu piya untiye.

*Aintana asigikena kamana ago uwaimintiye
(Maka 4:13-20; Aruku 8:11-15)*

¹⁸ Piya untana, Isu to maya untiye: Pigoya, ma aintana asigikena kamana urimo kamana, pi'na nkagowa uma aborarimekiri abiyo: ¹⁹ A'ya'ma kina koti kabiratakena kamana abimagini aogima kampa igupi napikibe kina igeti Satani irosa'ma aintana asigimarantapa maerite wagasaye. Pi ntagara aeba kepi aowa tumpa waintanti pi nkawametane. ²⁰ Pigoya yabankama nkabobori tumpa waintantisa nkawameta piyamagini miye kina igeba mono abimagini pabigo iga ibegini napimagini miyewe. ²¹ Igupipa abupa kampa panta inata ara'ma miyewe. Piya pegana aogi kamana'neka ma'ena pumagini ataena piginaba ae abintemi kamana agaro kaikiye. ²² Pigoya, ka'isa aowa kabubinti tumpa waintanti, pi nkawameta miye kina'miba mono abimagini mintagana, mampabisa kuntaenagabe mone kutakabe napi napima miyekana, igaenama igu'ama maema a'yugu puwaigasakini pabigo mono'ama nkau'wapa

kampa aboraye. ²³ Pigoya, apa mabi tumpa waintantisa pi nkawameta mikibe kina'miba mono abimagini igutasa maemagini miyewe. Piya pegana, ka'wainatiba au'wapa 100-wa, to wainatiba 60-wa, to ka'wainatiba 30-wa, suma aboraye, Isu piya uwaimintiye.

Yogabinti yoni tagakena meto kamana untiye

²⁴ Piya untana, Isuba meto kamana to ka maya uwaimintiye: Ka yagarama yogawati aogi aintana aowa asigitanti, aeta Koti kabiratakenaenaba awame pukuwe. ²⁵ Pigoya kana yagara aeba aintanaba asigitate waogana aseka kama yagarawampa kanamagina yoni nkaosa maemagina aibarase pugaita wagaintiye. ²⁶ Pigoya, kana aintana pumaraomepa i'magina nakena aborakena pogana yonipa kaga tarage uma irantiye: ²⁷ Piya pogini, kayokaya yagara igeba agate yogawama nkabapa omima maya untawe: Tabe yagarare, kaeba yogagatiba aogi aintana asigimarantampepa, aetasabaya yonipa tagayema, abigantawe.

²⁸ Piyamagini abigauguna maya untiye: Pipa kama kina ka'waina asigimarantegina tarage uma iraye, yogini, igeba abigama maya untawe: Abintaga, wama uma i'ma maebugasano, untawe. ²⁹ Piyama yuguna maya uwaimintiye: Kampaye. Tigeba yoni igintiri kaga nakenaena igisanaga uwa ataiyo. ³⁰ Nakenabe yonipe kaga waimaginisi aborakibese. Pigoya, nakena maekena yaga aborakapa, yoga kina uwaimekini igeba marupa yoni kibi'ma i'magini asaema yakupi kaentini, nakena aintanaba maemagini

namantepinti ataigina waikiye, untiyema, Isu piya untiye.

*Masitetige yisitiwamake meto kamanane
(Maka 4:30-32; Aruku 13:18-21)*

³¹ Pigoya, meto kamana ka maya uma uwaimintiye: Koti kabiratakenaenaba masiteti a'wanto piyamawe. Wasana ka'waina aowa yogawati metantiye. ³² Kana yamankapa to ka'isa yamanka piyama wanane. Aeba uwaenantowe. Kana yaba i'maginaba ka'isa nakena yawamapa igasimagina tabe yaena piye. Piya pegina, kabarankamaba kanama amarapa ampa mima inapa kiyewe, untiye.

³³ Piya untana, meto kamana to ka maya uwaimintiye: Koti kabiratakenaenaba yisitiba piyamawe. Ka wae'ma yisiti maemagini paretibinti paigu pekanaba, pi paretu anosama igaena tabera pukiye, Isu piya untiye.

*Isuba meto kamana'amana untiye
(Maka 4:33-34)*

³⁴ Pigoya, Isu aebe wasana kamana uwaimintintanaba pi meto kamana'amana uwaimintiye. Kamana au'wapa kampa aboramagina uwaimintiye. ³⁵ Piya pogana, poropete yagara ka'waina kamana abima mayama kaenti, pi'na esegi puntiye: Nawamupipa meto kamana'amana aboraka ukuwe. Piya, ma aborantemitasa kakanta kamana wairite kanama agowapa ampaema aborakuwema, Isu piya untiye.

Yogabinti yoni tagakena meto kamana'ama nkagowane

³⁶ Pigoya, Isuba pi a'ya'ma kina itaogini wau-guna namapinti intiye. Ima mintogini abagi kina igeba aeti wamagini omima maya untawe: Witi yugabinti yoni taganti pi kamana ago kaeba yega abeno, untawe. ³⁷ Piya umagini abigauguna maya uwaimintiye: Wasana aogi aintana asigiyemipa Wasanama Ntagara naewe. ³⁸ Yogaba pipa a'ya'ma marisa kinane. Aogi aintanaba pipa nae monota miye kinane. Yoni nkaosa asigintemi, pi kinapa kewama nkaok-inane. ³⁹ Pigoya, pi yoni nkaosa asigintemi ntagara, aeaba Sataniwe. Piya, witi maekena yagaba pipa ainti tabe kanawe. Naninta maema akibikena kinapa enisore kina igewe. ⁴⁰ Pigoya, yoni i'ma yakupi kaeyasa pumagina, ainti tabe kanabipa aborakiye. ⁴¹ Piya, aintiba Wasanama Ntagara naeba enisore kina'ne uwaitakini maga maga naokina'ne igetisa naegarakenaenawaipa ata puwaitakenaenabe agunta pe kinape kibi'ma, ⁴² tayaba yakupi itakini tumpikibewe. Pita'i tumpimagini kube'ena pumagini iwarasa kaki aema mikibewe. ⁴³ Pigoya, pi ntagaba arupu kina igeba mantarisa ibawaimpa ae kumata pa nke'wasaena piyaenama e'wasa puwaitakiye. We, ageyaga kina'maba ma kamanapa abibebe peno, Isu piya untiye.

Wasanama mone pogisi abatama maenti meto kamanane

⁴⁴ Pigoya, Isu toba maya untiye: Koti kabiratakenaenaba piyamawe: Mone pogisi yogari kakataogana waintantiye. Piya waintogana, ka'waina uma abatamagina to

kakantiye. Piyamagina tabera a'mu pumagina a'ya'waemaenawapa to kina imogini mone amuguna wama yoga uma ika puntiye, Isu meto kamana piya untiye.

Tabe ikantana pasesuwama mpeto kamanane

⁴⁵ Pigoya Koti kabiratakenaenaba ka yagarama yoga pumagina pasesuga aguyosaganti, ae piyamawe. ⁴⁶ Aeba aogi pasesu agategina, wama a'ya'waemaenawapa maema wasana imima mone maeritegina wama aogi pasesu uma ika puntiye, Isu piya untiye.

Kuko'ama mpeto kamanane

⁴⁷ Pigoya, Isu to ka meto kamana maya untiye: Koti kabiratakenaenaba kuko piyamawe. Wasanami kuko wanipinti motagana tumegini inoyantaba toma toma ampa pai'ma awaitaye. ⁴⁸ Piya pegini, paibegana uwa mari iyegini kana inoyantaba pako pumagini nakenaba tu'napi atantini kampa nakena inoyantaba uwa kasagana waye. ⁴⁹ Pigoya, aintisa kana mampa a'ya pekanaba pabiyaena aborakiye. Piya pekini pi ntagaba enisore kina'mi maga maga nasi nasi pumagini, aogi kina'mi abakapintisa agunta kinapa kibi'magini, ⁵⁰ tayaba yakupinti ipasanaigini tumikibewe. Pita'i tumpima kube'ena pumagini iwarasa kaki aema mikibewe, untiye.

⁵¹ Piya untana, Isuba abagi kina'wa ibigama maya untiye: Tigeba a'ya'ma ago abibebe pewa, a, untiye. Piya yogini, igeba: Ago abune,

untawe. ⁵² Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Pigoya, mono tisa kina'mi Koti kabiratakenaenama nkagoba abinta kina, igeba mono abikenaena uwaena waintiye. Piya, wasanama aotasaenawatasa tonarona maema aboramisa puma, igeba mono abikenaenawaipisa tonarona aogi paisaenabe kasasaenabe maema napimagini aboraramewe, Isu piya untiye.

*Nasareti kumatasa kina'mi Isu ikabitantawe
(Maka 6:1-6; Aruku 4:16-30)*

⁵³ Pigoya, Isuba meto kamana toma toma uma a'ya atate, mawati wantiye. ⁵⁴ Wama mono namapi imagina kamana yogini, wasanamiba abite pami pumagini maya untawe: Aetasabaya ma aogi napiyenabe awame'ena potakena esegiyenabe maeye. ⁵⁵ Taeba agowapa abintune. Aeba kapenta yagarama ntagarawe. Anowampa ageba Mariyawewe. Piya, a'natabarami nkigewaipa Yemisiwa, Yosepewa, Saimoniwa, Yutasiwa sumawe. ⁵⁶ Pigoya amana'natabaraba taeye kaga mintawe. Pigoya aeba a'ya'waemaenaba aetasa maemagina aborantiye, untawe. ⁵⁷ Piya umagini aeka abuguna kampa aogi puntiye. Aibogana, Isu maya uwaimintiye: Koti unti kamana yemi poropete yagarama kamana uwoma kina'mi ibugaye. Piya, mawatape agowatape namankapipe ageba kampa waintiye, untiye. ⁵⁸ Piya, igeba aeka kampa aogima ntapiyumeka, Isuba kukantanaba uwomapa pi kumatapa kampa puntiye.

14

*Yoni mono wani pai'itanti ntagara aeguntawe
(Maka 6:14-29; Aruku 3:19-20; 9:7-9)*

¹ Pigoya, pintaga Karariya kina'mi tabe yagara Eroti aeba Isu kamana abite, ² aokina'wa Isuka maya uwaimintiye: Pi Yoni mono wani pai'itanti ntagara aeba purintapisa aogamagina asima ma nkesegiyena puma miye, piyama napima uwaimintiye.

³ Pi kamanapa uwa kampa untiye. Pai irebu kina'wa uwaitaogini Yoni agisa aya kirokaema iga'na namapi atantane. Pipa mayaenaraka piya potantawe: Eroti aeba a'nantowampa Piripi nkwa, agewapa Erotiyasi aparogana, ⁴ Yoniba tutusotama maya untiye: Kaeba kuntana pumagina aogiyena kampa penema, omintiye. Piyama omogana, Erotiyasiba pitaka agobi pogana, Eroti aeba yogini iga'na namapi ababotantawe. ⁵ Pigoya, aegukena pomepa, uwa wasanamiba Yonikaba: Poropete yagarawe, yumeka aekuru puma atantiye.

⁶ Aibogana, Eroti yakari potanta yaga abo-raogini, tabe kina igeba kanama aege ampa aki pumagini mintuguna, Erotiyasi nkaragawampa ige iyobi wa'ena pogana, Eroti agamagina a'mu potamagina maya omintiye: ⁷ Naeba Koti nkaobi uma esegi puwe. Kaeba piya mayaenaga yegapa kamukuwe, untiye. ⁸ Piya yogana, kana araga aeba anowampa uma agegaogana maya untiye: Kaeba Yoni mono wani pai'itanti ntagara, ae a'nonkayampu isigi'ma tu'napi atamagina pabigo namo, untiye.

⁹ Piya yogana tabe yagara abima pami puma kunta puntiye. Pigoya, Koti nkaobi uma esegi puntika, wasana ma minta kina'mi abigini kamana'ne tumisanagawema: ¹⁰ Owe otama, yogini, kayokaya kina'mi igeba wamagini Yonipa iga'na namapisa ana'mu uma isigima, ¹¹ anonkayampuba tu'napi atamagini maete kanama kana araga me nkamuguna aeba maemagina anowampa amintiye. ¹² Piyama Yonipa aeguyuguna purogini, Yoni nkabagi kina'miba ampa irosa'ma au'wapa maete uma kaintawe. Kaitate Isuti wama pi awaga kamana uma omintawe.

Isu 5,000 kina naninta imintiye

(Maka 6:31-44; Aruku 9:10-17; Yoni 6:1-13)

¹³ Pigoya, Isu aeba Yoni kamanapa abite, pi mpaba atate wanipisa karebi ima ka'me mpari abintowa umikena wantiye. Waogini, wasanamiba abite a'ya'ma kumatisa uwoma kina'mi aega'ma wamagini, pabita'i uma irosantawe. ¹⁴ Piya puguna, wanipisa karebintisa tumima a'ya'ma kina igamagina, antara puwaitama yoni kinapa kaba'ma paru puwaitantiye.

¹⁵ Piya pumagina mintogana, atamisaogini abagi kina'wampi igeba omima maya untawe: Mapa ka'me mpari mintokana atamisaya, pika wasana itagini a'ya'ma kumati wamagini naninta maema aboraiyoma, omintawe. ¹⁶ Piyama omuguna maya uwaimintiye: Nanaga waiyema uwaitawe, a. Tigeba naninta imiyo, untiye. ¹⁷ Piya uwaimogini maya untawe: Taeba ma

paretiba nayaka'muna, inoyantaba tarawa suma, pabinkawanto urintune, piya untawe. ¹⁸ Piya yuguna aeba: Pipa naeti maete kanaiyo, yogini maete kanantawe.

¹⁹ Maete kanauguna, wasana uwaitaogini kabu aebaru'ma mara'mintantawe. Piya puguna pi pareti nayaka'muna, inoyanta tarawa sumagina maema, mantari ao ma'magina Kotiti a'mu potamagina apako pumagina abagi kina imogini, igeba wasana pako pumagini imintawe.

²⁰ Imuguni, igeba a'ya'magini namagini iga'e pantawe. Piya puntini, arita waiyomepa kibi'magini iraguguna nagisarisa tara tumpaema wa'nu ku awaitantiye. ²¹ Pigoya, kana naninta nanta kinapa 5,000-wa kinane. Piya, waya yagara araga kampa aisuntane.

*Isu aeba wani nkabobori wantiye
(Maka 6:45-52; Yoni 6:15-21)*

²² Piya pute, pabigo Isuba abagi kina'wa uwaitaogini, wanipisa karebi ibiwai imagini kotu maroteri a'wae pumagini wakena paitama wantawe. Piya puguna, aeba a'ya'ma kinapa itaogini wa'ewaiti wawaeyuguna, ²³ aeba abintowa amuti imagina nunamu untiye. Piyamagina mintogana ase yogana, ae abinto pabita'i mimagina mintantiye. ²⁴ Piya pogana, kana wanipisa kareba wamagina koyu abakapi uma irosantiye. Piya pogana, pontaba waumetisa puritegina kanama wanipa tabera aiga'yo'ya pumagina wanipisa karebi apasanantiye. ²⁵ Aibogana, Isuba aseka aba mariki wani nkabobori wamagina, abagi kina'miti uma irosantiye. ²⁶ Piyamagina

waogini agategini iyekuru pumagini: Ke kina kanayemagini, A-e, a-e, untawe. ²⁷ A-e, a-e, yuguna, Isuba karu'ena kega'e uma maya uwaimintiye: Tintawamaba paru peno. Naene kanauwa, tiyekuruba a-piyo, untiye.

²⁸ Piya yogana, Pitaba pabigo awamuta u'magina maya untiye: Wa'ega, kae kanantanapa yega, wani nkabobori kaeti wano, untiye.

²⁹ Piya yogana, Isu: Kanao, omintiye. Piya omogana, Pitaba wanipisa karebintisa irosa'ma tumimagina wani nkabobori Isuti wantiye.

³⁰ Wantana tabe punta pogana agategina aekuru pumagina wanipinti tumikena puntana, Isu agisumagina: Wa'ega, kaeba nao'maeyo, untiye. ³¹ Piya yogana, pabigo Isuba ayata u'ma ao'maentana maya untiye: Kaeba kamatiti'enaba uwaenantowe. Kaeba nanaga kagu'ama tara taraba pene, untiye. ³² Piya utegina, ababoginisi wanipisa karebinti iyusuguna, pabigo pontaba asaba'wantiye. ³³ Piya pogini, kana wanipisa karebi mintume a'ya'ma kina'miba Isu nkagora ampa parokaemagini maya untawe: Kaeba taga Koti Ntagaragawe, untawe.

*Isu uwoma kina Kenesareti mari kaba itantiye
(Maka 6:53-56)*

³⁴ Pigoya, kotupa ta'emagini Kenesareti kuma uwa mari iyuguni, ³⁵ wasanamiba Isupa agabebe pumagini yuguni, kana kuma'ama nkawamori mintanto kina igeba yonintana ibome kinapa ibabute kanauguni Isu maya omintawe: ³⁶ Abintaga, kaigampa nkatuta aukaya pekana yonitepa tatawano, untawe.

Piya ute, piya pume kina'miba kaba'ma aogi puwaentawe.

15

Koti kamana agowamaba tayabamagi kamanapa asugasaye
(Maka 7:1-13)

¹ Pigoya, pi ntagaba Yerusaremi kumatisa Parasi kinape mono tisa kinape ka'isa Isuti ampa irosa'magini mayama abigama untawe: ² Kabagi kina igeba nanaga tayabamagi meto kamana agoba aemita pewe. Piya puntini igeba nan-inta nakenaba, iyantanaba kampa punta uwa nawe, untawe. ³ Piya ute abigauguna, Isuba maya uwaimintiye: We, tigeba pipa nanaga tigeti mpeto kamana ago wasintiri, Koti ae'wa nkawamupisa kamanapa aemita pewe. ⁴ Piya, Kotiba mayama utantiye: Kaeba kano kaba kamana abimagina isi'waisipa asaga'yuyo, iye. Piya, ka'waina aeba anoke abakega kamparaga kamana uma ata puwaisitakibipa, aepa aeguma kaiyo, untiye. ⁵ Pigoya, tigeba pipa aya pewe. Yagara araga igeba inogi ibagipa maya kamana uwaimewe: Nautasaenaba mapa tisigepa kampa tisiminta, tabe mono namapinti maete ima Kotiti a'muntana amukuwe, piya umagini, inogi ibagi kampa aogima iyo'maeyagiripa, tigeba abegan-aba aogi piyo. ⁶ Tigeba piya pumagiri Koti kamanapa aemita puntiri tigeti kamanapa maema wasima asaga'yuyewe. ⁷ We, kumpari kina, tigeke Koti Aisaya omogana meto kamana ago mayama taga untiye:

8 Ma kina'miba iwamutasaba nae nage asaga'yuntini, igu'amaba pagasara miyewe, iye.

9 Naeti mono'waipa kampa yewa, uwaba yewe, iye.

Piya, nae kamana'nepa kampa unta, wasanami kamana yewema, Koti iyema, kaentiyema, Isu piya untiye.

*Agu yagara i'nintana potakena kamanane
(Maka 7:14-23)*

10 Pigoya, Isu aeba pi kamana uwaimite to ka'isa kina igega'e yogini kanauguna maya uwaimintiye: Naeba kamana urimekiripa aogima abima napiyiyo. 11 Tintabaipinti tumemintana, pi'naba tigu'amapa i'nintanaba kampa potaye. Tiwamupintisa irosa'ma iyemintana, pi'na tigu'amapa i'nintanaba potaye, untiye.

12 Piya yogini, abagi kina igeba agora wamagini maya omima untawe: Kaeba kamana uwaimekini Parasi kina abimagini ata pepa abeno, untawe. 13 Piya yuguna, pi Parasi kinaka maya uwaimintiye: A'ya'ma yaba mantarisa nabanempaba kampa kurinti, pipa abu'yaga igima maebugaikiye. 14 Piya, tigeba igepa uwa itaiyo. Igeba iyorika kina'mi to ka'isa iyorika kina ke iyakikena kinane. Piya, ka aorika yagarama to ka aorika yagara ke ayakikibipa kaga agagabi tumikibese, untiye.

15 Piya yogana Pitaba Isu maya omintiye: Meto kamana yempe'na nkagoba aborama yega taeba abeno, untiye. 16 Piya yogana Isu maya untiye:

We, tigeba pabiyama tigu napi napiyena kampa wainta mintawa, a. ¹⁷ Agoba mayamagiripa kampa abewe: Tiwamupi nagana tintabaipinti tumimagina ayasaurite ke'wati to kake tumiye. ¹⁸ Piya, tintabaipinti waintana tiwamupisa irosai, pi'na tigu'amapa i'nintana pumagina kamparaga potaye. ¹⁹ Piya, wasana antabaipintisa aguntaena toma toma irosai, pipa mayamawe: Ata napiyenawa, wasana aegukenaenawa, kumiyenawa, kupiyonawa, kuntanawa, kumpari kamana otakenaenawa, akayasukenaenawa sumagina, ²⁰ pintanama tigu'amapa aegumagina i'nintanaba potaye. Piya, tiyantana kampa punta naninta nantanamaba tigu'amapa aeguma i'nintanaba kampa potaye, Isu piya untiye.

*Kenani marisa wae ka'waina Isu agisuntiye
(Maka 7:24-30)*

²¹ Pigoya, Isu aeba Yuta kina ige maba atate to marisa kina'mi mpari Taya Saironi kuma waintusumeti wantiye: ²² Wamagina umintogana, Kenani marisa wae, pi mara miyome nkwa'e maba kanama Isuka kega'e uma agisumagina maya untiye: We, Wa'ega, kaeba Tebiti ntagaragawa, naeka kantara punatao. Araganepa kewama tabera aigarama amiyo piye, untiye. ²³ Piya yogana abintanaba, Isuba kamanapa kapa kampa a'wae pomintiye. Piyama kampa a'wae pogini, abagi kina igeba omima maya untawe: Kaeba waya otagana wano. Aeba taka'i tabe kiga'e uta kanaye, untawe.

²⁴ Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Naeba Isureyo aruyenabisa yaga kabubama miye kanta pe kina'amanamiti unatantine, piya untiye. ²⁵ Piya yogana, kana wae aeba agora ampa irosa'ma parokaema esotamagina: Wa'ega, kaeba uwa nao'maeyo, untiye. ²⁶ Piya yogana, Isureyo kina'mige uwa kina'mige mono abikibeka Isu meto kamanapisa maya omintiye: Yagarantomi ntaninta ipa'magi kara imekanaba kampa aogi pikiye, untiye. ²⁷ Piya yogana, kamana mayama a'wae pumagina omintiye: Wa'ega, pipa kanara yene. Pigoya karantontomi ibawaimpigi naninta yabaera atamagini nagana aritawa tumeginiba pipa uwa nawe, untiye. ²⁸ Piya yogana maya omimagina untiye: We waya, kamatiti'enaga imagina waintiye. Pi yempesa pugatano, untiye. Piya yogana pabigo aragawapa kaba'magina aogi puntiye.

Isuba uwoma kina kaba itantiye

²⁹ Pigoya, Isu aeba pi mparasa to kake a'wae puma kanama Karariya kotuta ampa irosantiye. Irosa'ma amuti ima mintogini, ³⁰ uwoma kina kanagana pumagini aeti ampa irosantawe. Igeba igisa iya pu'wanta kinape, iyampu aigakayo'na'na kinape, iyorika kinape, aibo kinape, to ka'isa inuntana ibome kinape uwoma kina a'ya'ma ibabute kanama Isu agora ampa aki puwaitantawe. Aibuguna kaba'ma aogi puwaitawentiye. ³¹ Piya pogini, aibo kina'miba kamana untawe. Igisa iya pu'wanta kina'miba ke nasintawe. Iyampu aigakayo'na'na kina'miba aogi puntawe. Iyorika kina'miba iyo agantawe. Piya

puguni, wasanamiba pi agate Isureyo kina'mi Kotiwaipa tabera i'mu potantawe.

*Isu 4,000 kina naninta imintiye
(Maka 8:1-10)*

³² Pigoya, Isuba abagi kina igega'e uma maya uwaimintiye: Naeba a'ya'ma ma kina'mika nantara puwe. Igeba naege kakaga yaga mimagini iga'enaga purewe. Piya, naeba uwaitakini igeba naninta kampa nanta wamagini, ke'i uma iyonanta pumagini ware'nasanaga abimagi tara puwe, untiye. ³³ Piya yogini, abagi kina'wampiba maya omintawe: Mapa ka'me mpariwa, tabe nanintaba aetasa aborama ma uwoma kinapa imekana naigina kanarasa waetakiyema, omintawe. ³⁴ Piyama omuguna, Isu ibigama maya untiye: Tigeti ntanintaba ayaki waintiye, yogini, igeba maya untawe: Tonaentisa tara umaema paretiva, uwaena inoyantantonto tarantowa sumagina waintiye, untawe. ³⁵ Piya yuguna, abintana yogini kana a'ya'ma kinapa aki pumagini mara'mintantawe.

³⁶ Piya puguna, kana paretibe inoyantabe maema Kotiti a'mu potamagina, apako pumagina abagi kina'wa imogini pako pumagini pi kinapa imintawe. ³⁷ Imuguni, a'ya'ma kina namagini iga'e pantawe. Aibuguna, arita waiyomepa kibi'magini tonaentisa tara umaema wa'nu kupi iraguguna awaitantiye. ³⁸ Pigoya, naninta nanta waba 4,000 wa mintuguni, waya yagaraba kampa aisuntawe. ³⁹ Piya potato, Isuba wasana uwaitaogini wauguna aeba wanipisa karebi imagina wama Magatani mari uma irosantiye.

16

*Awame'enaga yuguna Isu a'a-o uwaintiye
(Maka 8:11-13; Aruku 12:54-56)*

¹ Pigoya Parasibe Sarusi kinape igeba Isuti ampa irosa'magini amiyo pumagini maya untawe: Kaeba yegana mantarisa awame'ena aboraka agano, untawe. ² Piya yuguna, aeba maya uwaimintiye: Tigeba ase ikena pegiripa maya yewe: Abayarere puwaewaikana aiba pa takiye, yewe. ³ Maregiripa maya yewe: Ibinapa tunusuma atami pikana ka aekiye, yewe. Tigeba ibinankama nkagoba abintawe. Pi ma kana'ama nkagoba nanaga kampa abewe. ⁴ Antage kina, mono kampa wainta kina, awame'ena ka agakenaga yewo. Tigeba tonaba kampaye. Yonati awame'ena aborantisa pumagina aborakiri agakibewe. Piya uwaimitegina itate wantiye.

*Parasi Sarusi kina'mikaba meto kamana untiye
(Maka 8:14-21)*

⁵ Pigoya, abagi kina igeba Isuge kotupa ta'emagini maroti uma irosantini, nanintaba igegu'ama kampa maenta wantawe. ⁶ Piya, Isu maya uwaimintiye: Pigoya, paretibi yisiti atagana anosamisa puma, Parasi Sarusi kina'mi ata kamana'wai anosasanaga kabiiyo, untiye. ⁷ Piya yogini, igeba mayama mare-u me-u puntawe: Pareti atate kanaompeka piyaba uramiye, untawe. ⁸ Piya kamana yuguna, pabigo kana kamana'ama agebi pasogana abite maya uwaimintiye: We, tigeba timatiti'enaba uwaenantowe. Tigeba nanaga naninta kampa maete kanakaba abima tara tara

tigiba napiyewe. ⁹ Naeba ka'ena punto, pipa karu'ena tige'gu'a pegiri kampa napiyewo. Naeba pareti nayakamutasa 5,000 kina'mi imuwagini namagini iga'e pauguni, aritapa kibi'ma wa'nu kupa ayaki iraguguna awaitantiye. ¹⁰ Pareti tonaentisa tara umaema pabintantorasa 4,000 kina imuwagini namagini iga'e pantini, aritapa kibi'ma ayaki wa'nu ku iraguguna awaitantiye. ¹¹ Pigoya, naeba nanintagaba kampa urimuwa, pipa aogimagiri abibebe pusanaga yuwe. Piya, naeba Parasi Sarusi kina'mi ata kamana'wai anosasanaga aogima kabiyiyo, yuwe, untiye. ¹² Piya kamana uwaimogini, ibaba abibebe pumagini maya untawe: We, paretiwama yisitigaba kampa iye. Parasi Sarusi kina'mi kamanaka aogima kabiyiyoma iye, piya untawe.

*Pitaba Isuka Karaisitiwema uma aborantiye
(Maka 8:27-30; Aruku 9:18-21)*

¹³ Pigoya, Isu aeba wamagina Sisariya kumata, Piripi kabinti kumata uma irosakena puntana, abagi kina'wa ibigama maya untiye: Wasanamiba Wasanama Ntagara naekaba kewe yewema, ibigantiye. ¹⁴ Piyama ibigaogini, igeba maya omima untawe: Igeba kae kageba toma toma sewe. Ka'isamiba Yoni mono wani pai'itanti ntagarawe yegini, ka'isamiba Iraiyaawe yegini, ka'isamiba Yeremayawe yegini, to ka'isamiba to ka mintanti poropetewe, kaekaba piya yewe, piya untawe. ¹⁵ Piya uma omuguna, to kake ibigama maya untiye: Pigoya tigeripa pipa naekaba kewe, untiye. ¹⁶ Piya yogana Saimoni Pitaba maya

untiye: Kaeba utaratanti ntagara Karaisiti, Koti miyaba ae yagaragawe, untiye.

¹⁷ Piya yogana Isu maya omintiye: Saimoni, Yona ntagara, kaeba ka'mu po. Ma kamanapa ka yagaramaba kampa ugamiye. Mantarisa nabanempa uma aboragamintiye. ¹⁸ Pika naeba kamana ka ugamukuwa, abo: Pita kaeba yabakawe. Ma ntabata naokina'nepa itakini atokaemagini mintigina a'abiwama nkesegiye-namaba kampa ipasanakiye, untiye. ¹⁹ Piya untana to maya untiye: Naeba Koti kabiwaitakena kuma'ama kiwapa kamuwe. Pigoya mabi kabe ai'itaganaba, mantariba pabi nkawameta aborakiye. Piya, mabi kabe ki'itaganaba, mantariba pabi nkawameta pabiyamagina aborakiye, untiye. ²⁰ Piya utegina, abagi kina'wapa kamana esegima uwaimima maya untiye: Naeka Karaisiti yagara mintiyemaba tigebe wasanaba ankuwaimiyo, untiye.

*Isu pu'magina asikibi kamana uwaimintiye
(Maka 8:31–9:1; Aruku 9:22-27)*

²¹ Pigoya pi ntaga Isuba agobima ainti a'ya'waemaena aborakibi, pi kamana aboramagina abagi kina'wa uwaimintiye. Aibuntana Yerusaremi kumati iyekini monota kabiyume kina'mibe, tabe mono kiye kina'mibe, mono tisa kina'mibe tabe kuntaenaba aboramimagini, aeguyigina pu'magina kakaga yaga mite to aogama asikibi, pi kamanapa a'ya'ma uwaimiwaentiye.

²² Piya uwaimogana Pitaba Isu abiri agega'e uma kabi'magina maya omintiye: Wa'ega, Kotiba

kao'maeyakana pintanaba kampa aboragameno, untiye. ²³ Piya yogana Isu aka'intaesii potama Pitapa maya omintiye: Satanigawa, kaeba natate wagaso. Kaeba antage ki nayakima Kotik-aba kampa napiyene. Kaeba wasanama kamana'amana napiyene, untiye.

²⁴ Pigoya, pabintaga Isu kamana ka mayama amato puma abagi kina'wapa maya uwaimintiye: Wasana ka'waina nae naegarakena puntanaba au'ama kamana akabitata wasanami igobi potakibikaba a-nkaekuru puma maripowa aesaga'uritegina naegarano. ²⁵ Pigoya ka'waina mikenawaka owe yekanaba, a'yugu potakiye. Piya, to ka'waina aeba naeka mikenawaka a'a-o yekanaba aboramikiye. ²⁶ Pigoya ka'waina aeba mabi a'ya'waemaena maemagina agu'amankapa aeguma kaiyekanaba, aya pukiye, a. Agupa ayamabaya to kakema ika pekana kanarasakiye, a. Pipa kampaye. ²⁷ We, naeba yekiri abiyo: Wasanama Ntagara naeba, nabanempa mantarisa e'wasaenama naeti ampa e'wasa punataka, enisore kina'wapa ibabeka tumukune. Piya pumagi, a'ya'ma kina'miba mampabi pentana mana, pabi nkawameta antota'enaba imukuwe. ²⁸ Pigoya naeba taga urimukuwa abiyo: Tigetisa ma ka'isa minta kinapa kampa purintigi, Wasanama Ntagara naeba tumima wa'egaenanepa abora maema aborakini nagakibewe, Isu piya untiye.

*Isu nkau'ama to auga puntiye
(Maka 9:2-13; Aruku 9:28-36)*

¹ Pigoya, Isu aeba tonaentisa ka'umaema yaga a'ya puwaogana, Pitana, Yemisina, a'nanto Yonina, sumagina ibabute wasana kampa minta amuti intawe. ² Pita'i iyora asima mima au'amaba to auga puntiye. Piya pogana, aowawamaba pankama nke'wasa pemisa puma e'wasa puwantiye. Aibogana kaiwampaba wae'wae pumagina tabera e'wasa puwantiye. ³ Piya pogana, Mosesege Iraiyaage pabigo ampa aborama aege kamana uma abuguna igeba igantawe. ⁴ Piya puguna, Pitaba Isu maya omintiye: Wa'ega, mata'i miyokana aogi piye. Pika abintaga kakaga ke nama kiyeno, kae'ena kana, Mosesenta kana, Iraiyaanta kana sumagi, kiyeno, untiye.

⁵ Piya yogana, pabigo wae ibinankama tumimagina itikaewantiye. Aibogana ibinankama antabaipintisa kamana ka mayama tumintiye: Mepa nabugai ntagaranene. Tabera na'mu potauwa, ae kamana abiyo, untiye. ⁶ Piya kamana abite, abagi kina igeba iyowarisa aigarepa'magini tabaraba pumagini tabera iyekuru puntawe. ⁷ Piya puguna, Isuba igora wama aya ikaya puma maya untiye: Tigeba asima, karuba a-pumagiri miyiyo, untiye. ⁸ Piya yogini igeba iyoma'magini agaumepa, Isu abiwa agantawe. ⁹ Pigoya, amutisa tumintini Isu maya uwaimintiye: Ma kasa'ena aga, pi kamana wasanaba a-nkuwaimima mintigi, Wasanama Ntagara naeba purintapisaba naogamagi asiyekiri uwaimiyoma, uwaimintiye. ¹⁰ Piyama uwaimogini, pi abagi kina'wa abigama maya

untawe: Iraiya marupa irosakana ae aka'i utaratanti ntagara Karaisitiba irosakiyeba, mono tisa kina'miba nanaga yewema, abigantawe. ¹¹ Piyama abigauguna maya uwaimintiye: Iraiya aebe taga kanama a'ya'waemaena ampa maemagina aogima arupu pikiyeba untane. ¹² Pika urimekiri abiyo: Iraiya mparu mpaenti ntagaramaba ago irosa'ma mintogiri, kampa napinta, tigei ntapiyena aega'ma ataena potantane. Piya, Wasanama Ntagara naepa pabiyama ataena punatakibewe, untiye. ¹³ Piya yogini igeba mayama abintawe: Pipa Yoni mono wani pai'itanti ntagara aeke iye, untawe.

Isu ke kina'ma antabaipinti minta yagaranto kaba atantiye

(Maka 9:14-29; Aruku 9:37-42)

¹⁴ Pigoya, amutisa tumimagini amuri wasana mintumeti tumpa iroauguna ka yagara Isuti kanama agora ampa parokaema maya omintiye: ¹⁵ Wa'ega, kaeba yagaraneke kantara potao. Aebe aonanta puma ware'naowa pumagina tapa wagite wanipintiba tumite piye. ¹⁶ Piya pegi abagi kinakampiti ababute kanaogini kaba'ma aogi potakena pugagate igiga pumagini uwa atawe, piye omintiye.

¹⁷ Piya omogana Isu maya omintiye: We, timatiti'ena kampa wainta amu kina tigebe, naebe ayaki yaga tigege mimagi kuntaenaripa aesaga'magi tiyo'maema mikuwe, a, untiye. Piya umagina: Kana yagaranto ababute kanaiyo, untiye. ¹⁸ Piya yogini igeba ababute kanauguna Isu

kana ke kina kabiraogana kana yagaranto atate waogana aogi puntiye.

¹⁹ Aibogini, abagi kina igeba abiri abigama maya untawe: Taeba nanaga ke kina agarubakenaba pugagate ataune, untawe. ²⁰ Piya yuguna, aeba: Timatiti'endaripa uwaenantowe, uwaimintiye. Piya untana to maya untiye: Taga timatiti'ena uwaena yamanka'anto kanta puma wairitantagiripa, maro nkamu'amaka: Tigabao, yiginaba tigabakiye. Pigoya, aintiba ka yuga kampa waintigiripa kanara kampa pikibewe. ²¹ (Piya, ke kina pipa to ka'enasaba kampaye, uwa nunamurasage monoka naninta a'a-o uma mikenanenarasage igarubakibewe, Isu piya untiye.)

Isu purintapisa asikena kamana uwaimogana tara puntiye

(Maka 9:30-32; Aruku 9:43-45)

²² Pigoya, ainti Isuba Karariya mari nasi nasi puntana, abagi kina maya uwaimintiye: Wasanama Ntagara naeba e'ero ntagaba kampa mintakana minaga'ena puma wasanami nkiyapi natakini, ²³ naeguyigi pu'magi, kakaga yaga miyekana to kake nabage pikiye, untiye. Piya yugini, abagi kina'miba abite ata inta paritantawe.

Mono namataka takisi punti kamanane

²⁴ Pigoya, Kapaniyamu kumati a'wae puma kanauguni tabe mono namankama takisi mone maemagini mintantawe, piya pume kina'mi ige Pita abigamagini maya untawe: Tisarimpaba tabe mono namankama takisi atabera aya piye, untawe. ²⁵ Piya yuguna, Pita maya untiye:

Owe. Aeba ataikaiwe, untiye. Piya ute Isu mintome ntamapinti imaginaba kana kamanapa kampa omintogana aewa abigama maya untiye: Pita kaeba nana kagi napiyene. Mabi to marisa tabe kina'miba igeba ketisa tabe takisi moneba maeyawe. Iyo'mitisabe uwa to ampa kabinta kina'mitisabaya maeyawema, abigantiye. ²⁶ Piyama abigaogana: Pi ampa kabinta kina'mitisawe, untiye. Piya yogana Isuba to maya omintiye: Pipa kanara yena, pigoya pika iyokina igeba uwa miyewe. Pigoya, taeba Koti nkaokinatawe. ²⁷ We, igeba taeka abima a'yugu atabusanaga kotuti wama iga'na atagana tumokana inoyanta maru okabikibi, pi paibuma awamu atarama ka mone maema wama tasigekaba tabe mono namankama takisi menkimo, piya untiye.

18

Inamunkantonto miyesa puma miyiyo (Maka 9:33-37; Aruku 9:46-48)

¹ Pigoya, pabi ntaga abagi kina igeba Isuti wamagini maya uma abigantawe: Koti kabiratakena yaga aborakanaba ke tabeba mikiye untawe. ² Piya yuguna, Isu uwaena yagaranto ka kega'e yogana kanaogana abakankaipi asitamagina, ³ maya untiye: Taga urimukuwa abiyo: Tigeba tigupa a'wae puma yagara araga ano aba aegaramisa puma mikibepa, Koti kabiratakenaenama nkagupi uma pasikibewe. Piya kampa pikibepa taga kampa uma pasikibewe. ⁴ Piya, ka'waina aeba ma ntagaranto ae awameta tumima mikibi'naba Koti kabiratakenaenama nkaguta kiya mikiye.

⁵ Pigoya, ka'waina naeka napimagina ma kana yagaranto ao'maekibi'naba pipa aebe nae nao'maekiye, Isu piya untiye.

*Ataenama wasanama nkamatiti'enaba maema
kamparaga potaye*

(Maka 9:42-48; Aruku 17:1-2)

⁶ Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Piya, maya yagaranto naegarakana, ka'waina ayakekana kamparagaena pukibemipa, kana ayakikibi ntagara araku'ma tabe yabantama ana'mubi ubu'atama tabe wanipinti apasanakasagana naisemisinta: Pipa kanara pewe, yesine. ⁷ Aguntaena pukena amiyo'ena asi nasiba mara aboragita, ataenabi miyune. Aibegiba, aguntaena aborakibi ntagarama aintiba ataenabi mikiye.

⁸ Pigoya, kayankamabera kagisawama kamparagaena pikena pekanapa, arisa'ma maebugaso. Kagisa kaya tararasa aguntaena pekanaba, ainti tayaba tayaba yakupi maebugatasanaga piya po. Kagisa kaya kampa wainta yagara mintana miyaba kumati uma irosakibempepa, pipa kanarane. ⁹ Pigoya, kao agama kamparagaena pikena pekanapa pi'ma maebugaso. Tara kaoyaga mintana ainti tayaba yakupi maebugatasanaga piya po. Kaorika mintana miyaba kumati uma irosakibempepa, pipa kanarane, Isu piya untiye.

Yaga kaka wanti meto kamanane

(Aruku 15:3-7)

¹⁰ Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Tigeba pasemagiri ma ntakarantonto igekaba abigina

uwaena kantaba a-peno. Naeba pika urimukuwa abiyo: Enisore kina'wai igeba mantarisa nabanempa nkaobi asi nasi aborama miyewe. ¹¹ (Pigoya, Wasanama Ntagara naeba kabubama miye kina iguyosa'ma ibabikena tumintone.)

¹² Piya, ka'waina sipisipiwa 100 igetisa ka'anto kabubawakanaba kaikibera, 99 igepa itate kabubinti wama kaka wai'naka uma aguyosakiye. Pika tigeba nanawe yewe.

¹³ Naeba tagaka urimukuwe. Aeba aogima aguyosagakiye. Aguyosa'ma aboratamaginaba, 99 minta igeka wanane. Kaka wai aeka a'mu pikiye.

¹⁴ Piya, ma ntakarantonto igetisaba pabiyama ka'wainaba kamparagaenabi misanaga mantarisa nabanempati kampa aogi piye, Isu piya untiye.

Aguntaena pikibe kina'mika iyo'maekena kamanane

¹⁵ Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya kao'yagara ka'waina kaeti aguntaena maema aborakanapa kaeba wama tisibiri aguntaenawapa aborama omo. Aeba kamanaka abima paruma kayone pekanapa abegana pabigo a'ya peno.

¹⁶ Piya, kamanaka a'a-o uma kampa abekanapa, ka yagarawo, tara yagarawo isiba peginisi isige agowapa kaga abima uma arupu potaiyo. ¹⁷ Piya, kapi kamanati a'a-o uma kampa abekiripa mono kiye kina'mi-nkakiyenabi ababotaiyo. Ige kamana a'a-o umagina kampa abekiripa: Aeba to kina, agunta kinane, otaiyo.

¹⁸ Pigoya, naeba taga urimukuwa abiyo: Tigeba mabi a'ya'waemaena aguntaenawai uwa ataigina waiyekanaba, mantariba pabiyama waikiye.

Piya, mabi uma uwa kasiginaba, mantarisa pabiyama uwa kaikiye.

¹⁹ Pigoya abiyo: Tigetisa tara yagara taramisi ka'enaga isigu kata atokaemaginsi esotaisiginaba, mantarisa nabanempaba abiwaisimikiye.

²⁰ Piya, wasana tarawo, naeka akibigipa, naeba ibakapi mikuwe, Isu piya untiye.

Ata kayokaya yagarama mpeto kamanane

²¹ Pigoya Suba kamana piya yogana, Pitaba aeti uma mayama abigantiye. Wa'ega, nao'yagarama aguntaena punatakapa, aguntaenawapa asu'a pugasakana ayaki pekana kanarasakiye. Piya, asu'a pugasakana tonaentisa tara umaeyakana kanarasakiyoma, abigantiye.

²² Piyama abigaogana Isu maya omintiye: Tonaentisa tara umaemaba kampaye. Kampa aisuntaenaba uwa asu'a pugaso.

²³ Pigoya, pika Koti kabiratakenaenaga, meto kamana yekiri abiyo: Ka marasa tabe yagara ka'waina kayokaya yakarakinunka: Iretane namikibewema, igega'e untiye. ²⁴ Pigoya, ka yagara ababute kananta aetiba iretawapa 10,000,000 tora waintantiye. ²⁵ Aeba tabe irita pipa antota amikenagaba mone aguyosagantiye. Aibogana tabe yagara aeba pi ntagarama nkwaya yagarawape, aewape, yaga kotankape a'ya'magini wasanami ikantana maeyigina, kana monewamaba ae'enaena puwaewanema, untiye. ²⁶ Aiyogana, kayokaya yagara aeba tabe yagarama nkagisabi ampa parokaema maya uma agisuntiye: Tabe yagarane, kaeba uwa

nataga naeba ainti iretagapa kamenoma agisun-tiye. ²⁷ Piya agisogana tabe yagara aeba an-tara potama iga'na namapipa kampa ababotanta atunkapa uwa atatantiye.

²⁸ Piya potaogana namapintisa irosa'ma tu-mima waomepa kana kayokaya yagara ao'yagara ka tumpa abatama, aeti atunkapa 100 tora wain-togana, abatama araku'ma ana'mu kana u'ma tutusotama maya untiye: Atuntepa pabigo ma kanara namo, untiye. ²⁹ Piya yogana, ao'yagara aeba agora uma parokaema agisuma maya un-tiye: Kaeba uwa nataga ainti naeba ireta-gapa kamukuwe, untiye. ³⁰ Piya uma agiso-gana, kamana'wapa kampa abinta wama yo-gini ao'yagaraba maya uma iga'na namapi abab-otantawe. Aibuntini maya omintawe: Iretagapa amiwaegaite irosakibene, untawe.

³¹ Piya pogini, aege atokaema yoga pume kina'miba agate igeba intara pumagini wama tabe yagara kana kamana uma omiwaentawe. ³² Piya yuguna aeba abite kayokaya yagara aepa to kake kega'e uma maya omintiye: Kaeba kam-paraga yagaragawe. Nagiseka naeba nantara pugatama tabe iritanepa atagatauwe. ³³ We, kaeba kao'yagaraga pabiyama kantara potama au'isanawe, piya untiye. ³⁴ Piya uma tabera amo'ena pumagina irebu kina'miti atama maya untiye: Tigeba kamparagaena potama karana atamagiri miyigina tabe iritanepa a'ya wakiri ataiyo, untiye. ³⁵ Pigoya, tigeba tinta ase'yonabisa aguntaena kampa mae igasiginaba mantarisa na-banempaba pabiyama kuntaena puritakiye, Isu

piya untiye.

19

*Waya agarubakena kamana Isu untiye
(Maka 10:1-12; Aruku 16:18)*

¹ Pigoya Isu aeba toma toma kamana uma a'ya atate, Karariya maba atate Yontani wani mparoteri ura'ema wama Yutiya irosantiye. ² Irosaogini wasana uwoma kina'mi igeba aegarauguna yoni kina'wai kaba itantiye. ³ Aibuguni, ka'isa Parasi kina'miba aeti irosa'ma, amiyo potakena maya uma abigantawe: Ago kamanatepinti wasanama waya ka'maenaraka puma waya kaikenaba kanna payawa, uramoma abigantawe.

⁴ Piyama abigauguna maya uwaimintiye: Tigeba mono kamana mayama waintipa, pipa kampa aisuma abewa, a. A'ya'maena Koti maru maema aborantanaba, wabe wayape kaga aborawaigitantine. ⁵ Aborawaisitama, maya untine: Pika wamaba anope abape isitate waya'wampati uma atokaema, isigeba ka kina kanta puma miyese, untiye. ⁶ Piya, isigeba taraba kampa punta, ka'ena puma miyese. Koti atokae isitantika, wasanamaba a-nkatara isitano, Isu piya uwaimintiye.

⁷ Piya uwaimogini igeba maya untawe: We, pipa Moseseba waya kaikena puntiripa esa amima otaiyoba, piyaba nanaga untiye, untawe. ⁸ Piya yuguna Suba maya uwaimintiye: Monoka kampa karu'ena abima tige akuneka Mosese waya kaikenaenagaba abima owe puritantine. Piya, agobinti'naba piyaba kampa untine.

⁹ Pika naeba urimukuwa abiyo: Ka'waina waya'wampaba kumiyonaba kampa puntakana uwa kaite to wae maekibipa, aeba kumiyenaba pikiye, Isu piya untiye.

¹⁰ Piya yogini, abagi kina igeba maya omima untawe: Wawaya isige agoba piyama waintika, waya kampa maenta uwa mikenaenaba, pipa kanarane, untawe. ¹¹ Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Pi ye kamana ukubopa, pipa uwa kina'mi wanane. Pi utawaitanta kina'mi mana ubikibewe, untiye. ¹² Wasana ka'isa kinapa inogi intabaipintisa waya kampa maekena kina aborawe. Piya, ka'isa kinapa wasanami i kasamagini waya kampa maekibewema, uwaitawe. Piya, to ka'isa kina'miba mantari kabiratakenaenaga napimagini waya kampa maenta uwa miyewe. Pigoya, ma kamanapa otawaitai kina'mi mana abima aegaraiyo, Isu piya untiye.

Isu inamu ntakarantonto akayona puwaitantiye

(Maka 10:13-16; Aruku 18:15-17)

¹³ Pigoya, igeba inamu ntakarantontowai Isuti ibabute kanauguna, ayapa i'nota atama nunamu ikiyema omintawe. ¹⁴ Aibuguni, abagi kina igeba karu kamana uwaitauguna, Isuba maya untiye: Tigeba itaigini yakarantonto igeba naeti kanaiyo. Tigeba a-nkakunkitaiyo. Piya miye kina'mi kaba Koti kabiratakenaenaba utawaitantine, untiye. ¹⁵ Piya ute ayapa inota atama kayone puwaitategina, kana maba atate tori wantiye.

Tabe kutantaga masimabi ka'waina Isu akabiantiyeye

(Maka 10:17-31; Aruku 18:18-30)

¹⁶ Pigoya, ka yagarama Isuti ampa irosa'ma abigama maya untiye: Tisa, naeba aogiyenaba aya pukuboti, e'wasaena maemagi a'ya'ma yagaba miyaba mikuwoma, abigantiye.

¹⁷ Piyama abigaogana, maya omintiye: Pi aogiyenagaba nanaga nabigane. Aogiyenama nkagoba ka'anto mintiya, kaeba a'ya'ma yaga miyaba mikuwe untanapa, ae kamana ago abima wasiyo, untiye.

¹⁸ Piya yogana, aeba: Ae kamana agowema, abigantiye. Abigaogana maya untiye: Paisa mono ago kamana'amaba maya iye: Kaeba wasanaba a-nkaeguma kaiyoma, kumiyenaba a-poma, kuntanaba a-poma, kumpari kamanapa to wainapa a-sotaoma, ¹⁹ kano kaba kamana wasiyo. Piya puntana kaekaka kabemisa puma kaokinakaba pabiyama kabeno, piya untiye.

²⁰ Piya yogana kana yagara aeba maya omintiye: Pipa wasirite kanama mintantone. Pika kapa aya pusuwema abigantiye. ²¹ Abigaogana Isu maya omintiye: Kaeba arupu puma aogima mpikenaga untanapa, wama kotagapa to kina imima mone maemagina kusi kina imegana aogima miyepa, mantari aogiyenagapa aboragamekana kaeba kanama ampa naegarao, untiye. ²² Piya yogana kana yagara abima kamparaga potate wantiye. Kotapa taberaka'ya waitantogana, pika piya puntiye.

²³ Piya pute waogana, Isuba abagi kina'wa maya uwaimintiye: Naeba taga urimukuwa

abiyo: Tabe kutantaga kina'mi kabiratakena manta kumati ikenagaba pipa igiga puma tabe kuntuyenawe. ²⁴ Naeba pabi kamana to kake urimukuwe. Tabe kamoro yagawama na'ama nkagepinti uma pasikenaenaba pipa esegiye-nawe. Piya, tabe kutantaga yagaramaba Koti kabiratakena kumati ikenaba pipa to awameta, tabe kuntaenawe, untiye. ²⁵ Piya yogini, abagi kina'miba pi kamana abite pami pumagini maya untawe: We, kebaya mantariba ikiye, untawe. ²⁶ Piya yuguna Isuba igantana maya untiye: Pipa wasanama piya pikenanaenaba kampa waintiye. Pipa Koti ka pikenanaena waintiye, piya uwaimintiye.

²⁷ Piya uwaimogana Pitaba pabigo awamuta u'magina maya untiye: Abo, taeba a'ya'waemaenarepa takabiwaetate kaepa kaegaraune. Pigoya aintiba pi'na nkantotapa nanaena aboraramikiye, abigantiye. ²⁸ Piyama abigaogana Isu maya uwaimintiye: Naeba taga urimekiri abiyo: Aintiba a'ya'waemaena aborama aogi pikena kanabipa, Wasanama Ntagara naeba e'wasa naemu yabaeneta miyekini, naegara kina tigeba pabiyama mampabisa tabe kina'mi nkimu yabae nagisarisa tara tumpaema pita'i mima, Isureyo aruyena to nagisarisa tara tumpaema kina'mi ige kamana uma a'ya itakibewe. ²⁹ Pigoya, ka'waina aeba naeka uma aganto, a'nanto, amana'ma, ano aba, araga yagarawa, kuma'wa, kiyanka, atate aeba naegarakibi'naba pi'na antotapa uwomantana maema mintana aintiba miyaba'ena maekiye. ³⁰ Piya, iba ka'isa kiya kina'miba igeba kayokaya

kina miyigini to iba kayokaya pe kina'miba igeba kiya kina uma mikibewe, Isu untiye.

20

Waini yuga kiye kina'mi kamanane

¹ Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Koti kabiratakenaenaba waini yugawama nkaba aeta meto kamana ukuwe. Piya, waini yugawama nkaba ka'waina abaya aseka ka'isa kayokaya yagara ibabikena wantiye. ² Pigoya ka'isa ibabuma ka yagasa ikantanaba wantora piya uma aborawaimogini abuguna kanarasaogini yogawati uwaitaogini wantawe. ³ Pigoya to pabi ntaga abaya to kake wama ka'isa kina maketi kumati uwa mintuguna, ⁴ uma igama maya uwaimintiye: Waini yugane waintiya, wama uma pigi, ikan-tanaba kanara timukuwe, yogini, abite waini yugawati wantawe. ⁵ Pigoya, kagi abebege atamaisakenage pogana, to kake wama pabiyama uma ibabuntiye. ⁶ Pigoya atamai to kake wama ka'isa kinapa yoga kampa punta uwa mintuguna uma ibatama maya uwaimintiye: Tigeba nanaga e'ero ntaga uwanama mintagana atamaisaye, untiye. ⁷ Piya yogini maya omintawe: Ka yagaramaba yoga kamanapa taepa kampa tababuma urataine, untawe. Piya yuguna maya uwaitama untiye: Waini yugane waintiya, wama piyo, uwaimintiye.

⁸ Piya, yogawama nkababa piya puma mintogana, aseyogana kiya yagarawa mayama omima untiye: Kaeba yoga kina igega'e uma mone imo. Ainti ibabo kina'mitisa agobima

imirite wamagina maru ibabo kina'mitiba uma imima a'ya po, piya untiye. ⁹ Piya yogana abite ainti atamai ibabunta kina ige igega'e yogini kanauguna ka'wainanta ka'wainanta wantora imiwaentiye. ¹⁰ Piya imogini, maru kanaume kina'mi igeba agate: Taepa ikantanaba mesuba puma tamikiyema, napintawe. Aibuguna pabiyama wantora wantora imintiye. ¹¹ Piya imogini agate, yogawama nkabapa kabi'ma maya untawe: ¹² Ainti kana kina igeba yogaenaba uwa anagi'ena ampa pewe. Piya taeba pipa pank aerugumpa taise pagapaga yugaena puma mintokana ase iya, pipa nanaga ainti kana kina igeke ka awametapa tamiye, untawe.

¹³ Piya yuguna, yogawama nkababa igetisa ka yagara maya omintiye: Nao'yagara, naeba ataenaba kampa pugatauwa, kaeba wantoraga ugamogana abima kanarane yempene. ¹⁴ Pika monegapa maete wao. Naeba ainti kana kinapa kaeke ka awameta timukuwema napiyegana kanarasaine. ¹⁵ Pintanaba pipa nae'enawe, pika naeba agowama nae napimagi, piya mayaena pikena untapa pukuwe. Kaeba nanaga nanta aseyonaneka poganapa abima ataba pene, untiye. ¹⁶ Pika kayokaya kina'miba kiya kina miyigini, kiya kina'miba kayokaya kina mikibewe, Isu piya untiye.

Isu purintapisa asikena kamana kakagara untiye

(Maka 10:32-34; Aruku 18:31-33)

¹⁷ Pigoya Yerusaremi kumati ikena puguna, Isu aeba abagi kina nagisarisa tara tumpaema

ige'amana ibabogini ibiwai wantawe. Ke'i wantini maya uwaimintiye: ¹⁸ Abewo, taeba Yerusaremi kumati iyune. Pita'i nabanempaba Wasanama Ntagara naepa tabe mono kiye kinape mono tisa kinape ige iyapi natakini igeba: Aeguyiyoma, unatamagini, ¹⁹ namu'isa kina'miti unataigini igeba karana natama eru kasutasa naeguma maripora ita nataigi purukuwe. Pu'magi kakaga yaga miyekana nabanempaba to kake asinatakiye, Isu piya untiye.

*Yemisige Yonigeba tabe mikenaga untase
(Maka 10:35-45)*

²⁰ Pigoya, pi ntaga isinowaisimpa Sebeti ntagara tara isibabute Isu nkagora ka'enaga esotakena uma parokaentiye. ²¹ Uma parokaeyogana abigama maya untiye: Kaeba nanaga kabiye, yogana, aeba maya untiye: Kaeba yega, yagarane tara ainti tabe Wa'ega aborakibempe ntagaba kayatakanti kayake'masima mikibese, untiye. ²² Piya yogana Isu maya omintiye: Tigeba aibo'enarika piyaba yewe. Nae nantara'enabi tisigeba kanara pasikibeso, untiye. Piya yoginisi isigeba: Owe, pabiya pukuse, untase. ²³ Piya yusuguna maya uwaisimintiye: Nae nantara'enabi taga pasikibese. Pigoya, nayatakanti nayake'masi mikena kamana ukenaenaba pipa naetiba kampa waintiye. Nabanempa uwaitanti kina, ige pi yabaerapa mikibewe, Isu piya untiye.

²⁴ Pigoya, to nayatara'mu abagi kina'miba pi kamana abite kana agantoke a'nantokeba ka isibirantawe. ²⁵ Piya puguna Suba igege'e uma maya uwaimintiye: Mampabisa tabe

kina'miba esegima kabiwaitawe. Imagini miye kina igeba uwa kinapa igasimagini tabe kina'wai miwaetawe. Pipa abintawe. ²⁶ Pigoya tigeba itigiso atigiso piyo. Pika tigetisa ka'waina imagini kiya mikena puntanaba, aokina'mi kayokaya'ena pumagina miyeno. ²⁷ Pigoya ka'waina aeba paitaritamagina kiyari mikena puntanaba, aokina'mi ige yoga kina miyeno. ²⁸ Piya, Wasanama Ntagara naeba pabiyama tige nae kayokaya'ena punataiyomaba kampa tumintone. Naeba tige kayokaya pumagi, mikenaenanetasa uwoma kina ika puma a'watitakena tumintone, Isu piya untiye.

*Isiyorika yagara tara isiyo agawaisitantiye
(Maka 10:46-52; Aruku 18:35-43)*

²⁹ Pigoya Isube abagi kina'wape igeba Yeriko kuma agaite wauguni, wasana uwoma kina'mi iyega'ma wantawe. ³⁰ Piya pugunisi, isiyorika yagara tara ke awamori mintusuguni, Isu kanama ke'i waye, untawe. Yugunisi abite pabigo agasiya kiga'e uma maya untase: Wa'ega, kaeba Tebiti ntagara tasigeka kantara po, untase. ³¹ Piyama tabera kega'e yusuguni, a'ya'ma kina'miba: Paka pisoma, uwaisimumepa, isigeba kampa abintinisi to kake esegima kega'e umaginisni maya untase: Wa'ega, Tebiti ntagara, kaeba tasigeka kantara purasitao, untase. ³² Piya yusuguna, Isu aeba abite keta asimagina mintana yoginisni kanausuguna: Nana purasitaomagirisi yesema, isibigantiye. ³³ Piyama isibigaoginisni maya omintase: Wa'ega, tasiyo agarasitaoma yuse, untase. ³⁴ Piya yusuguna, isiyora aukaya pogana pabigo

isiyo apina'ma agantase. Aibuntinisi Isu aega'ma wantase.

21

Isu aeba yaga akabapi Yerusaremi kumati intiye

(Maka 11:1-11; Aruku 19:28-40; Yoni 12:12-19)

¹ Pigoya, wamagini Yerusaremi kumata uma irosakena puntawe. Piya puntini, Oribesi amuta irosa'ma uwaena kuma'anto ka, agewapa Petipaesi pipa agaikena puntana Isuba abagi kina'wampitisa tara yagarara uwaisimima isigaruba'magina, ² maya untiye: Tisigeba mareta'i uwaena kuma'anto waintiti wamagirisi, tonki yaga anobe aikeribe iga'nara mintakibesa, uma iyoba'ma isibabute kanaiso. ³ Tisigeba piya pisigina ka'waina tisibigakirisiba maya omiso: Wa'ega aeba pikaba a'yo mpaekenaga iye, omiso. Piya yisiginaba owe urisitakiye, piyama uwaisitaoginisi wantase. ⁴ Pigoya, pintanaba uwaba kampaye. Poropete ae meto kamana'ama esegi penema piya puntane. Aeba maya kamana kaentiye:

⁵ Tigeba Saiyoni kumatasa kinapa maya uwaimiyo: Abewo. Wa'egari aeba aguparuyenawaka uma tonki yaga akabapi mima tigeti waye, iye.

Pika aikeri yaga akabata mima waye, piyama kaentiye.

⁶ Pigoya uwaisitaoginisi abagi yagara tara isigeba wamaginisini Isu nkawamu wasimiginisi, ⁷ yaga anoke aikerige uma iyoba'urite kanausuguni, kaiwaipa atamagini abobori ama agutauguna ima mintantiye. ⁸ Piya pogini, uwoma

kina'mi kaiwaipa atamagini ke'i ama aguta wau-guni, ka'isa kina'miba yanta aerisa'ma agurite wantawe. ⁹ Aibuntini, uwoma kina'mi aoribe aka'ibe wama i'mu potama maya untawe:

We, Tebiti ntagara taeti kanaye. Wa'egawama nkawamuta kanaika ta'mu potano.

We, inatisa yagaraga ta'mu potano, uta wantine.

¹⁰ Pigoya Yerusalemi kumati iyogini, kuma ago kina'miba pami pumagini maya untawe: Pipa ke kanagini yewe, yuguni, ¹¹ maya uwaimintawe: Poropete Isu, aeba Karariya mari Nasareti kumatasa aboranti'na pimpaye, piya untawe.

Tabe mono namapi ikantana puguna Isu igarubantiye

(Maka 11:15-19; Aruku 19:45-48; Yoni 2:13-22)

¹² Pigoya, Isuba pita'i tabe mono namapi iyomepa pita'i ikantana puma mintuguna, igarubantana mono ankami ankami pume kina'mi ntabaebe kabara ataume ntabaebe apasana'ma asunukaentana, ¹³ maya uwaimintiye: Mono isa'ama maya iye: Mono namantepa nunamu ukena namantana peno, iye. We, tigeba piya kuntana pe kina'mi ntamantana piye, uma igarubantiye. ¹⁴ Piya utegina, pi tabe mono namapinti mintogini iyorika kinape iraena ibome kinape aeti kanauguna kaba itantiye. ¹⁵ Piya pogini, tabe mono kiye kina'mibe mono tisa kina'mibe igeba pi esegiyena ometana agantini yagara araga tabe mono namupi i'mu potamagini: Tebiti ntagara taeti kanagi ta'mu peno, piya yuguni abintini, igeba kamparaga potamagini, ¹⁶ Isu

maya omintawe: Ma nkaraga yagarami i'mu pugatapa abeno, untawe. Piya yuguna Isu maya untiye: Naeba ago abuwe. Piya, mono kamana ka waintipa mayama kampa aisewo: Inamu kina nonotasa kina'mi inta maema ase'yo pegana iwamupi Kotiti i'muntana aogima aboraye, pipa kampa aisewoma, ibigantiye. ¹⁷ Aibumagina, akabiwaitate Yerusaremi kumatisa tumimagina Petani kumati ima ase yogana waintiye.

*Isu yogana piki ya asawantiye
(Maka 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Pigoya, abayara tabe kumati a'wae puma kanaogana aga'ena abuntiye. ¹⁹ Piya pogana ke awamora piki ya ka agategina wama agori a'waka uma aguyosagaomewa a'yenkamana waintogana agantiye. Agate kana ya maya omintiye: Kaeba apa toganaba kampa aekibene, yogana, pabigo kana yaba tamiri'ma asamagina pari puwantiye. ²⁰ Piya pogini abagi kina igeba agategini pami puma maya untawe: We, ma ntaba nana pumagina agaropa asaye, untawe.

²¹ Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Naeba taga urimekiri abiyo: Tigeba tigu'ama tara tara kampa punta esegima timatiti pumagiri mikibepa, pipa yara kukantana aboramisa puma pipe to ka'isaena pikibewe. Piya, tigebe maro amu'amaka: Kaeba tigaba'ma wanipinti tumo, yesinta, pabi ikibesa pesine. ²² Pigoya, aogima timatiti puma mintiri a'ya'waemaenaga esotaiginaba Koti aborarimikiye, Isu piya untiye.

*Kiya kina'mi Isu amiyo puma abigantawe
(Maka 11:27-33; Aruku 20:1-8)*

²³ Pigoya, wama tabe mono namapi ima mono untiye. Umagina mintogini, monotasa tabe kiye kinape Yuta kina'mi monota kabiyume kinape igeba aeti wamagini maya uma abigantawe: Kaeba mata'i a'ya'waemaena pempepa ke nkawamuta pene. Ke ugatagina pene, untawe. ²⁴ Piya yuguna, Isu kamana maya uma a'wae pumagina uwaimintiye: Naeba ka kamana tibigakiri unamigi, naeba pabiyama ke nkawamutapaya a'ya'waemaenaba poka pipa antotapa urimukuwe: ²⁵ Yoni mono wani pai'tantintana aetasa aborantiye. Pipa mantarisaenabera wasanamintanawema, ibigantiye. Piyama ibigaogini igeba: Nana kamana omusune, ugate uwa asaba'wantawe. Aibuntini maya untawe: Taeba mantarisaenawe yekanaba, nanaga kamana'wapa kampa abintawe, ukiye. ²⁶ Piya, wasanamantanawe yekiniba, wasanamiba Yonikaba tabe poropetewe umagini ataena puratakibewe, untawe. ²⁷ Piya utegini igeba: Kampa abintune, untawe. Piya yuguna Isu kamana mayama a'wae puwaimintiye: Pi yepa kanarana, pipa naeba pabiyama ke awamutapaya a'ya'waemaena poka antotapa kampa urimukuwe, Isu piya untiye.

Ka yagarama ntagara taramisi meto kamanane

²⁸ Piya untana to maya untiye: Kamana ka urimekiri abimagiri agaiyo. Ka yagarama ntagara tara mintantase. Aibusuguna aeba amaru yagarawa maya omintiye: Yagarane, ibaba kaeba wamagina waini yugaena uma po, omintiye.

²⁹ Piya omogana kana yagara aeba maya untiye: Aerawane, kampa nabosagaye, untiye. Piya utegina ainti to uma a'wae puma napimagina uma puntiye. ³⁰ Piya pogana isibaba aeba to aintisa yagara pabi yoga kamana omogana maya untiye: Naeba kanaraka uma pukuwe, untiye. Piya ute ainti antawama ata pogana atate wagaintiye. ³¹ Pigoya, tigeba aentagaramaba abawampa nkawamu wasintiyeba yewe, untiye. Piya yogini igeba: Amaru yagarawampawe, untawe. Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Naeba tagaka urimukuwe. Ae pemisa puma takisi maeya ku kinape kupiyo waepe paitamagini Koti kabiratakenaenama nkagupi uma pasigiri, tigeba aintisaena pikibewe. ³² Piya, Yoni ampa irosa'ma arupu puma mikena ki tiyakogiripa, tigeba mono'wapa a'a-o yuguni takisi maeya ata kinape kupiyo waepe ige uwasuwama a'yugu mikenaenawaipa atategini wasintane. Igeba piya puguripa, tigeba igantiripa aintiba kampa tintara pumagiripa kampa a'wae pumagiri abintane, Isu piya untiye.

Waini yugara kamparaga kina'mi kabinta meto kamanane

(Maka 12:1-12; Aruku 20:9-19)

³³ Piya umagina, Isu to maya untiye: Naeba to ka kamana urimukuwa, abiyu. Wasana ka'waina mawata waini kurintiye. Ku'ma a'ya atamagina, ainkima kagisa kimagina waini anti airakenaena puntiye. Piya potama yoga kiye pikena nama kitama kiya kabiwaitate to mari wantiye. ³⁴ Umintogana nakena aborakena kana

aboraogana, kayokaya kina'wa: Waini nae'ena ka'isa maete kanaiyoma, uwaitaogini wamagini kiya kabima miyume kina'miti uma irosantawe. ³⁵ Irosa'ma yuguni, kana yoga kiye kina igeba kayokaya kina iraku'ma kapa uwa aeguntini, kapa ara aeguntini, piya kapa yaba kasutasa ausa aeguntawe. ³⁶ Piya puguna yogawama nkababa to kake uwoma ntagara uwaitaogini ampa irosaoguni pabiyaena puwaitantawe. ³⁷ Piya puguna ainti ae'wa ntagara mayama napimagina otantiye: Yagarane agarubakana wakiniba ae awamu wasikibewema, napintiye. ³⁸ Piyama napima otagana ampa irosaogini agate, kana yoga kiye kina'miba maya mare-u me-u puntawe: Aintiba pi ae kana yuga maesanaga, taeba aepa aegugaite aintana pekana tae'enaena pikiye, untawe. ³⁹ Piya yuguna pabigo ampa irosaogini, agaruba urite yoga awamori uma aegumagini kaintawe, Isu piya untiye.

⁴⁰ Pi kamana uma a'ya atate, Isu wasana ibigama maya untiye: Yogawama nkabawampa aeba ampa irosantanaba, aintiba kana waini yuga kiye kinapa aya puwaitakiyema, ibigantiye. ⁴¹ Piyama ibigaogini igeba maya omintawe: Kamparagaena potantaka pabiyama kamparagaena puwaitama iyegukiye. Aibuntana waini yugawatapa aogi kiye kina ibabuwaitakini igeba a'ya'ma yagaba wainiwapa maema amimagini mikibewe, untawe.

⁴² Piya yuguna Suba maya uma amato puma uwaimintiye: Mono isapi kamana ka waintipa, pipa tigeba kampa aisewa, a. Pipa mayamawe:

Nama kikenā kina'miba ka ya ago kainta
ntawama iba wa'ega ya asima waintiye,
iye.

Pintanaba Wa'egawamaba ago pega taeba agan-
tompeka ta'mu pune, untiye.

⁴³ Pika urimukuwa abiyo: We Yuta kina, Koti
kabiratakenaenaba tigetisa tipa'ma to aoso kina,
mono au'wapa maema aborakibe kina imikiye.

⁴⁴ (Pigoya wasana ka'waina pi wa'ega yara
aeguma au aerisa puma aikiye. Pipa pi wa'ega
yawamaba pipa wasana to ka'waina abobora
tumpa waima aeguma aigiseba'ma aerisa
puwakiye, Isu piya untiye.)

⁴⁵ Meto kamana
piya yogini monotasa tabe kiye kina'mibe
Parasi kina'mibe igeba abibebe pumagini: We,
pipa taeka iye, untawe. ⁴⁶ Piya ute araku'ma
aegukena napiyumepa, wasanamiba Isukaba:
Poropete yagarawe, yumeka iyekuru pumagini
uwa atantawe.

22

Iba'ena punta yagasa meto kamanane (Aruku 14:16-24)

¹ Pigoya, Isuba meto kamana to ka amato
puma maya uwaimintiye: ² Mantari kabiratak-
enaenaba mampabisa tabe yagara ka'wainata
awame pukuwe, untiye. Piya, tabe yagara
ka'waina yagarawampa nkwaē iba'ena pomu-
guna tabe naninta maema kao puntiye. ³ Piya
puntana kayokaya kina'wa uwaitaogini a'ya'ma
uwaiminti kina'miti wama kega'e uma ibabikena
wantawe. Wama uma uwaimuguni: A'a-o,
untawe. ⁴ Piya yuguna tabe yagara aeba

kayokaya kina'wa to ka'isa mayama uwaitama untiye: Tigeba wama naokinati wama maya uwaimiyo, untiye: Tabe yagara aeba ago naninta maema aki pugasima yegini uwoma apa purumaka ago aegumagini kao pugasawe. Aibumagini a'ya'ma nanintaba ago maema aogi pumagini tiyobi pewe. Pika tigeba kanaigi yagaranepa waya ababomima kana naninta namagi ta'mu potano, iyema uwaimiyoma uwait-aogini wantawe.

⁵ Pigoya igeba wama uma uwaimuguni, kamana abima aekita potato, ka'waina aeba yogawati wantiye. Aibogana to ka'wainaba situwawata kabikena wantiye. ⁶ Piya pusuguni to ka'isa kina'miba kayokaya kina'wapa iraku'ma iyegumagini kaintawe. ⁷ Piya puguna tabe yagara aeba ata pumagina irebu kina uwaitaogini igeba uma iyegumagini namankaipa yaku nkigi'ma kaewaegaintawe. ⁸ Piya puguna tabe yagara aeba to kake kayokaya kina'wa maya uwaimintiye: Nanintaba ago kao pugasune, piya kega'e uwaimintompe kinapa igeba iyekita pumagini kampa kanapa aerana, kasiyo. ⁹ Piya, tigeba ke'i nasi nasi pumagiri wasana ibatakibepa ibabute kanaiyo, untiye. ¹⁰ Piya yogini kayokaya kina igeba ke'i nasi nasi pumagini uwa kamparaga kinape aogi kinape a'ya'magini ibabuguni irosa'ma namapa ampa pumaema mintantawe.

¹¹ Mintuguna tabe yagara aeba igakena iyomepa, ka yagara aogi kaiba kampa aminta uwa ima asu mintogana agate maya omintiye: ¹² Nao'yagara, kaeba aya peginakaigapa aogiyenaba kampa amirinta asumintane, yogana, aeba

kamana asaba wantiye. ¹³ Aibogana, tabe yagara aeba kayokaya kina'wa uwaimima maya untiye: Tigeba agisa ayata kirokaema tunun-tanabinti apasanaigina tumima, pita'i tumpimagina awamu uparisa puma kube'ena pumagina miyeno, Isu piya untiye. ¹⁴ Piya untana to maya untiye: Pi puntisa puma igega'e unta kinapa uwomane. Piya, ibabuma kibi'itanta kinapa tarantowe, Isu untiye.

*Takisi monega Isu abigantawe
(Maka 12:13-17; Aruku 20:20-26)*

¹⁵ Isu piya uwaimogini, Parasi kina igeba ka au'i wamagini kamana tobi tabi potama arakurikena kamana uma abintawe. ¹⁶ Piya puntini, ibagi kina'waipe Eroti nkaokina ka'isamipe: Kamana uma aborama, uwaimuguni igeba Isuti wama maya untawe: Tisa, taeba kae agoba abune. Kaeba taga ntagara mintane. Piya, ima tumima minta kinakaba kampa karu punta esegiyenawaika kampa kaekuruba puma Koti mpono'ama kipa kanara uramima tayakene. ¹⁷ Piya, ka kabigakuna, uramo: Mono kina'mita, taeba Aroma wa'ega yagara Sisa takisi mone amusupera kampaye, untawe.

¹⁸ Piya yuguna intabaipinti kumpari kamana'wai igate maya untiye: Kumpari kina, tigebe nanaga minaga punatakenaga yewe. ¹⁹ Tigeba tabe yagara Sisa mone ame, pi ka nayakigi agano, untiye. Piya yogini mone ka maema ayakuguna ibigama maya untiye: ²⁰ Amankape awa'enabe mapa kewema, ibigaogini ²¹ igeba: Sisantawe, untawe.

Piya yuguna maya uwaimintiye: Pigo yewa, Sisantanaba Sisa amiyo. Piya, Kotintanaba Koti amiyo, untiye. ²² Piya umagina uwaimogini, igeba abima pami potategini atate wantawe.

*Purintapisa asikenaenaga Isu abigantawe
(Maka 12:18-27; Aruku 20:27-40)*

²³ Pigoya igeba wauguni, pabintaga ka'isa Sarusi kina igeba Isuti ampa irosantawe. Pi kina igeba: Purintapisa asikenaenaba kampa waintiye, piya uma miyume kinane. ²⁴ Pi ige Isu maya uma omintawe: We tisa-o, Moseseba kamana mayama kaentiye: Wasana ka'waina yagarawa kampa aboratanta purekanaba a'nanto kiyaba maetama aganto antotapa yagara aborano, untiye. ²⁵ Pigoya, abakatepi ka aga'na tonaentisa tara umaema mintantawe. Aibuntini marusa iganto waya maemagina yagara kampa aboranta mima pu'waogana, a'nanto kiya aetantiye. ²⁶ Aeba pabiyama yagara kampa aboranta mima pu'waoganaba, a'nanto to ka'waina kiya waepa pabiyama taetantiye. ²⁷ Piya pumagini tonaentisa tara umaema aga'naba a'ya'magini pu'waewauguna, kiya wae aeba ainti mima purintiye. ²⁸ Piya, igeba ka wae'amana a'ya'magini maentaka, ainti asiratakena yagaba ke nkwaee mikiyema abigantawe.

²⁹ Piyama abigauguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba mono kamanape Koti nkesegiyenagabe kampa napima kamanapa umagiri ata pewe. ³⁰ Asikena yagaba wawayapa to kake kampa maekibewe. Igeba enisore miyesa puma asu mikibewe. ³¹ Pigoya, tigeba asikenaenaga yepa

urimukuwe. Koti aeba kamana urimintipa, pipa tigebe aisuma kampa abewa, a. ³² Maya urimintine: Naeba Abara'amu, Aisaki, Yekobu ige Koti mintuwe, untiye. Piya untika, aeba pu'wanta kina'nane. Aeba iyoganta kina'mi Koti mintiye, Isu piya untiye. ³³ Kamana piya yogini, wa waya a'ya'ma kina igebe mono yomeka abima pami puntawe.

Isu mono ai'nega abigantawe

(Maka 12:28-31; Aruku 10:25-28)

³⁴ Pigoya, Isu kamana'ama Sarusi kina iraku'ma akunogini, Parasi kina igebe abite aki puntawe. ³⁵ Aki pumagini kamana awa'ena abinta, iyo'yagara ka otauguna ago'ena pumagina maya untiye: ³⁶ Tisa, mono kamana ai'neba ae'na tabeba piye, untiye. ³⁷ Piya yogana Isu maya omintiye: Kaeba a'ya'ma kagu kaumakape napiyenagape Wa'ega Kotigapa a'ya'ma amegana waiyeno. ³⁸ Pi kamanapa mono ai'neba asugasimagina waintiye. ³⁹ Pigoya to ka abae wainti, isigebe ka awametane. Pipa mayama: Kaekaka kabemisa puma pabi nkawameta kaokinaka kabeno. ⁴⁰ Pi kamana ai'ne taramisi Mosese nkago kamanape poropete kina ige kamanape agona pese, Isu untiye.

Isu aeba Karaisitika Parasi kina ibigantiye

(Maka 12:35-37; Aruku 20:41-44)

⁴¹ Pigoya, Parasi kina aki pumagini mintuguna Isuba ibigagina maya untiye: ⁴² Tigebe Karaisitikaba nanawe yewe. Aeba ke ntagarawema, ibigaogini, igebe Tebiti ntagarawe, untawe. ⁴³ Piya yuguna Isu maya uwaimintiye:

Piya, Tebiti aeba Awamusa'ama otaogana ayaga utaratanta yagara Karaisitikaba Wa'eganeneba, omintiye. Aeba maya untine:

⁴⁴ Tabe yagara aeba nae Wa'egaba maya omintine: Kaeba nayatakanti ampintaga, kama kinakapa kagisabi ibabuma aki peno, untiye.

⁴⁵ Pigoya, Tebiti aeba nanaga aga'nukaba: Wa'eganeneba, untiyema, ibigantiye. ⁴⁶ Piya uma ibigaogini igeba kamana a'wae puma omikenaga napigate uwa atantini, pi ntaga aeka karu puntawe. Piya puntini, aintiba to kake kampa kamanapa abigantawe.

23

*Mono tisa kinake Parasi kina'mike kamanane
(Maka 12:38-39; Aruku 11:43, 46; 20:45-46)*

¹ Pigoya pi ntagaba Isuba ka'isa kinape abagi kina'wape maya uwaimintiye: ² Mosese marutapa mono tisa kinake Parasi kinake miyewe. ³ Pika kamana aborama urimigiripa abimagiri wasiyiyo. Piya, igewai miyesa pumaba ampiyiyo. Igeba kamana iwamupisa untiniba agowapa kampa wasiyewe. ⁴ Igeba kuntaena asaema tibota aesagatitate, igewaipa uwa ika miyewe. ⁵ Pi a'ya'waemaena pepa i'maete imaena mana pewe. Igeba mono nunamurasa tusan-tanawai puwaitagini pu u'ma, toma tomantana maema paentaenabi miyewe. ⁶ Piya pumagini, tabe naninta nakena yagabe mono namapi

mikena yagabe marusa yabaera paitama asu misanaga ibugaye. ⁷ Wa waya uwa kina'mi ke'ibe kumatibe i'mu purataiyema iyowa agasiya pumagini mintini, igewaipa tisawe uwaimisanaga ige atakae puma miyewe.

⁸ Pigoya, tigeba pipa tisawe uramiyomaba a-siyo. Tisaripa Koti abintowe. Piya, tigeba uwa a'ya'magiri aganto a'nanto mintawe. ⁹ Pigoya, mabi kawainaka tabaweba a-siyo. Mantari tibarimpaba ka'anto mintiye. ¹⁰ Pigoya kiya kinateneba a-suritaiyo. Kiya yagararipa Karaisiti aeaba ka'antowe. ¹¹ Piya, tigeti kiya ima mikibi'naba tige kayokaya'ena peno. ¹² Piya, ka'waina ae'wa nkaumarasa au maete ima miyekanaba, merunkaba potakiye. Piya to ka'waina au maete tumima miyekanaba ababuma mesuba potakiye, Isu piya untiye.

Mono tisa kinake Parasi kinake ige'ma kamana Isu untiye

(Maka 12:40; Aruku 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Piya yogana Isu amato puma maya untiye: We, mono tisa kinake Parasi kinake kumpari kina, tigeba ataenabi mikibewe. Nana pegiri wasanami igeba mantari kabiratakena kumati uma pasikena yegiripa ke akunkigasawe. Tigeripa kampa uma pasintiri ige uma pasikena yegiripa a'a-o uma aka'ya waitawe. ¹⁴ We, mono tisa kinake Parasi kinake, kumpari kina, tigeba tara taraena puma, ataenabi mikibewe. Tigeba e'ero nunamurasa ago'ena pumagiri ainti abeya wae'mi mpone kutankai a'ya'ma aisaga, pi'na

nkantotapa aintiba kamparaga ikantana maek-
ibewe.

¹⁵ We, mono tisa kinake Parasi kinake, kumpari kina, tigeba ataenabi mikibewe. Tigeba wanipe mabe agasigasima nasimagiri to marisa kina ababuma tibagi kinati me nkatakana wantiri, pigo tige kamparagaena pesa puma ayakigina aeba tigasimagina tabera kamparagaena puma a'abibi tumikiye. ¹⁶ We, tiyorika kiye kina, tigeba ataenabi mikibewe. Nanaga mayaba yewe: Tabe mono namata aigima uma esegi pepa pipa kamparine. Pigo tabe mono namatasa aogi awa'enawata aigima esegi puma ukenagaba nanaga tagakaba yewe. ¹⁷ We, tigeba aibo kina tiyorikane. Awa'ena pipa uwaenawe. Awa'ena wainta aota namankama asugasima aeba tonawe. ¹⁸ Pigoya, to kapa mayawe yewe: Aratara aigima uma esegi pepa pipa kumparine. Pi arata aboborisa a'muntanara aigima esegi puma ukenagaba, nanaga tagakaba yewe. ¹⁹ We, tiyorika kina tigeba, a'muntana pipa uwaenawe. A'muntana wainta aratawama asugasima aeba tonawe. ²⁰ Pika ka'waina aeba aratara aigima uma esegi pekanaba arata ae'wape abobori waintintanabe kaga'ena pukiye. ²¹ Pigoya, ka'waina aeba tabe mono namata aigima uma esegi pekanaba, pipa mono nama ae'wape kana mono namapi miyi'nape kaga'ena pukiye. ²² Piya, ka'waina aeba mantari aigimagina uma esegi pikibipa, pipa Koti marunkape kana marunkama nkababe kaga'ena pukiye.

²³ We, mono tisa kinake Parasi kinake kumpari kina, tigeba ataenabi mikibewe. Yogarisaenabe

to ka'isaena maema nayatara'mu aki puma'ma kapa Kotinta atakena kamana yewe. Piya puntiri ka auka'i au'wantaga'ena monota uma arupu puma, agama kao'ena puma kamana ago wasima aegarakenaenaba pipa kampa pewe. Ka wasintiri to kapa wasiyiyo. ²⁴ We, paitama miye tiyorika kiye kina, tigeba maeyaena pewe: Wanitipisa ki'nunkama agama maema maebugasagana, tabe yagawamaba kampa aganta pabigo asaga'yuma paga iyopotaye.

²⁵ We, mono tisa kinake Parasi kinake kumpari kina, tigeba, ataenabi mikibewe. Tigeba tu'natipe kankaberipe aririsaba wani nkaema wae'wae puntiri antabaipintisa kampa aeyobagana i'nintanabe aguntaenabe awaitama waintiye. ²⁶ We, Parasi kaorika kina kaeba, marupa tu'na kankabegapa antabaipintisa ka'ena waintipa, pipa waninkaema aogi pugaite ainti aririsaba waninkaema aeyobao.

²⁷ We mono tisa kinake Parasi kinake, kumpari kina, tigeba ataenabi mikibewe. Wasana aru piyama mintawe. Wasana aru aboboriba awa'ena puma aogi pugasawe. Piya, antabaipintiba pu'wanta kina'mi ayampube karebe kobabe waintiye. ²⁸ Tigeba pabiyama tipa wasana iyora aogi tiwa maema miyewe. Piya tintabaipinti pipa kumparipe mono'ama aguya aikenaenabe awaitama waintiye.

*Tisa kinapa kamparaga ikantana maekibewe
Isu untiye
(Aruku 11:47-51)*

²⁹ We, mono tisa kinake Parasi kinake, kumpari kina tigeba ataenabi mikibewe. Tigeba poropete kina'mi nkiru paga pumagiri aogi pewe. Piya puntiri paisa mono kina'mi nkiru yugaba awa'ena puntiri, ³⁰ maya yewe: Tayabamagi mintantata miyompesinta, igepa kampa iyo'maema poropete kinapa iyegumagi ataenaba kampa puwaitaompesine, yewe. ³¹ We, tigeba piya kamana umagiri poropete iyegunta kina ige iga'nugi miyepa agoripa uma aborawe. ³² Piya, tiyabamagi kaintaba uwa inatasa atata kanantagiri, tigeba pabita amato pegana tabe kuntu piye. ³³ Tigeba kuyarawe. Tigeba ma'ama nkawarorawe. Kaintanama nkantota a'abibinti tumikena yaga aborakiripa aeta pai'ma wama kakakibewe. Pipa kampaye.

³⁴ Pigoya abiyo: Naeba tigeti poropetebe, aogi napiyena puma abinta kinape, mono tisa kinape, uwaitakini uma irosaigiripa, tigeba ka'isaba iyeguma kamparaga puwaitakibewe. Piya puntiri ka'isaba maripora iyeguntiri, ka'isaba mono namapinti eru kasutasa iyeguma a'ya'ma kumati igarubata nasikibewe. ³⁵ Piya pugini, aogi kina'mi korankai uwaraka'ya airi'ma ataena purite kanama mintanta, pi'na nkantotapa tigeti ampa aborarimikiye. Pai Eboro, aetasa ma'ena aborama purite kanama Perekaya ntagara Sekaraya ae tabe mono namapi arata agora aeguma a'ya puntane. Pi'na nkantotapa tigeti ampa aborarimikiye. ³⁶ Pika taga urimukuwa, abiyo: Pi a'ya'ma kamaena purite kananta, pi kaintanaba ma kanabi mpiye kina tigeti ampa puma a'ya pikiye, Isu piya untiye.

Isu Yerusaremi kumatasa kinamika kube'ena puntiye

(Aruku 13:34-35)

³⁷ Piya untana Isu to maya untiye: We, Yerusaremi kina, Yerusaremi kina'mitaba, tigebe nanaraka poropete kama puwaitama mono kina tigeti uwaitantapa yaba kasutasa iyeguma kaiyawe. Kokorewama awagi'nu agagatasa isamu puma agagapinti itamagina miyemisa pumagi, naeba tigepe agasiyama ibabumagi nagora aki puwaitakena yuwagini, a'a-o urite kanamagini mintantane. ³⁸ Pika nama kumatipa kasakana kabu isubumagina waikiye. ³⁹ Piya yekiri abiyo: Naeba titakiri kampa naganta mirite wamagiri, asaba: Wa'egawama nkawamuta kanaika ae ta'mu potano, ukibepa, pi ntagaba tigeti to kake aborakuwe, Isu piya untiye.

24

Taba mono nama ainti ataena pikibi kamanane (Maka 13:1-2; Aruku 21:5-6)

¹ Pigoya Isu aeba taba mono namapisa irosa'ma waogini, abagi kina igebe ainti wantini taba mono nama aogima kimarantakini agama agabantini omuguna, ² maya uwaimintiye. Ma kanabipa waiyegiri agawe. Pigoya, naeba tagaka urimukuwa abiyo. Kama kina'mi irosa'ma nama kumatiba akasagasuba kasigina, ka yabankamaba to ka yabankama nkabobora ware'naigina nama tubo aborama waikiye, Isu piya untiye.

Aintiba uwoma kuntuyena aborakiye, Isu un-tiye

(Maka 13:3-13; Aruku 21:7-19)

³ Piya ute Oribesi amuti ima mintogini, abagi kina ibiwai agora wamagini abigama maya untawe: Pi yempentanaba ae ntaga aborakiye. Pipa kaega ampa irosakena yagawo, mampa a'ya pikena yagawo aborakena pekanaba, nana kukantana kapa aborakiyema, abigantawe.

⁴ Piyama abigauguna Isu maya uwaimintiyeye: Ainti ka'waina kumpari urigasima tigu'ama maema a'yugu puritanaga aogima kiya kabimagiri miyiyo. ⁵ Piya wasana uwoma kina irosa'ma nae nage umagini: Naeba Karaisiti nawe umagini, uwoma kina'mi nkigu'ama paibumagini kamparaga puwaitakibewe. ⁶ Pigoya, ma'ena pewe kamana abintiripe, esiba kamana abitegiri tiyekuruba a-puma: Kana a'ya piyeba, a-siyo. Pi ma'ena maru pikibepa, asa aka'i agogo yaga aborakiye. ⁷ Maga maga kina'miba kamaena pigini, to ka'isa kina'miba to ka marisa kina uma iyeguyigini kamaena purite wagana pikibewe. Kaboba tabera aborakana imimapa tabera purite wagana pikiye. ⁸ Pigoya pi ntagaba marusaena uwa tiki nakiyenaba tabera aborarimikiye.

⁹ Pigoya, pi ntagaba tibabute wamagini tiki nakiyena purintini tiyeguma kaikibewe. A'ya'ma marisa kina'miba naetaka kama puritamagini kamparaga puritakibewe. ¹⁰ Piyaena aborakiniba uwoma kina'mi monopa kaitegini iyokinaka minaga'ena pumagini igobi puma kamparaga uwaitakibewe. ¹¹ Piya pigini, uwoma

kumpari poropete kina ampa irosa'magini, napi napiyenari maema a'yugu purigaikibewe. ¹² Pigoya mono aguya aikenanama anosama abae pekana, agu kao'enaba uwoma kina'mitiba kaka wakiye. ¹³ Pigoya ka'waina aeba monopa esegima aega'magina mintakana kana'wapa a'ya pekanaba, ababikiye. ¹⁴ Pigoya Koti kabiratakana aogi awaga kamana'ama maga maga wagana pumagini, a'ya'ma marisa kina'mi ige agowaipa maema aborakana, kanapa a'ya puwakiye, Isu piya untiye.

*Aintiba kamparagaena aborakena kamanane
(Maka 13:14-23; Aruku 21:20-24)*

¹⁵ Piya untana Isu to maya untiye: Poropete Taniyeri kamana kaenti, pipa pasema aisuma abiyo. Piya, ma nkisapi aisuma agakibe kina'miba aogima abiyo. Pi kamana'ama esegi pekanaba kamparagaenaba tabe mono namapi ataigiri tini'ena pikibewe. ¹⁶ Piya pumagiri igate, Yutiya mari mikibe kina'miba tiyegaka amu mari iyiyo. ¹⁷ Piya pigini, wasanami abe'i mintakibetisaba namatipinti a'wae pumagiri ima kotatipa a-mpaentiri uwa waiyo. ¹⁸ Piya, to wasanamiba yogari mintakibetisaba a'wae pumagiri wa'eri a-nkwama kai kabiripa a-mpaentiri uwa waiyo. ¹⁹ We, pi kanabipa iga'entaga waepe inamuganto mono amikibe waepe kamparagama mikibewe. ²⁰ Tigeba Wa'ega esotaigina abintakiri, tiyegaka pai'ma wakenanaba esiba yagabe sabatirape a-nkaborano. ²¹ Piya, pi ntagaba tabe kuntuyena aborakiye. Pintanaba ma aborantitasaba

kampa aborantine. Aintibe to kake kampa aborakiye. ²² Piya, Kotiba kanapa kasama arosakenaenagaba umarantine. Kampa piya untemisinta, wasana ka'waina mono maema mikenanaba pipa kampa aboramisine. Piya, Koti ae'wa nkibabikena kinaka umagina kanapa kasama, arosakiye.

²³ Pigoya: Karaisitiba mata'i taeti aboraya, marota'i igeti aboraye, piya kamana'ama wagana pekiripa, a-nkabiyo. ²⁴ Piya, pi ntagaba kumpari karaisitibe kumpari poropetebe ampa irosa'ma kukantanaba toma toma agasiyaena pumagini wasanami abikenaenawaipa maema a'yugu puwae igaikibewe. Piya puntini Koti ae'wa nkibabikena kina'mi nkabikenaenawai maema a'yugu puwaigaikenaba kasa'enabe awame'enabe tabera aborakibewe. ²⁵ Pigoya naeba maru urimoka, ainti aborakiripa aibopa a-piyo.

²⁶ Pigoya, pika ka'me mpari Karaisiti aboragi agaune yigiripa, a-nkwaiyo. Piya nama pita'i mata'i aboraye yigiripa, pipa a-nkabiyo. Kam-paye. ²⁷ Wasanama Ntagara naeba kakamaba kampa kanakuwe. Apayaena pegina a'ya'ma auka'i e'wasa puwamisa puma, naeba pabi nkawameta aborakuwe. ²⁸ Eya, wasana purinta kina wainti mpari kegebankama kanama ampa aki pemisa puma, pabi nkawameta aborakiri nagakibewe, Isu piya untiye.

*Wasanama Ntagara tumikena kamanane
(Maka 13:24-27; Aruku 21:25-28)*

²⁹ Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya, tabe kuntuyena pikibi kanaba a'ya puwakana, papa tunusekana, opa kampa e'wasa pekana, noriba tutu pekana, mantaba kuru pekana esegiyenawapa iyoba'ma kareko pikiye. ³⁰ Pigoya Wasanama Ntagara nae kukantanaba mantari aborakini a'ya'ma maga maga kina'miba pi agate kube'ena pumagini nagisigi naeba mantarisa ibinankama nkabobori e'wasaena esegiyenanentaga tumpa irosakuwe. ³¹ Piya, enisore kina'nepa uwaitakini tabe kiga'e uma ma maretibe metibe, atibe abetibe naokina'nepa kibi'magini ibabuma aki pikibewe, Isu piya untiye.

*Piki yawamaka meto kamana untiye
(Maka 13:28-31; Aruku 21:29-33)*

³² Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya, piki yawama kana aboragiripa agama abewe. A'no mpa'ma pari pegiripa agantiripa: Tabe pa tagiya wakena piye, yewe. ³³ Pabiyama urimontana aborawae wakiri, agantiripa, naeka: Aeba kabera ampa asintiye, yiyo. ³⁴ Piya, kamana ka taga urimukuwa abiyo: Ma kanabi miye kinapa kampa purinta uwa mintigina pi a'ya'waemaenaba aborakiye. ³⁵ Pigoya mantabe mabe a'ya wakana, kamana'nepa waiyaba waima kampa kakakiye, Isu untiye.

*Ka'waina aeba kanapa kampa abintiye
(Maka 13:32-37; Aruku 17:26-30, 34-36)*

³⁶ Isu piya untana to maya untiye: Pigoya, pintana aborakena yagaga wasana ka'waina kampagina abibebe puntiye. Piya, enisore kina igeba pabiyama kampa abintawe. Yagarawa

naebe pabiyama kampa abintuwe. Nabanempa ae abintowa abintiye. ³⁷ Piya Nowa mintanti kanabi wasanami a'ya'waemaena puntasa puma, Wasanama Ntagara nae ampa irosakena yaga agarosakiniba pikibewe. ³⁸ Piya, paipa wani kampa pagintoginiba, nanintabe wanipe uwa nantini, iba'ena puntini, pumagini a'yuguma mintantawe. Mintuguna, Nowaba pabigo wanipisa karebi iyogana, ³⁹ tabe wani pa'ma ipirintantisa puma, Wasanama Ntagara nae ampa irosakena yagaba pabiya awame'ena pikibewe. ⁴⁰ Pigoya, pi ntagaba tara yagarara yogari mintisiginaba, Kotiba ka'wainapa ababuntana to ka'wainapa a'a-o uma atakiye. ⁴¹ Piya, waya taramisi naninta kao'ena puma mintisiginaba, ka'wainapa ababuntana to ka'wainapa a'a-o uma atakiye. ⁴² Pika tigeba aogima kabiyiyo. Wa'egaripa kanakena kanapa kampa abintawe. ⁴³ Pigoya, tigeba agowapa mayama abiyo: Ka kumatasa kina ku kina ma aseka irosakiyema napiyisinta, iyogabama mima nama kuma'waipa kabiyiginaba kuntanaba kampa maeyisine. ⁴⁴ Pigoya, Wasanama Ntagara naekaba pabiyama kampa napikibe kanabi, kanakuboka aseyo puma miyiyo, piya untiye.

Aogi yuga yagarage ata yuga yagarage isige meto kamanane
(Aruku 12:42-46)

⁴⁵ Piya untana amato puma maya untiye: Wa'ega ka'waina kayokaya kina'wampa ige kiyawaika otamagina maya omikiye: Naeba wama umintakanapa, kaeba kiya kabiwaitama

asi nasiba naninta ka awameta imima miyo, ukiye. Pigoya, aeba ayama miyekanapa kiyaba mono wantaga awamu wasikenaena wantagane otaiyo. ⁴⁶ Piya, aeba yoga otanta pipa aogima puma miyekanaba, wa'ega yagarawapa irosa'magina abekanaba a'mu potakiye. ⁴⁷ Naeba taga taga'ya yekiri abiyo: Aeba pi ntagaraba pipa kiya tabe otama a'ya'maenawatapa kabiyenoma otakiye. ⁴⁸ Pigoya, pi kayokaya yagara aeba wa'eganepa agaropa kampa kanakiyema, antabaipintiba napimagina, ⁴⁹ karana itamagina, kayokaya kina iyegumagina, nanintabe esegi wanipe nama aibo abo'ena puma karana itakanaba, ⁵⁰ togana wa'ega yagarawa a'wae puma kanakena kanapa, pi kampa napinta mintakana, ⁵¹ agaronkanto irosa'ma agaruba'ma kumpari kina ai'aruyenabi atakana ata maru mpikiye. Pi mparupi igeba iwara upaba puma kube'ena puma mikibewe, Isu piya untiye.

25

Nayataramu aratagawae ige meto kamanane

¹ Isu kamana ka maya untiye: Pigoya, pi kanabipa Koti kabiratakenaena nayataramu aratagawae igeta meto puma maya ukuwe, untiye. Piya, iba'wae ao'maekena puntini, igeba wama wasana ke'i kabima mimagini, ababikena kane'waipa maete wantawe. ² Pigoya, nayaka'mu aragawae igeba aibona, piya to nayaka'mu aragawae igeba napi napiyena waintagana sumawe. ³ Piya, aibo aragawae igeba kane'waipa uwa maete wama kampa napima waninkapa

kampa awaitama tiginta wantawe. ⁴ Pigoya, napi napiyena waintaga aragawae igeba wanipa awaitama ari atamagini kane'waipa maete wantawe. ⁵ Piya puguna wasana kampa karu'ena kanaogana, aobi puma mintuguna iwaiga ibogini waintawe.

⁶ Waintuguna, aseka nkabubu saogana, kega'e kamana ka mayama aborantiye: We, wasana ago kanaya, karu'ena asimagiri uma ababiyo, untiye. ⁷ Pigoya aratagawae igeba abite iyogama asimagini kane'wai maema tabe puguna tantiye. ⁸ Piya puntini, aibo aragawae'mipa napi napiyena waintaga aragawaepa maya uwaimintawe: Taeba kanete tabe pokana tu'makena piya, tigeba wanipa kapa ari'ma na tamiyo, untawe. ⁹ Piya yuguni, napi napiyena waintaga igeba maya uwaimintawe: Piya kampa pukune. Wanipa pipa kaga kampa kanarasaratakiye. Tigeba situwati wama ika piyo, untawe. ¹⁰ Pigoya, igeba kane'waipika wani ika pikena wagasuguna aobi pume ntagara ampa irosa'ma aratagawae ase'yo puma kane'waintaga mintume ige ibabogini wantawe. Wamagini kumati uma irosa'ma namapinti ima kabe kitama naninta namagini mintantawe.

¹¹ Mintuguni aibo aratagawae igeba kanama kega'e umagini: Naba-o, naba-o, kabe aitatao, untawe. ¹² Piyama kega'e yuguna maya uwaimintiye: Naeba taga urimekiri abiyo: Naeba kampa tigao kinatawa, wagasiyo, untiyema, Isu untiye. ¹³ Piya, kanapa kampa abintaka, tigu'ama kiyeba aogima kabima miyiyo, Isu piya untiye.

Kayokaya kina mone asa iminta meto ka-manane

(Aruku 19:11-27)

¹⁴ Piya untana, Isu to amato puma maya untiye: Aintiba tabe yagara ka'waina punti, pi nkawameta aborakiye, untiye. Pi tabe yagara ka'waina pagasa mari wakena puntana kiya kina'wa igega'e uma monewa kabitaiyema pako puma imintiye. ¹⁵ Pigoya, ka kiye yagara mone asaba nayaka'mu (\$5,000) amintiye. To ka'waina tara asa (\$2,000) amintiye. To ka'wainapa ka asa (\$1,000) amintiye. Piya patate wantiye. ¹⁶ Wagasogana pabigo 5,000 tora maeyome kiye yagaramaba agobima to kake aborakena yuga pogana to 5,000 tora aborantiye. ¹⁷ Piya, to ao'yagara 2,000 tora maeyome, aeba pabiyama yoga pogana to kake 2,000 tora aborantiye. ¹⁸ Pigoya, 1,000 tora maenti, aeba tabe yagarawampa moneba maete wamagina uma ka ku'magina kaitaogana waintantiye.

¹⁹ Pigoya, tabe yagarawai e'ero kana mintana, a'wae puma kanantiye. Kanama mone iminti kiye kina igega'e uma mone kamana abikena aki puntiye. ²⁰ Piya pogana 5,000 tora aminti, aeba ampa irosa'ma to kasa 5,000 tora me nkatan-tana maya untiye: Tabe yagarane, kaeba mone asaba nayaka'mu asa namintampetasa naeba yoga pogana, to kake nayaka'mu asa mampa aboraye, untiye. ²¹ Piya yogana tabe yagarawampa maya omintiye: Kaeba aogi kayokaya yagara-gawe. Kaeba aogiyena pene. Kaeba yogarapa aogima kabiyene. Kaeba uwaenarapa aogima kabiyempeka naeba ugatakana, to ka'isaenaba

kabikibena, kaeba kanama tabe yagaragampa, naege ampima ka'mu po.

²² Piya yogana, 2,000 tora aminti kiye yagara aeba ampa irosa'ma maya untiye: Tabe yagarane, kaeba mone asaba tara asa namintampepa, pitasa naeba yoga puma maema aki pogana to kake tara asa mampa aboraye, untiye. ²³ Piya yogana tabe yagarawampa maya omintiye: Kaeba aogi kayokaya yagaragawe. Kaeba aogiyena pene. Kaeba yogarapa aogima kabiyene. Kaeba uwaenarapa aogima kabiyempeka naeba ugatakana, to ka'isaenaba kabikibena, kaeba kanama tabe yagaragampa naege ampima ka'mu po.

²⁴ Piya yogana, ainti mone 1,000 tora aminti, aeba ampa irosa'ma maya untiye: Tabe yagara, naeba agogapa mayama abintuwe. Kaeba agasiya yagaragawe. Kaeba to kina'mi yoga pumarapisaba naninta uwa maeyane. Piya, to kina'mi aintana asigimarapisaba uwa maeyane. ²⁵ Pigoya naeba pika naekuru pumagi, ka mono asa namintampepa maete wama mabinti kaitaogana waintika, mampa maete mekamuwa maeyo, untiye. ²⁶ Piya yogana tabe yagarawampaba maya kamana a'wae pomintiye: Kaeba kayokaya yagara ata yagara kamparaga yagaragawe. Naeba yogaba kampa punta uwa mima to kina'mi pumarapisa maema nakena yuwe. Piya, aintanaba kampa maemagi uwa kupisa maema namigi nakena yuwe. ²⁷ Naekaba piyama napimagina monenepa mone kiye kina'mi imekini yoga puma to ka'isa maemagini atantaga ampaeyosintawe, untiye.

²⁸ Piya ute to maya untiye: Tigeba mone apa'ma nayatara'mu mone asa urinti ntagara ae amiyo.

²⁹ Piya, ka'waina Kotitisa maentintanaba aogima maema miyekanaba, pipa uwomantana to kake aboramikiye. Piya, to ka'waina Kotitisa maentintana kampa aogima maema miyekiniba, apa'urigina pipa uwa mikiye. ³⁰ Pi kamparaga kayokaya yagaraba araku'ma tununtanabinti apasanaigina tumeno. Pita'i tumpima awamu uparisa puma kube'ena pumagina miyeno, Isu piya untiye.

Wasanama Ntagara a'ya'ma kina pako pikena kamanane

³¹ Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya, ainti Wasanama Ntagara naeba mantarisa e'wasaena wantaga enisore kina'mi abakapi igege irosa'magi, awa'ena yabaeneta imagi mikuwe. ³² Piya punta, a'ya'ma maga maga kina igega'e yekini nae naora ampa aki puwaekibewe. Aibigi, kiya ka'waina sipisipibe memebe pako pemisa puma, pabiyama pako pumagi, ³³ sipisipiba nayatakanti aki puwaitanta, memeba nayake'masi aki puwaitakuwe.

³⁴ Piya puwaitanta, naeba Wa'egawaimpana nayatakantisa kina maya uwaimukuwe: Nabanempatisa akayona maenta kina, tigeba kanama Koti kabiratakena kasa kumati ampaema miyiyo. Pipa paitaka'ya maba kampa aborantogana utaritantiye. ³⁵ Piya, tigeba mayaena punatantaka: Naga'ena nabogiripa nanintaba namintane. Wanika nabogiripa namintane. Naeba to marisa namu kanaogiripa

aogima nababuma natantane. ³⁶ Nauka miyuwagiripa tigeba nautasaenaba namintane. Yonintana naboga waitamintuwagiripa tigeba kao'ena punatantane. Piya iga'na namapi mintuwagiripa kanama ampa nagantane. Pigoya pika kasa kumati ampaema miyo, ukuwe.

³⁷ Piya yekini, monota arupu puma asoya punta'nagiba maya kamana a'wae puma unamik-ibewe: Wa'ega, kaeba aeta kaga'enaba kaboga nanintaba kamintompene. Piya, aeta wanikaba kaboga kamintompene. ³⁸ Piya, to marisa namupa aeta kanauku namapipa kababugatan-tompene. Piya, aeta kaukapa mintuku kautasaenaba kamintompene. ³⁹ Piya, kapa aeta yonintanaba kaboganape iga'na namapipe mintuku uma kagama kao'maentompene, ukibewe.

⁴⁰ Piya yigipa, naeba Wa'egawaimpa naba maya uwaimukuwe: Naeba taga urimukuwa, abiyoy. Tumima uwaena kanta puma miye naokina kao'ena puwaitantapa, pipa nae punantatasu piye, ukuwe. ⁴¹ Piya utegi, nayake'masisa kina igepa maya uwaimukuwe: Kani'ena puritanta kina, tigeba nabanempaba Satanike aokina'wake tayaba yaku kaewaitanti, pita'i tumima miyiyo. ⁴² Tigeba maya puntawe: Naeba naga'ena nabogiripa nanintaba kampa namintane. Piya, wanika nabogiripa kampa namintone. ⁴³ Piya, to marisa namu kanauwagiripa kampa nababuma aogi punatantawe. Nauka mintuwagiripa nautasaenaba kampa namintane. Yonintana nabogiripe iga'na namapi mintuwagiripe kampa ampa nagantane. Pigoya, tigeba tayaba yakupi tumpiyoy, uwaimukuwe.

⁴⁴ Piya uwaimekini, nayake'masisa kina igeba maya ukibewe: Wa'ega, kaeba aeta naninta wanika kaga'enaba kabogana mintukupe, to marisa namu kanaukupe, kauka mintukupe, yonintana kabogana mintukupe, iga'na namapi mintukupe, aeta kagamagi taekitaba pugatantompene, ukibewe. ⁴⁵ Piya yigipa maya uwaimukuwe: Naeba taga urimukuwa abiyu. Tumima uwaena kina kanta puma miye naokina kayone puma kao'ena kampa puwaitantapa, pipa nae kampa punatantasu piye, ukuwe. ⁴⁶ Pigoya, igeba iki naki puyaba kumati tumigini, pi aogima arupu puma miye kina igeba a'ya'ma yaga miyaba kumati ima asu mikibewe, Isu piya untiye.

26

*Kiya kina'mi Isu aegukena kamanane
(Maka 14:1-2; Aruku 22:1-2; Yoni 11:45-53)*

¹ Pigoya, Isu aeba pi kamana uma a'ya atate abagi kina'wa maya uwaimintiye: ² Tara yaga a'ya pekana Pasoba yagaba aborakiye. Pigoya, pi ntaga nabanempaba Wasanama Ntagara naepa wasanamiti unatakini maripora naegukibewe, untiye.

³ Piya yogini, pabi ntaga tabe mono kiye kinape Isureyo kina'mi kiye kinape, igeba monota paitanta yagara Kayapasi, ae namapi aki puntawe.

⁴ Aibumagini pasema Isu araku'ma aegukena kamana uma abintawe. ⁵ Piya puntini maya untawe: Ma nkaota yagaba kampa piya pukune. A'yugu a'ya'ma kina'mi ma'ena puratasanagawe, untawe.

*Waya ka'waina agunta wani Isu pai'atantiye
(Maka 14:3-9; Yoni 12:1-8)*

⁶ Pigoya, Isu aeba Petani kumati wama Sai-
moni, karu yagarama ntamapinti ima naninta
nantiye. ⁷ Namagina mintogana, waya ka'waina
aeti wamagina tabe ikantana wantaga aogi yaba
kankabentobisa aogi agunta masawae a'noti
pai'atantiye. ⁸ Piya pogini, abagi kina'miba agate
uma iyekita pumagini maya untawe: Pi tabe
ikantana wantaga'enaba nanaga uwa kasaye.
⁹ We, pitasa mone uwoma maema kusi kina
imekana kanarasakenawe, untawe.

¹⁰ Piya yuguna Suba abite maya uwaimintiye.
Tigeba nanaga ma kana waepa abima kunta
potawe, a. Pi nkwaepa aeba naukaena punataye.
¹¹ Pigoya, kusi kinapa asi nasi tigege miyigiri
aintiba iyo'maekibewe. Piya, naeba pipa tigegeba
asi nasiba kampa mikuwe: ¹² Naeba ago purekini
kainatakibewe, pika masawaepa nau'ama pai'ma
aogi potaye. ¹³ We, naeba taga urimukuwa abiyo:
Maga maga aogi mono kamana urite wantiniba,
ma nkwaya'ma nau'ama aogi potai, pi nkawaga
kamanapa kaga urite waigini abae pikiye, Isu
untiye.

*Yutasiba Isu minaga pikena mone maentiye
(Maka 14:10-11; Aruku 22:3-6)*

¹⁴ Pigoya, nagisarisa tara tumpaema abagi
kina'wapisa ka yagara, agewapa Yutasi Isikeri-
oti, aeba tabe mono kiye kina'miti wama maya
uwaimintiye: ¹⁵ Naeba Isu minaga puritakiripa,
tigeba moneba ayaki namikibewema ibigantiye.
Piyama ibigaogini, pabigo 30-wa siriba mone

aisuma amuguna maentiye. ¹⁶ Maeritegina Isu minaga piken a apasa puma mintantiye.

Isu aeba abagi kina'mige Pasoba naninta nantawe

(Maka 14:12-21; Aruku 22:7-14, 21-23; Yoni 13:21-30)

¹⁷ Pigoya, yisiti kampa wainta pareti nakena yaga agarosaogini, abagi kina igeba Isu abigamagini maya untawe: Taeba ibaba Pasoba nantaba ae ntamapi kao pugatasune, untawe.

¹⁸ Piya yuguna maya uwaimintiye: Tigeba kumati ima ka yagaramati wama maya omiyo: Tisarempaba kaeka maya iye: Kana'ne agarosagi kae namapi ima nabagi kina'mige Pasoba naninta nakenaga yuwe iyema, omiyo, untiye. ¹⁹ Pigoya, Isu yome kamanapa abagi kina'miba wasiwae u'magini wama Pasoba nanintaba maema kao puntawe.

²⁰ Piya puguna ase yogana, Suba nagisarisa tara tumpaema abagi kina'wapa ibabute pi ntamapi ima Pasoba naninta nantawe.

²¹ Nantini Suba maya uwaimintiye: Naeba taga urimukuwa abiyo: Tigetisa ka'waina nae minaga pikiye, untiye. ²² Piya yogini, abagi kina'mi intawamaba tabera kamparaga pogini ka ka abigaurite wama: Wa'ega, naeka iyepera kewe, untawe.

²³ Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Ma ntagara tu'napi naege aya kaga atami ntagara, ae naepa minaga pikiye. ²⁴ Piya, Wasanama Ntagara naeba mono kamanata unatanti ki'i wakuwe. We, Wasanama Ntagara naepa minaga punatakibi'naba ataenabi mikiye.

Piya, pi ntagarapa wasanama kampa yakari

potantesinta, kanara pesine, Isu untiye. ²⁵ Piya yogana Yutasi, minaga yagaramaba pabigo abigama maya untiye: Tisa, naeka kapa yeno, untiye. Piya yogana Isu: Pabigo yene, untiye.

Isu abagi kina'wa ara naninta imintiye

(Maka 14:22-26; Aruku 22:15-20; 1 Korinti 11:23-25)

²⁶ Pigoya igeba naninta namagini mintuguna, Isuba paretu maema a'mu potama ako puma abagi kina'wa maya uma imintiye: Mapa nae nauna, maema naiyo, untiye. ²⁷ Piya utegina, waini kankabe pabiyama maema Koti a'mu potama maya uma imintiye: Tigeba a'ya'waemagiri naiyo. ²⁸ Mapa Kotiti aoso atokaekena korantene. A'ya'ma kina'miti aguntaenari a'sua penema ataritauwe. ²⁹ Pigoya, urimekiri abiyo: Mabipa waini wanipa ibanto ainkagogo namagi a'ya puwe. Pigoya to kake kampa nanta uwa mimagi ainti nabanempa kabiratakibi kumati tigege kasa waini nakune, untiye.

³⁰ Pigoya, ini urite kumatisa wama tumima maro nkauka'i Oribesi amuti intawe.

Pita Isu akabita kena kamana untiye

(Maka 14:27-31; Aruku 22:31-34; Yoni 13:36-38)

³¹ Pigoya ke'i wantini Isu maya uwaimintiye: Mono isa'ama naeka mayama unti, pi'na esegi pikiye: Sipisipira kabima minti ntagara aeguyiginiba, kana sipisipi iyegaka aibarara puwakibewe, iye. Piya yemisa puma tigege iba ma nkaseka a'ya'waema natate tiyegaka'ya

puwakibewe. ³² Piya pigi purintapisa asinataka, Karariya mari wama paitaritakuwe, untiye. ³³ Piya yogana Pita maya omintiye: Ka'isa kina igeba a'ya'waemagi kaekaba abima katate ata pikibewa, pigoya naeba pipa kapa abimagi kampa katategi ataenaba kampa pukuwe, untiye. ³⁴ Piya yogana Isu maya omintiye: Kampaye. Naeba taga ugamukuwa abo: Ma ibasa aseka kokorewama kampa aga untakana, kakaga yaga uwameka unatakibene, untiye. ³⁵ Piya yogana Pita maya untiye: Kaeka kaeguntini naepa pabiyama naegukena pigipa, uwamegaba kampa ugatakuwe, untiye. Piya yogini abagi kina'wampiba a'ya'ma pabiya uwaentawe.

*Isu Kesemeni yugabi nunamu untiye
(Maka 14:32-42; Aruku 22:39-46)*

³⁶ Pigoya, wama yogaba ka agewapa Kesemeni, pita'i uma irosa'magina Isuba abagi kina'wa maya uwaimintiye: Tigeba mata mintiginto, naeba marota'i wamagi nunamu ukuwe, untiye. ³⁷ Piya ute, Pitake Sebeti ntagara tarage ibabute wantiye. Wantana pabigo napiyenawapa kunta puma kampa ayampu puma tabaraba puntiye. ³⁸ Piya puntana maya uwaimima untiye: Nantawamaba tabera kunta puma puremantana nabiyana, tigeba mata tiyogaba puma naege miyiyo, uwaimintiye. ³⁹ Piya uwaimite, uwaenantora wama mabi uma parokaema maya uma nunamu untiye: Nabanempa, abegana kanarasakana ma nauki nakiyenaba naparo. We, nae napiyenanepa a-nkaegaranta, kaeka ntapiyena mana

aegarao, untiye. ⁴⁰ Piyama nunama ugaite kakaga abagi kina'miti a'wae puma kanama iwaita mintuguna igate, Pitapa maya omintiye: Tigeba naege uwaenantoba tiyogamaba kanara kampa misiwa, a. ⁴¹ We, timiyo'ena abekiri amu puma ware'nasanaga tiyogaba pumagiri nunamu yiyo. Tigu'amaba aseyo pegina ariti'amaba kunta piye, untiye.

⁴² Piya ute to kake wama kamana maya uma nunamu untiye: Nabanempa, nauki nakiyenama naparikena abegana kampa aogi pekanapa, uwa abiwaeyekana kae kamana'ama esegi peno, untiye. ⁴³ Piya ute a'wae puma abagi kina'pa iwaita mintuguna ampa ibatantiye. Piya pogana iyowama kunta pogana igate ⁴⁴ itate to wama nunamu yogana kakaga puntiye. Kamana maru yome, pabi kamana uma untiye.

⁴⁵ Nunama a'ya atate a'wae puma abagi kina'miti kanama maya uwaimintiye: Tiwairabampa waikena untiripa, ainti piya piyo. Mapa Wasanama Ntagara nae agunta kina'miti unatakena kana'ne agarosaye. ⁴⁶ Pika asiyigi wano. Minaga punatakibi ntagara pabigo irosaye, Isu piya untiye.

*Kama kina'mi Isu arakurintawe
(Maka 14:43-50; Aruku 22:47-53; Yoni 18:3-12)*

⁴⁷ Piya uwaimima mintogini, nagisarisa tara tumpaema abagi kina igetisa iyo'yagara Yutasi aeba uwoma kama kinapa paita itaogini pabigo ampa irosantawe. Tabe mono kiye kinape Isureyo kiye kinape uwaitauguni, irebube ma'ena kasupe maete ampa irosantawe.

⁴⁸ Pigoya, kana minaga yagaramaba marupa maya kamana uwaimintiye: Amo nakiri agantiripa, pimpayemagiri arakuriyo, uwaimintiye.

⁴⁹ Piya uwaimite ampa irosa'ma Isuti wama: We, Tisane, untana pabigo amo nantiye. ⁵⁰ Piya pogana Isuba maya omintiye: Nao'yagara, yoga pikena ute kanampepa karu'ena ibanto po, untiye. Piya yogini igeba pabigo kanama araku'ma ayatara kirokaentawe.

⁵¹ Piya puguna Isuge mintume kina igetisa ka'waina kasonkapa abamu kantibisa pabigo a'yu pumagina tabe kiye yagarama kayokaya yagara aegukena age arisa kaintiye. ⁵² Piya pogana Isu maya omintiye: Kasokapa maemo kabamu kantibinti paka puro. Ka'waina aeba ma'ena puntanaba antotapa ma'enamana a'ya'waema kinapa iyegukiye. ⁵³ Pigoya, kaeba naekaba nanawe yene. Nabanempapa kanara kampa esotakana pabigo uwoma enisore kina uwaitakini tumima nao'maekibewema, kampa napiyewo. ⁵⁴ Pigoya tumima nao'maeyigina monota naeka meto kamana unta, pi'na nkau'wapa kampa aborasanaga, uwa pintanaba aboranamikiye, Isu untiye.

⁵⁵ Piya utegina uwoma kina arakurikena kanaume, igepa maya uwaimintiye: Tigeba naeka abeganaba kama yagara kanta pegiri irebu ma'ena kasutintaga kanama ampa nababewo. We, naeba asi nasi abora, tabe mono namapi mono urimima miyone. We, narakurikena untiripa pita narakurisanawe. ⁵⁶ Piya, pipa uwaba kampaye. Pipa poropete kina'mi mono isapisa kamana'ama esegi

puwaeyenema aborawaentiye, Isu untiye. Piya yogini abagi kina'miba Isu atate a'ya'magini iyegaka wawaegaintawe.

Monota paitanta kiye yagarama ntamapi ababute intawe
(Maka 14:53-65; Aruku 22:54-55, 63-71; Yoni 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Pigoya, irebu kina igeba Isu araku'urite monota paitanta kiye yagara Kayapasi aeti ababute wantawe. Pi ae namapi mono tisa kinape kabiyume kinape aki pumagini mintantawe. ⁵⁸ Pigoya Isu ababute wauguna, Pitaba igama maro ita maro ita putagina ainti wantiye. Wamagina uma irosa'magina tabe kiye yagarama kagisa kagopi uma pa'ima kayokaya kina'mi nkibakapi uma: Isupa ayabaya otakibeka agakuwe, ute uma mara'mintantiye.

⁵⁹ Pigoya tabe kiye kinape a'ya'ma monotasa kanisore kinape igeba Isu kumpari kamana maema aborama otamagini, aegukena kamana umagini abintawe. ⁶⁰ Aibuntini kumpari kamanapa uwoma uma aboramagini abumepa aeguyema kamanapa kapa kampa aboraogini aguyosa'ma mintantawe. Piya puguni tara yagararamisi aborama, ⁶¹ Isuka maya untase: Ma ntagara aeba Koti tabe mono nama akasaba'ma kakaga yaga a'ya peka to kake kima a'ya pukuwe yogara abintomene, untase. ⁶² Piya yusuguna paitanta kiye yagara aeba asimagina Isu maya omintiye: Kae kamana yepa nanaraka ugata-gana pipa ka auka'isaba ukena napiyepera kampaye, untawe. ⁶³ Piya yogana, Isuba kamana

kampa unta asaba'magina mintantiye. Piyama mintogana monota paitanta yagara aeba to kake abigama untiye: Koti miyaba yagara, ae aobi kabigakanapa umagina esegi po. Kaeba Karaisiti, Koti Ntagaragabera kampanyema, abigantiye. ⁶⁴ Abigaogana Isuba maya untiye: Pabigo yene. Pigoya, ka urimukuwa abiyoy: Aintiba Wasanama Ntagara naeba esegiyenama nkagowama ae ayatakanti mimagi mantarisa ibinankama nkabobori tumpa irosakiri nagak-ibewe, untiye.

⁶⁵ Piya yogana monota paitanta kiye yagara aeba pi kamana abima amo'ena puma kaiwa atutu puntana aokina maya uwaimintiye: Aeba Koti akayasotaya, pika nanaga to kake ukune. Pipa kampaye. ⁶⁶ Pi kamanapa tigeba abimagiri, ayama napiyewe, untiye. Piya yogini igeba: Aeba ataena piya, aeguma kaiyo, untawe. ⁶⁷ Piya utegini, igeba Isu nkaowapi kaisa potama aeguyuguni, ka'isa kina'miba iya kasu atamara aeguntini, ⁶⁸ karana puma maya untawe: Kaeba Karaisiti yagara mintanapa, kaeguyemi ntagara nkgewapa yo, untawe.

Pita Isuka agantuwema uwame otantiye

(Maka 14:66-72; Aruku 22:56-62; Yoni 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Piya puma mintuguna, Pita aeba abe'isa kagisa kagopinti mintantiye. Mintogana, kayokaya araga ka'waina aeti wama maya untiye: Kaeba Isu, Karariya yagara, aege miyempene, untiye. ⁷⁰ Piya yogana, aeba wasana mintume kina ige iyobi uwame umagina: Nae kampa abinto kamana

kaeba yene, untiye. ⁷¹ Piya ute kabebi tumikena pogana, kayokaya araga to ka'waina agate aeka wasana maya uwaimintiye: Ma ntagara Isu Nasareti kumatasa yagara aege miyine, uwaimintiye. ⁷² Piya uwaimogana Pitaba to kake uwame uma waya untiye: Naeba kana yagara aepa kampa agantuwe. Pipa Koti nkaobi taga suwe, untiye. ⁷³ Piya otate mintogini, wasanamiba Pitati wama maya untawe: Taeba kamanakapa ago abibebe pune. Kaeba taga ige aruyenabisawe, untawe. ⁷⁴ Piya yuguna, to kake Koti nkaobi uma esegima a'yugu kamana uma: Naeba kana yagaraba kampa agantuwe, uwaimintiye. Piya yogana pabigo kokore aga untiye. ⁷⁵ Piya pogana, Isu kamana maya unti: Kokorewama kampa aga untakana kaeba kakagara uwame unatakibene unti, pi kamana napimagina abe'i wama tabera antara puma kube'ena puntiye.

27

Isu ababute Pairatiti wamagini kamana otantawe

(Maka 15:1; Aruku 23:1-2; Yoni 18:28-32)

¹ Marogini tabe mono kiye kinape to ka'isa Isureyo kabiyume kinape a'ya'ma aki puma Isu aeguma kaikena kamana uma esegi puntawe.

² Piya yuguni Isu ayatarara kirokaetama ababute tabe yagara Pairatiti metantawe.

Yutasi uma kobama purintiye

(Aposoro 1:18-19)

³ Pigoya purikiyema uma esegi puguna, Yutasi minaga yagara aeba agama abite: Nanaga piyaba

puwe, ute, antawama kampa aogi pogana, kana 30-wa mone siriba amintapa maete kiya kina a'wae puma imintana uwaimima maya untiye: ⁴ Naeba kumpari sumagi, kaintanawa kampa wainta yagara minaga pogana ataena piye. Piya yogini igeba: Taetiba nanaga kanama yene. Pipa kae'enawe, untawe. ⁵ Piya ute moneba a'a-o yuguna, pi tabe mono namapinti uma maebugaite kaiwa amirite wama uma kobantiye.

⁶ Piya pogini, tabe mono kiye kina'miba kana moneba kita puntini maya untawe: Moneba wasana ikantanaga tabe mono namapisa mon-ebisa atakanaba kampa aogi pikiye, untawe. ⁷ Pigoya, kana monerasaba ayabusune, umagini mare-u me-u pumagini magabu pome ntagara ae ma, namu kina'mi ige iru yuga, pita'i aboranema ika puntawe. ⁸ Pigoya, kana mawama nkageba: Kora mpawe, untawe. Piya kana agiba uwa waintiye. ⁹ Pigoya, paipa mono kamana Poropete Yeremaya nkawamupi aboranti, pi kamana'ama nkau'wapa aboranti, maya untiye: Isureyo kina igeba ikantanawa 30-wa mone siribawe, untawe. ¹⁰ Piya, kana monerasa magabu pome ntagara ae ma ika puntawe. Wa'egawama unamintisa puntawe, Yeremaya piyama kaentiye, untiye.

Pairati Isu abigantiye

(Maka 15:2-5; Aruku 23:3-5; Yoni 18:33-38)

¹¹ Pigoya, igeba Isu tabe yagara Pairatiti ababute wauguna abigama maya untiye: Yuta kina'mi Wa'ega Yagaraba kaewo, untawe. Piya yogana Isuba: Pabigo yene, untiye. ¹² Pigoya, tabe mono kiye kina'mibe monota kabiyume

kina'mibe kamana otaugunaba, antotapa kampa a'wae puma uwaimintiye. ¹³ Piya pogana Pairatiba abigamagina maya untiye: Kamana ugataganapa, nanaga ka'iba kamanapa kapa kampa yene, untiye. ¹⁴ Piya yogana Isuba kamanapa kapa kampa a'wae pumagina yogana, kiya yagaramaba uwoma agi napintiye.

*Pairatiba Isupa maripora aeguyiyo untiye
(Maka 15:6-15; Aruku 23:13-25; Yoni 18:39-19:16)*

¹⁵ Pigoya a'ya'ma kabu, Pasoba naninta nakena yagaba, pi mparisa kiya yagarama aeba Yuta kina'mi nkiga'na kina ka'wainaka age yugunaba au'ima iyoba imima mi pomekana piye. ¹⁶ Pigoya, pi ntagaba ka kamparaga yagara iga'na namapi mintantiye. Agewapa Parabasiwe. ¹⁷ Pigoya, wasana aki puma miwaentuguna Pairatiba mayama ibigantiye: Ke uwa ataoma yewe. Parabasipera Isu aeba Karaisiti yagarawe ye, ae uwa atasuwe, piya untiye. ¹⁸ Piya Yuta kina igeba uwa Isupa igobi potama aeti metaume pi abintana piya untiye.

¹⁹ Pigoya, Pairatiba kamana uma a'ya pikena yabaera mintogana, waya'wampa aeti maya kamana ataogana wantiye: We, naeba iba asekapa amonta agama aeka tabera nantara puwa, pi aogi asoya yagara uwa atao, untiye.

²⁰ Pigoya tabe mono kiye kinape kabiyume kinape igeba a'ya'ma kina'mi imo atikeba'magini maya untawe: Omigina Parabasi uwa atantana, Isupa aeguyenoma, omiyo, untawe. ²¹ Piya yuguna kiya yagaramaba to kake ibigama maya

untiye: Aepera, ae uwa ataoma yewe, untiye. Piya yogini igeba: Parabasiwe, untawe. ²² Piya yuguna maya uwaimintiye: We, Karaisiti yagarawe ye ntagara, aepa aya pukuwema, ibigantiye. Piyama ibigaogini, a'ya'waemagini ka kamana umagini: Maripora pureno, untawe. ²³ Piya yuguna Pairatiba to kake umagina: Nana kaintanarakawe, untiye. Piya yogini to kake tabe kamana uma: Maripora pureno, untawe.

²⁴ Piya yuguna Pairatiba napiyomepa kamana'wampaba kampa aogi puntiye. Piya pogini, pabigo tabe ma'ena pikena puguna, yogini wani amuguna iyora ayapa wani nkaentana maya untiye: Ma ntagarama kaintanaba naetiba kampa tamakaeyano. Pipa tige a'wae puma timuwe, untiye: ²⁵ Piya yogini igeba iwamu ka'i ka'i: Kanarane, untawe: Pi kaintanaba taebe taga'nugitibe taeti waikiye, untawe. ²⁶ Piya yuguna, Pairatiba Parabasi uwa ataogana igeti wao-gana, Isupa eru kasutasa aegugasimagina, maripora aeguyiyema irebu kina ababuwaaimintiye.

*Irebu kina'mi Isu akayasotantawe
(Maka 15:16-20; Yoni 19:2-3)*

²⁷ Pigoya, pi tabe kiye yagarama irebu kina'wa ka'isamiba igeba Isu ababute namapintisa tumima, irebu kina'mi ntamapinti ababute ima, yuguni a'ya'ma irebu kinapa ampa aki puntawe. ²⁸ Aki puwaeyuguni Isunta kaiwapa atagasima tabe yagaramanta tete kai potantawe. ²⁹ Pigoya, ake wainta taminoku ka pugasimagini a'notapa taminonkitantawe. Piya potantini, wantapa ka amuguna ayatakanti u'magina tabe kina kanta

puma mintantiye. Aibogini igeba wama agora uma irakabima akayasotama maya untawe: We, Yuta Wa'ega Yagara, kaeba aya pene, untawe. ³⁰ Piya ute, igeba kaisa potama, wantawa apa'ma pabigo a'no nkaiwa'ma aeguntawe. ³¹ Piyama aegumugaitegini, pi tete kaiba atagasimagini to kake ae'wa kai maema amitamagini maripora aegukena ababute wantawe.

Isu maripora aeguyuguna purintiye

(Maka 15:21-32; Aruku 23:26-43; Yoni 19:17-27)

³² Pigoya, ababute wama ke'i ka yagara uma abatantawe. Agewapa Saimoni aeba Sairini kumatasa, ae tutusotauguna Isunta maripoba maema aesaga'u ataogini wantawe. ³³ Wamagini, maba ka agewapa Korikota, pipa kamanatepisa a'no nkayampu amuta, uma irosantawe. ³⁴ Uma irosa'ma waini wanipi asa tusa wanipa paigu puma amikena yuguna, nabigategina a'a-o untiye. ³⁵ Piya pogini pabigo maripora itagintawe. Piya puguna maripora mintogini, kaiwata tete'ena pumagini pako puntawe. ³⁶ Piya puritegini mara'mimagini kiya kabitantawe. ³⁷ Pigoya, a'notapa agowapa mayama kaimaranta waintantiye: Mapa Isu, Yuta kina'mi Nkwa'ega kaema atantawe.

³⁸ Pigoya, ma'ena kuntana yagara tara kaga maripora iyeguma to ayatari to ayatari pumagini isitantawe. ³⁹ Pigoya pita'i wa waya wate kanate pume pi kina'miba Isu akaya kamana omima maya untawe: ⁴⁰ We, tabe mono nama akasaba'ma kakaga yaga kima a'ya pukuwe yempe ntagaragawa, kaeka kaup

ao'maeyowe. Kaeba Koti Ntagara mintanapa, mariporasa iyoba'ma tumowe, untawe. ⁴¹ Pigoya, tabe mono kiye kinape kabiyume kinape igeba pabiyama akayasotama maya untawe: ⁴² Wasana ka'isa kina iyo'maentikana, ae'wa nkau'amampa ao'maekenagaba igiga pumagina kunta piye. Aeba Isureyo kina tae Wa'ega mintanaba, mariporasa iyoba'ma tumeka aeti uma atokaeyano. ⁴³ Aeba: Naeba Koti Ntagara nawe, ute, amatiti'enawapa Kotiti atantegina waintika, pika Kotiba aeka abekanaba iyoba'atano, untawe. ⁴⁴ Pigoya ma'ena kuntana yagara tara aeke kaga iyegunta, isigeba pabiyama akayasotama umaginsi kamparaga potantase.

Isu pu'wantiye

(Maka 15:33-41; Aruku 23:44-49; Yoni 19:28-30)

⁴⁵ Piya potama mintuguna, kagi abebe pogana ase uma maba kanarasama waintogana atamaisa puntiye. ⁴⁶ Piya atamaisaogana Suba pabigo kega'e uma maya untiye: Iro-i, Iro-i, arama sabatani, untiye. Pipa maya untiye: We Kotinempa, Kotinempa, nanaga natane, untiye. ⁴⁷ Piya yogini, mintume kina igetisa ka'isa kina'mi abite maya untawe: Mae ntagara aeba Iraiya kega'e uma agisiye. ⁴⁸ Piya yuguna, ka yagara aeba karu'ena wamagina kai atuta asa wanipi aemagina asara kitamagina Isu amikena pogini ka'isa kina'miba maya untawe: ⁴⁹ Kaeba uwa ataganao. Iraiya taga kanama iyoba'atakana tumeka agakune, untawe. ⁵⁰ Piya yuguna, Suba to kake tabera kega'e yogana aumaba iwaegain-tiye.

⁵¹ Piya puroganaba, tabe mono namapi Koti nkauka'i akumparanta kaiba atisa aturite tumima abeti tumpa tasawaogana tara awaten-tana puntiye. Piya puntana imimapa tabera pogana tabe yabapa aibako pumagina kuya mpaentiye. ⁵² Pigoya, pita'i wasana iru wairite wanti, pipa a'waiyogini mono kina, pai purinta kina, igetisa ka'isa kinapa iyogama asintawe. ⁵³ Piya, Isu ae'wa paitama asiyogini igeba iru-bintisa imagini aota mono kuma, Yerusaremi, ima uwoma kina'mi aborawaimintawe. ⁵⁴ Pigoya, irebu kina'mi kiye yagarabe aokinape Isuta kiya kabima mintume kinape, igeba pi imima pomepe to ka'isaenabe agamagini abite, iyekuru puma maya untawe: Ma ntagara aeba taga Koti Ntagarawe, untawe.

⁵⁵ Pigoya, Isu aegunta pita'iba wayapa uwoma pagasari mimagini pi puntanaba agama abintawe. Igeba Isu Karariya marisa aega'ma kanama kayokaya'ena potanta'nagi, ⁵⁶ igeba Mariya Matara kumatasa wa, piya to auka Mariyawa, Yemisike Yoseke isinowa, pigoya to ka'waepa Sebeti ntagara tara isige isinowa, to ka'isa waena sumagini, igeba kaga mimagini agantawe.

Isu kaitantawe

(Maka 15:42-47; Aruku 23:50-55; Yoni 19:38-42)

⁵⁷ Pigoya asenamaisaogana, Arimatiya kumatisa a'yo ampiyome tabe kutantaga yagara, agewapa Yosepe, Isu mpono abima abagi puma mintantiye. Pi ae kanantiye. ⁵⁸ Kanama Pairatiti wama, Isu yabaewaka omogana abite yogini irebu kina igeba amintawe. ⁵⁹ Piya

puguna Yosepeba wasana wasaba maema wae kairasa asagakokima maete wantiye. ⁶⁰ Maete wama, yaba nkage, aewa nkaruwema kana kaba ku'maranta, pipi Isupa metama tabe yabantama ka a'warigasogana awaba aigunkaogana wantiye. ⁶¹ Pigoya kana wasana aru awarapa Mariya Matara kumatasawa, to Mariya ao'waena suma isigebe mimaginisi agantase.

Irebu kina'mi Isu nkarura kiya kabintawe

⁶² Marogana sabati aboraogini, tabe mono kiye kinape Parasi kinape igeba aki purite Pairatiti wamagini maya untawe: ⁶³ Tabe yagarare, taeba kamana ka napiyompeka ugamukune. Aegutompe kumpari yagara aeba aogama mintana maya untiye: Pu'magi papa kakaga peka naogamagi asikuwe, untika asisanaga kabikibewe. ⁶⁴ Piya abagi kina'wampi wamagini kuntana isu'urintini ago asiwayema, wasana kampari uwaigaisanaga yegini irebu kina igeba arura esegima kiya kabimagini mintigina, kakaga yaga a'ya peno. Paipa kumpari sumagina: Naeba Koti ntagara nawe untikana, aintisa kumpari kamana'ama abobori anosasanaga, uwoma tagi napima ugamune, untawe. ⁶⁵ Piya yuguna Pairatiba maya uwaimintiye: Kanaraka irebu kina timekiri ibabute wama wasana aruba akumpa kiya kabiwaitaigini pasemagini mikibewe, untiye. ⁶⁶ Piya yogini igebe irebu kina'mige wama kana aruba akunkatamagini yabankama nkaboriba ara'ena potama irebu kinapa itauguni kabima mintantawe.

28

Isu asiwantiye

(Maka 16:1-10; Aruku 24:1-10; Yoni 20:1-18)

¹ Pigoya, sabatiba a'ya puwaogini waintuguna marusa yaga aborantiye. Piya pogana marikena poginisi, Mariya Matara kumatasawa, to auka Mariyawa suma, isigeba aru agakena wantase. ² Wausuguna tabe imima pabigo pogana, Wa'egawamatisa enisore ka'waina mantarisa tumima yabapa aebasanakasogana a'waiwaogana abobora mintantiye. ³ Piya, apayaena kanta e'wasa pemisa aowarisaba puwaogana kaiwatisaba wae'wae puma ibina kanta puwantiye. ⁴ Pigoya, arura kabima mintume kina igeba agate iyekuru pumagini tabaraba puma purikena kanta puma mintantawe.

⁵ Pigoya, tara wae tara uma irosausuguna enisorewama maya uwaisimintiye: Tisigeba atisiyekuruba piso. Naeba abintuwa, tisigeba Isu maripora aegunta agakena kanase. ⁶ Pigoya aeba mata'iba kampaye. Aeba maru urimintisa pumagina ago asiwaye. Tisigeba kanama marunkapa mampaye. Pipa agate, ⁷ karu'ena wama abagi kina'wa maya uwaimiso: Isu aeba purintapisa ago asiwaye. Pigoya, Karariya mari wama paitaritakiya, tigeba pita'i wama agakibewema uwaimiso. Pigoya, ago urisimuwe, untiye.

⁸ Piya uwaisimoginisi, isigeba karu'ena aruba irikabitate isiyekuru puma tabera isi'mu purite abagi kina uwaimikena karu'ena wantase. ⁹ Piya pusuguna ke'i Suba pabuma: Aya pese, untiye.

Piya yoginisi, isigeba agora uma parokaema agisara araku'ma ae age maema asaga'yuntase. ¹⁰ Piya pusuguna Isu maya uwaisimintiye: Tisigeba a-tisiyekuruba piso. Wama naokina uma uwaimisigini Karariya mari ima pita'i nagaiyo, piya uwaisimintiye.

Irebu kina'mi kamanane

¹¹ Pigoya waya tara isigeba wausuguni, wasana aru kiye kina igetisa ka'isa kinapa karu'ena kumati ima, pi aborantintanama nkawaga kamana tabe mono kiye kina uwaimiwaentawe. ¹² Pigoya, kiya kina igeba monota kabiyume kina igega'e uma igege kamana uma abiritegini, igeba irebu kina mone uwoma imimagini maya uwaimintawe: ¹³ Tigeba maya yiyo: Aseka tauwaitamintokini, abagi kina'wampi kanama Isu nkaupa kuntana iso'urewe, yiyo. ¹⁴ Piya kamana kiya yagaramaba abite ka'ena puritasanagaba a-tiyekuruba piyo. Taeba kanara uma kayone potakune, untawe. ¹⁵ Piya uma uwaimuguni, irebu kina igeba pi mpone maeritegini kamana uwaiminta, pi wasintawe. Pigoya pi kumpari kamana'amaba Yuta kina'mitiba anosama tabe wairite kanantiye.

Isu amuta aborama mono yugaraka uwaimintiye

(Maka 16:14-18; Aruku 24:36-49; Yoni 20:19-23)

¹⁶ Pigoya, abagi kina nagisarisa ka tumpaema, igepa Karariya mari ka amuti Isu igega'e yogini intawe. ¹⁷ Imagini, ae'wa agate aeti uma parokaema agisuntawe. Piya puguni, ka'isa kina'miba igu'ama tara tara puntawe. ¹⁸ Piya

puguna, Isuba igora wamagina maya uwaimintiye: Kotiba mantarisa mabisa esegiyenaba a'ya'ma nae namiwaentine. ¹⁹ Pika tigeba maga maga wama toma toma nae nage awaga kamana uwaimigini naegaraigiri, Nabanempawa, Yagarawa nawa, Aota Awamusana suma, tae tageraka mono wani pai'itaiyo. ²⁰ Aibumagiri kamana uriminto kamana uwaimigini wasiwaeyiyo. We, tigeba abiyo: Naeba a'ya'ma yagaba asi nasima tigege miyekana pi kanapa a'ya pikiye, Isu piya untiye.

Fore New Testament
The New Testament in the Fore Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Fore long Niugini

copyright © 1974 Biblica

Language: Fore

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

df2bc6bf-8ad4-55de-aa26-7089b3e61564